

Podružnica je zaživela

Polletna bilanca: posavska banka se vse bolj uveljavlja

V Čateških Toplicah so se minuli teden srečali na drugem rednem zboru upravnjalci podružnice Ljubljanske banke za Posavje s sedežem v Krškem. Podružnica posluje od 1. julija lani za območje sevniške, krške in brežiške občine. Z zadovoljstvom so ugotovili, da je podružnica v celoti zaživela in da je njeno delo uspešno steklo.

Sredstva prebivalstva so se lani povečala za 28 milijonov din, kratkoročni krediti so narasli za 135 milijonov, dolgoročni krediti pa za 129 milijonov. Podružnica je ugodno rešila vse potrebe po kratkoročnih posojilih, zadovoljila je nenehne dolgoročne zahteve in delno prispevala svoj delež k pokrivanju prekoračitev pri tekočih investicijah.

Od Dolenjske banke in hranilnice ter od LB Celje je doslej dobila vrnjenih 30 milijonov din, nekaj nad 82 milijonov din sredstev s tega območja pa bo dobila nazaj v desetih obrokih do konca tega leta. Šele potem bo podružnica razpolagala z

vsemi sredstvi Posavja, ki so še v obtočku drugod.

Delegati so na zboru izrekli tudi pripombe k osnutku dogovora o poslovnih politiki Ljubljanske banke za leto 1976 in ukrepih za njeno uresničevanje. Poudarili so, da dogovor premalo upošteva naložbe v manj razvita območja in obmejna območja, kamor sodita Kozjansko in Gorjanci. Menili so tudi, da bo nujno treba vključiti v poslovno politiko LB izvajanje družbenega dogovora o malem gospodarstvu. Za direktorja podružnice LB Krško so upravnjalci na zboru v Čateških Toplicah soglasno izvolili Ivana Glogovška iz Krškega.

J. T.

PRVA ŽRTEV V NOvem LETU

8. januarja se je okrog 14. ure na Mirni zgodila prva letošnja dolenjska nesreča s smrtnim izidom. Vlado Dolžan, star 21 let, doma z Migolske gore, je vozil neregistriran motor „Jawa“ z Mirne proti domu. Na zadnjem sedežu je imel 21-letnega soseda Marjana Merzelja. Na cesti blizu mirenškega gradu je Dolžan dokaj hitro prehitel osební avtomobil, pri tem pa ga je zaneslo na nasip. Trčil je v kup zemlje, nato pa še v topol. Motorist je s poškodovano glavno obležal mrtev na kraju nesreče, sopotnika pa je vrglo 10 metrov daleč, kjer je obležal s hudo ranjeno nogo. Zdaj je v bolnišnici.

Jugotanim sam, a ne osamljen

Sevnica: razhod s Konusom

Z novim letom se je sevniški Jugotanim, poslednja tovarna za izdelavo tanina v Jugoslaviji, sporazumno razšel s konjiškim kombinatom Konus, potem ko je bil z njim povezan 12 let. Konus ob tem ni skrival, da se njegov proizvodni program ne sklada s sevniškim.

Jugotanim naj bi bil eden od stebrov posavske kemične industrije, tako je zapisano v zeleni knjigi razvoja Posavja. Občinski skupnosti zatorej ne more biti vseeno, kako bo s to delovno organizacijo. Možnosti za razvoj obstajajo. Po ugotovitvah strokovnjakov je mogoče iz lesovine v Jugotanimu namesto dosedanjih 700 ton pridobivati 1000 ton furfurala – in to ob manjših stroških. Po končani rekonstrukciji bi lahko Jugotanim postal tudi energetsko neodvisen, saj bi namesto mazuta kuril lesne odpadke.

Predvideno 50 milijonsko investicijo naj bi letos pripravili, prihodnje leto pa začeli uresničevati. Občinski izvršni svet je podprl prizadevanje 130-članskega kolektiva, te dni pa naj bi se med delavci vseh tozd v občini začela razprava o tem da bi nudili Jugotanimu ne le moralno, temveč tudi denarno podporo. Spodbudno je tudi, da zaenkrat še ni bilo slišati odklonilnih pripomb na račun Jugotanimovega sanacijskega programa s strani banke, zvezne gospodarske zbornice in združenja kemične industrije.

A. Z.

TABORNIKI IN PLANINCI SO OBISKALI BIČKOVO SKALO

Nedeljske proslave ob 34-letnici dražgoške bitke se je udeležilo tudi štirideset novomeških tabornikov in planincev. Do Rudnega so se pripeljali z avtobusom, nato pa so taborniki počakali na začetek tekmovanja, planinci pa so se podali na pohod proti Dražgošam in Bičkovski skali, kjer so ljubljanski vrstniki pripravili milikaven kulturni program. Po lepo preživeti nedelji so se mladi Novomeščani vrnili domov polni lepih vtisov.

MARJANCA BOŽIČ

SKUPNOSTI ZA PTT DO KONCA MARCA

Medobčinski svet SZDL za Posavje v četrtek se je v Sevnici ni izrekel sode o tem, kakšne skupnosti za PTT promet naj bi ustanovili. O tem naj bi se namreč izrekli delovni ljudje in občani v javni razpravi. Do druge polovice februarja bo iniciativni odbor na Dolenjskem in v Posavju usklajal te pripombe. Celotno gradivo naj bi bilo nared za razpravo do 20. januarja. Tej razpravi bodo dodali tudi srednjeročni program razvoja PTT. Sklenili so, da bo medobčinski svet storil vse, da bo to gradivo vsem kar najbolj razumljivo.

Novomeščani se z zelenjavo in podobno oskrbo na tržnici ne moremo preveč pohvaliti, povsem drugače pa je, ko gre za lončarsko robo. Zanj res lahko zapišemo, da je kakovostna, o količinah pa najbolje govori oko kamere, ki si ni moglo kaj v tej mili, sončni zimi za nas in morda tudi zanamce ovekovečiti zaenkrat še vsakdanjo podobo lončarskega trga. Sicer pa za Dolenjce trdijo, da so v lončarijo tako zaljubljeni, da jo bodo izdelovali in kupovali tudi v prihodnjem stoletju. Najbrž nima nihče nič zoper ljubezen do glinene lončevine je morda nostalgichen spomin na zakajene kmečke kuhinje, iz katerih so izšli naši pradedje, dedje in očetje in tudi marsikateri od nas. (Foto: S. Mikulan)

„Učena“ besedila delegate odvrčajo

Medobčinski svet SZDL za Dolenjsko ni zadovoljen z delovanjem delegatskega sistema

Posebna analiza, ki jo je pripravil medobčinski svet Socialistične zveze in o njej minuli petek tudi razpravljali, kaže, da se pri uveljavljanju delegatskega sistema na Dolenjskem še precej zatika, mnoge zadeve pa so prav nespodbudne za razvoj odnosov, kot jih je utemeljila nova ustava.

Množica ugotovitev opozarja na to, da še vedno ni vzpostavljen stik s tako imenovano delegatsko bazo, zato se stališča oblikujejo pretežno v ožjem krogu. Dnevni redi sej skupščinskih in drugih organov so preobsežni, gradiva pa preobširna in povrhu tega pisana še v jeziku, ki je razumljiv le manjšemu številu delegatov. Učene formulacije in kopice podatkov, ki jih razume malo ljudi, bi bilo nujno zamenjati s kratkimi izvečki iz gradiv. Kar se dogaja zdaj, je nevezdržno. Z vabilom za eno od sej republiške skupščine je prišlo

kar 1.280 tipkanih strani gradiva. Ze to, kar smo omenili, ne more biti vaba in čar za delegate. Če damo še dejstvo, da je treba večkrat razpravljati in odločati o zadevah, ki zahtevajo ne le širše znanje, ampak nemalokrat že kar specializacijo, in da vsega tega delegati nimajo, je to samo voda na mlin tistim, ki se tudi zavoljo drugih neurejenih zadev (npr. nagajevanja) radi izmaknejo opravljanju delegatske funkcije. Posledice so znane: seje občinskih skupščin, skupščin SIS in mnogih drugih organov na ravni občin ali

republike so ali nesklepčne ali pa komaj sklepčne.

HORTIKULTURA 76 V BREŽICAH

Brežiški grad bo junija letos ves odet v zelenje in cvetje. Za republiško razstavo „Hortikultura 76“ bo posavski muzej odstopil dvorišče, slavnostno dvorano, do takrat urejene galerijske sobane in prostore vseh svojih zbirk. Pokroviteljstvo razstave je prevzela republiška konferenca SZDL s predsednikom Mitjem Ribičičem.

Medobčinski svet SZDL za Dolenjsko je sklenil, da morajo v vseh občinah dolenjske regije pretesti delovanje delegatskega sistema in sprejeti ukrepe. Hkrati je predlagal, naj bi medobčinski družbenopolitični organi, ki tvorijo fronto v SZDL, proučili delovanje tega sistema na ravni regije, ki pošilja delegate tako v republiške kot v zvezne organe. Menil je tudi, da bi kazalo razširiti podlogo delegatskemu sistemu, ter se zavzel za krepitev družbenega in idejnopolitičnega izobraževanja delegatov ter za to, da bi delegatov olajšali opravljati njihove funkcije.

Radio Dolenjska?

Medobčinski svet SZDL je sprejel poročilo o pripravi na ustanovitev lokalne radijske postaje v Novem mestu in tako „osvežil“ nad tri leta staro stališče novomeške občinske konference SZDL, da je tako sredstvo informiranja na Dolenjskem potrebno. Takrat imenovani odbor je v skladu z načrti RTV Ljubljana pripravil dvojce predlogov: po prvem bi dobili skupno lokalno radijsko postajo za vse štiri občine, po drugem pa bi imela Bela krajina svoj lokalni studio. Čeprav je očitno, da bi bila izvedba te naloge po prvem predlogu cenejša, se medobčinski svet ni mogel zediniti za podporo temu ali onemu predlogu. To bo storil potem, ko mu bodo znana stališča obeh belokranjskih občin. Predlagal je tudi, naj bi odbor za ustanovitev lokalne radijske postaje, ki je zdaj postal medobčinski, začel proučevati tudi možnost za ustanovitev Dolenjskega informativnega centra, za kar je dal pobudo Dolenjski list že pred leti.

I. Z.

Muzej revolucije - dejanje zavesti

Odbor za gradnjo oddelka
NOB izdal propekt

Dolenjska je doživljala najbolj krvave boje v zasluženi Sloveniji. V boju s sovražnikom je padlo 2.323 dolenjskih mož in žena, 1.419 jih je umrlo kot žrtve fašističnega nasilja. Povsem je bilo uničenih 932 stanovalskih in 3.515 gospodarskih poslopij ter 61 javnih zgradb.

Z odmikajočim se časom postajajo možnosti, da bi mladim rodovom predstavili delež Dolenjske in njenih ljudi v naprednem gibanju ter socialistični revoluciji, vse manjše. Ideja o ureditvi primerne muzeja, v katerem bi bilo zbrano in shranjeno gradivo iz teh obdobij, sega precej pred praznovanje 600-letnice Novega mesta. Obudili so jo leta 1972, sledil je poziv družbenopolitičnim organizacijam. Lani 31. marca je dokončno dozorel sklep o graditvi in 4. julija se je pod predsedstvom Bogdana Osolnika prvič sestel odbor za gradnjo.

Muzej revolucije v Novem mestu je ostvarljiva naloga. Tukajšnja kulturna skupnost in občinska skupščina sta sklenili, da bo to prioriteta investicija. Podobno odločitev naj bi sprejele še druge dolenjske občine, saj gre za objekt širšega, pokrajinskega pomena. Medtem je šlo v javnost priporočilo, naj bi vse organizacije združenega dela in tozdi v novomeški občini na podlagi samoupravnega sporazuma prispevali za zgraditev en odstotek od bruto osebnih dohodkov enega leta, in sicer za leto 1975 in leto 1976 v dveh letnih obrokih po 0,5 odstotka.

Priprave so v teku, denarni predračun sestavljen (17 milijonov dinarjev), programske zasnove načrtane, lokacija predvidena. Potrebna je še skupna pripravljenost, da se vsaj delno poplača dolg revoluciji. Kot je poudarjeno v prospektu, ki ga je pripravil odbor za gradnjo tega muzeja in razpečal, bo Dolenjska z načrtovanim objektom dobila skromen, vendar dostojen in sodoben spomenik, ki bo ohranil pričevanje o revoluciji in pokazal tudi kulturnozgodovinski preporod tega območja.

ČESTITKA S „KOČEVJA“

Učenci kočevske osemletke so pretekli četrtek prejeli novoletno čestitko, ki jo je poslala posadka ladje „Kočevje“. Podpisali so se vsi člani posadke, na čestitki pa je bila fotografija njihove ladje. Čestitka je prišla od daleč, saj je bila oddana na pošto v afriški državi Gana.

POMOČ TRIKONU

Med nedavno razpravo o gospodarstvu v prvih devetih mesecih lani v kočevski občini so ugotovili, da bo izguba do konca leta 1975 (letni rezultati zdaj še niso znani) še narasla. Trikon je dolžan kot vsi tozdi, ki poslujejo z izgubo, izdelati sanacijski program. Pri tem mu pomaga posebna občinska komisija. V Trikonu so imenovali za vršilca dolžnosti direktorja Ivana Zabukovca, razen tega pa so razpisali prosto delovno mesto direktorja.

PREDAVATELJI NA PREDAVANJH

Medobčinski svet SZMS za Dolenjsko je pripravil za člane svojega predavateljskega aktivna dvodnevni seminar 24. in 25. januarja na Otočcu (garni hotel). Na njem bodo o nekaterih zanimivih in aktualnih vprašanjih predavali: inž. Marko Bulc, vodja slovenske delegacije v zboru republik in pokrajin zvezne skupščine, o družbenoekonomske politiki in razvoju Slovenije ter države, neposrednih nalogah v letu 1976 in srednjeročnih razvojnih načrtih Slovenije in Jugoslavije; Branko Suhý, strokovni sodelavec pri občinskem komiteju ZK v Novem mestu, o družbeni samožaščiti in oblikah sovražnih pritiskov na našo državo; Marjan Pavlin, predsednik medobčinskega sveta SZMS, o organiziranosti ter delovnih oblikah mladinske organizacije; Lojze Rataj, sekretar trebanjske občinske skupščine, o družbenopolitičnem in delegatskem sistemu pri nas, ter Marjan Osolnik, član republiškega izvršnega sveta in republiški sekretar za mednarodno sodelovanje, o zunanje-političnih vprašanjih, neuvrčenosti in mednarodnih odnosih.

POVEJTE NAM!

V torek, 20. januarja, bo uredništvo Dolenjskega lista gostovalo

V DOBRNIČU

Od 17. ure naprej se bodo v prostorih osnovne šole v Dobrniču naši novinarji pogovarjali z občani Dobrniške doline. K pogovoru so vabljeni vsi, ki lahko karkoli zanimivega sporoče o zadevah, pomembnih za vse ali le za skupino občanov. Naši novinarji bodo to zapisali in objavili, da bo širši krog ljudi zvedel, kako živijo in s kakšnimi težavami se ubadajo prebivalci Dobrniške doline ter kakšne uspehe in načrte imajo.

V SOBOTO SEJA ZK V BREŽICAH

V domu JLA v Brežicah se bodo v soboto zbrali delegati občinske konference ZK na 9. redni seji. Na dnevnem redu je obravnavo poročila, ki prikazuje delo občinskih organizacij ZK v letih 1974 in 1975. V občin je trenutno 28 osnovnih organizacij ZK s 571 komunisti. V minulih dvajsetih letih so na novo sprejeli v ZK 193 članov, od tega nad polovico neposrednih proizvajalcev. Na seji bodo v soboto sklepali o ustanovitvi dveh novih osnovnih organizacij in sicer pri Čestnem podjetju Novo mesto – tozd Brežice in pri prometni sekciji ZTP.

VREME

Suho vreme, ki traja že ves januar, se bo še nadaljevalo. Do konca tedna bo sprva deloma jasno nato pričakujemo pooblačitve, nekoliko se bo tudi ohladilo.

tedenski mozaik

Ali se je orjak res potopil na morju — in kako se je to moglo zgoditi? To sta vprašanja, ki burita svetovno javnost potem, ko je prišla pred dnevi prva novica o skrivnostnem izginotju nič manj kot 115.000 tonske trgovske ladje „Berge-Isra“ neke na širokem prostranstvu Pacifika. Na ladji je bila tridesetletna posadka. „Berge-Isro“ so zgradili jugoslovanski ladjedelničarji in zato je med našimi ljudmi še toliko več zanimanja za to (možno) katastrofo, ki jo v tem trenutku nihče ne zna pojasniti. Izginulo ladjo še iščejo dan in noč letala, helikopteri in ladje, vendar je zanj za zdaj izginila vsaka sled. O usodi ladje krožijo najrazličnejše domneve in napovedi, toda nobena izmed njih ne more zadovoljivo pojasniti, kako je lahko izginila tako velika ladja (še pred nekaj desetletji bi bila daleč največja na svetu!) ne da bi posadka pred tem uspela poslati v eter vsaj skromen klic na pomoč...

Tačas pa postaja vse bolj skrivnostno tudi tisto, kar se plete okoli znanega lovca na nacistične vojne zločince, Simona Wiesenthala. Ta je imel do pred kratkim na Dunaju svoj znani židovski dokumentacijski center, ki je pomagal policijam po svetu odkriti nekaj tisoč nacističnih zločincev. Med drugim so njegovi ljudje ujeli tudi slovitega vojnega zločince Eichmana. No, in sedaj se je okoli tega skrivnostnega moža znova spletla nova skrivnost: neki sovjetski časopis ga je odkrito obtožil, da je sodeloval z nacisti (natančneje: da je bil njihov tajni agent!) in da po vojni že nekaj let vohuni tudi za CIA! Obtožba je hudo resna, prihaja pa v trenutku, ko je Wiesenthal po znanih sporih z avstrijskim kanclerjem moral (vsaj začasno) zapreti svoj dokumentacijski center na Dunaju.

Zal pa to novo ni vselej tudi prijetno, o čemer se morajo tudi vsak dan znova prepričati pri CIA, ki jo nenehno (ampak dobesedno nenehno) obtožujejo starih in ne tako starih grehov. Predsednik Ford sedaj resno poskuša reorganizirati to proslulo ustanovo, ki je ZDA priskrbeli precej črnih madežev...

Sporazumevanje ali nesoglasja?

Novi družbenoekonomski odnosi, ki jih je opredelila ustava, pri našajo obilo novosti zlasti v vsebino našega medsebojnega obnašanja, pa čeprav navadno še vse preveč poudarjamo zlasti nove oblike združevanja in sodelovanja. In med novimi odnosi je nemalokrat na prvem mestu našega razmišljanja (in ocenjevanja) odnos do sporazumevanja in dogovarjanja.

Sporazumevati in dogovarjati se moramo povsod: v tozidih in krajevnih skupnostih, v sestavljenih organizacijah združenega dela, v občini, v samoupravnih interesnih skupnostih, v republikah in federaciji. In razumljivo je, da se pri takem načinu urejanja medsebojnih odnosov srečujejo različni interesi, različni pogoji, različne zahteve in različne želje. Vse to je treba vskladiti, kar je tudi smisel samega sistema, in se nato, kar je še posebej pomembno, dogovoriti tudi držati.

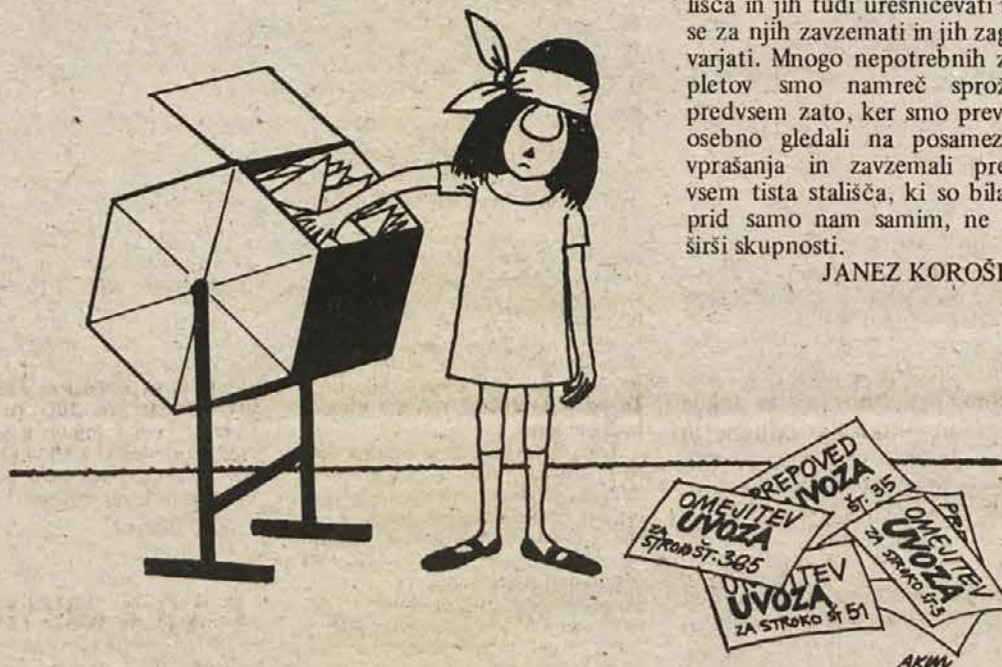
Vse to je razumljivo mnogo težje uveljaviti, kot si zamišljajo nekateri, kar seveda tudi sproža najrazličnejša negotovanja. Mnogim pa je še posebej žal po starih časih, ko je bilo mnogo lažje: napisali ali povedali smo svoje želje in potrebe, potem pa je nekdo, ki je bil „nad nami“ in tudi zato imel moč odločanja, ugotovil, kaj bo in česa ne bo. Potem smo vse to bolj ali manj mirno sprejeli, delali in največkrat tudi še bolj negotovali nad tistim, ki je odločal.

Zdaj se pri dogovarjanjih, tudi pri najpomembnejših, srečujemo kot enakovredni sodelavci, enaki med enakimi. In ker gre seveda predvsem za najpomembnejša vprašanja, smo kot družabniki pred enakim kosom kruha, ki ga je treba razrezati kar najbolj pravično; pravice pa marsikdaj ne predstavljajo enaki kosi, temveč tolikšni, kolikor jih nekdo v resnici potrebuje. Tu pa je v bistvu podlaga resničnega problema.

Zato tudi neredko slišimo govorice o prepirih, ko potekajo dogovori o najrazličnejših vprašanjih, zlasti še takrat, ko gre za razčistevanja na višjih ravneh. Toda skoraj po pravilu se na koncu vse dobro izteče in ostane volk sit in koza cela. Prav ta dogovarjanja pa kažejo, da se moramo učiti nekaj novega, kar v vsakdanjem osebnem življenju že zdavnaj znamo, mnogo manj pa takrat, ko gre za politična, gospodarska, kulturna in kakršnakoli druga vprašanja, ki naj bi jih urejevali na resničen samoupravni način.

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

GOSPODARSKA SLIKA

POLITIKA UVOZNIH OMEJITEV

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Osrednji dogodek minulega tedna je bila vsekakor dva dni trajajoča peta seja centralnega komiteja ZK Slovenije — na kateri so izčrpno obravnavali uresničevanje družbene vloge Zveze komunistov Slovenije v boju za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, se pravi odnosov, kot smo si jih še posebno načrtali v določilih nove ustave ter so dobili največji poudarek že tudi v kongresnih dokumentih naše ZK.

Na tokratni seji centralnega komiteja, ki jo je vodil predsednik France Popit, je Vlado Janžič v uvodnem referatu posebej poudaril, čemu prav v sedanjem političnem trenutku toliko opozarjamo na široko in poglobljeno idejno-politično akcijo ZK znotraj socialistične zveze, sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij. To nam je potrebno zaradi tega, je dejal, ker je celotna naša družba sedaj v živem procesu socialistične samoupravne preobrazbe družbenoekonomskih odnosov — prav to pa je tisto, kar je bistvo našega družbenega boja.

Skrb za akcijo ZK v sleherni družbenopolitični organizaciji pri nas torej ni nekako izven celotnega boja za nov ustavni položaj delavcev, vsega našega delavskega razreda, marveč je gibal za uresničevanje ustavno in s statuti opredeljenih funkcij sleherne družbenopolitične organizacije.

Z drugimi besedami povedano: komunisti si morajo v prvi vrsti prizadevati, da bodo o vseh aktualnih vprašanjih razpravljali delavci, organizirani v sindikatih kot njihovi najširši organizaciji. Nadalje si morajo komunisti prizadevati, da bo delegatski sistem na vseh ravneh resnično uspešno deloval — in zelo pomembno je, da si komunisti prizadevajo, da se ne bo noben samoupravni ali drugačen organ začel spreminjati v morebitni organ nad delavci, ki bi si v nekakšnem interesu delavskega razreda skušal privajati oblast in s tem pravico do odločanja.

In še: čedalje bolj je živo spoznanje, da Zveza komunistov ne more biti in ni nekakšen posrednik med delovnim človekom in politiko ter med delovnim človekom in samoupravljanjem — tudi prek Socialistične zveze ne. Merilo uspešnosti in revolucionarnosti boja komunistov je zagotovitev učinkovite in množične politične dejavnosti pri samih družbenih temeljih; le tako se bo namreč lahko krepil družbenoekonomski položaj delavca v samoupravni skupnosti, ki mora zagotoviti neodtujljivost dohodka od ne-

obeležili spomin na legendarni Pohorski bataljon. Ob tej priložnosti so častnemu gostu Edvardu Kardelju podelili posebno plaketo za izredne zasluge in velik prispevek v izgradnji našega družbenopolitičnega in družbeno-ekonomskega sistema, kot idejnemu tvorcu naših temeljnih državnih dokumentov ter za razvoj samoupravnih socialističnih odnosov. Ob obisku v Slovenski Bistrici se je Edvard Kardelj udeležil sestanka občinskega političnega aktiva ter pri tem tudi sodeloval v razpravi. Spregovoril je o nekaterih aktualnih vprašanjih nadaljnjega razvoja našega gospodarstva, o vplivu komunistov na spreminjanje odnosov v združenem delu — ter je pri tem predvsem poudaril nenehni boj naših delovnih ljudi za večjo produktivnost gospodarstva, kar je za naš uspešni razvoj vsekakor temeljna naloga.

Našo zunanjo menjavo, je ob tem dejal Kardelj, moramo postaviti na nove temelje ter preiti na višje oblike sodelovanja, ne pa ostati samo na trgovinski menjavi. Preiti moramo na medsebojne kooperacijske pogodbe, je dejal — pri tem pa bomo bržkone morali združiti naše gospodarske moči, če bomo hoteli uspešno nastopati na tujih trgih.

Republiški izvršni svet, ki je zasedal konec prejšnjega tedna, je že podrobneje razpravljalo o neposrednih nalogah, ki izvirajo iz razvojne resolucije za letoš. Poudarjeno je bilo, da bi izvršni svet skupaj z združenim delom in drugimi družbenimi dejavniki moral posvetiti čimveč pozornost ustvarjanju dohodka in večanju produktivnosti dela.

Tudi letos so podelili tradicionalne nagrade Borisa Kraigherja za izjemne dosežke trajnejšega pomena v našem gospodarstvu.

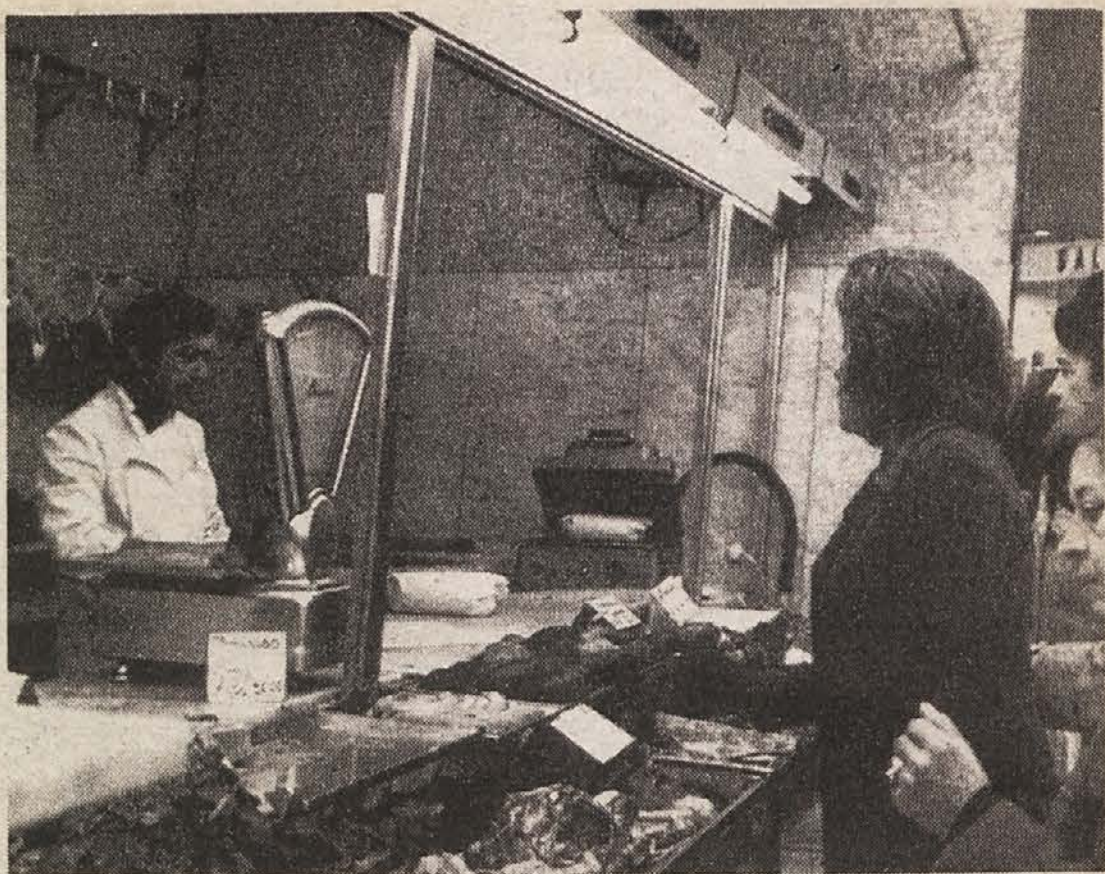
Na slovesnosti, ki je bila prejšnji teden v Ljubljani v klubu poslancev, so bile te nagrade izročene: direktorju Kmetijskega kombinata Ptuj dr. Cvetku Dopliharju, direktorju sektorja tehnične kontrole in raziskav v Železarni Jesenice dr. Marini Gabrovski, direktorju Industrijskega montažnega podjetja Ljubljana Stanku Krumpaku, direktorju mariborskega Primata Janezu Pograjcu in direktorju Kartonažne tovarne Ljubljana Francu Zupanciču.

ZK ne more biti nekakšen posrednik

posrednega proizvajalca in njegov odločujoči vpliv na vse tokove družbene reprodukcije.

Po izčrpi razpravi — v kateri je prišla vsestransko do izraza zahteva, da se dejavnost komunistov usmeri na ključna vprašanja pri uresničevanju ustavnih načel — so na tokratni seji CK ZKS sprejeli tudi sklepe o neposrednih nalogah komunistov v sedanjem družbenem razvojnem obdobju.

V Slovenski Bistrici so prejšnji teden praznovali — v okviru občinskega praznika so

LIZBONA — Razmere na Portugalskem so se na političnem področju sicer nekoliko umirile, toda zato je v deželi vse bolj občutiti posledice gospodarske krize, ki se počasi, toda vztrajno razrašča po vsej državi. Predvsem je čutiti precejšnje pomanjkanje živin in nekaterih drugih življenjskih potrebščin. Na sliki: ena izmed lizbonskih mesnic, v katerih gospodinje te dni ne najdejo mnogih vrst mesa, katerih so bile sicer vajene. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Izredno zasedanje Organizacije afriške enotnosti, ki so ga sklicali v Adis Abebi, da bi na njem dosegli rešitev angolske krize, se je končalo neuspešno. Šefi vlad držav, vodje delegacij, niso namreč po treh dneh uspeli doseči niti najbolj skromnega kompromisa, marveč so se razšli ne da bi karkoli dosegli. Njihovo delo bo nadaljeval poseben komite dvanajstih držav, ki so ga za take in podobne primere ustanovili v tej organizaciji že lani.

Enotnost afriških dežel je padla na izpitu, ki je bil res izjemno težaven, pa je tako razočaranje vendarle — če je v tem sploh kaj tolažbe — nekoliko manjše, ostaja pa vsekakor.

Točno polovica afriških držav je bila za to, da izrečejo vso podporo in pomoč LR Angoli, ki jo je proglasilo osvobodilno gibanje MPLA (vodi ga dr. Agostinho Neto), polovica pa je menila, da tega ne more storiti, ker meni, da zasluzita tudi drugi dve gibanji (UNITA in FNLA) podporo in priznanje — vsaj delno.

Prav tako si niso bili enotni tudi v oceni glede tega, kdo se vmešava v angolske notranje zadeve in kdo ne. Medtem ko so se nekateri zavzemali za to, da bi obsodili prav vse države, ki podpirajo eno ali drugo stran v Angoli (torej tako Sovjetsko zvezo kot Združene države Amerike — kar je na primer predlagal zambijski predsednik Kaunda), so bili drugi drugačnega mnenja. Nigerija, na primer, je sodila, da je treba obsoditi samo Američane, Sovjetske zveze pa ne.

V nečem so si bili udeleženci izrednega zasedanja Organizacije afriške enotnosti v Adis Abebi sicer povsem enotni, to da to je kaj malo pomagalo: enotni so si bili v obsodbi posredovanja Južne Afrike, katere enote se udeležujejo bojev na strani UNITA in FNLA proti LR Angoli.

Polom v Adis Abebi je lahko začetek hujše krize v odnosih med afriškimi državami, čeprav so še vedno možnosti, da se to prepreči. Toda angolski problem ostaja še vedno tam, kjer je bil — v slepi ulici.

Koliko časa bo še tako, je težko reči, vse bolj pa prevladuje mnenje, da se bo položaj dokončno razčistil šele na bojnem polju. To pa pomeni še več žrtev angolskega ljudstva in še več tujega vmešavanja v angolske notranje zadeve.

PALESTINCI V VS

Izrael se je dokončno odločil, da ne bo sodeloval na zasedanju Varnostnega sveta Združenih narodov, na katerem raz-

pravljajo o bližnjevzhodni krizi.

Objektivno je ta poteza samo še korak dalje v sedaj že kar začetnem seznamu nesmotnosti, ki jih je zagrešila izraelska diplomacija v zadnjih nekaj letih. Dejstvo je namreč, da so dobili Palestinci, ki jih predstavlja na začetni razpravi v varnostnem svetu (začela se je v ponedeljek) Palestinska osvobodilna orga-

POLOM V ADIS ABEBI

nizacija, še več manevrskega prostora — predvsem pa izredno možnost, da glasno in neodvisno razložijo svoj pogled na bližnjevzhodni labirint in terjajo uresničitev svojih zakonitih pravic.

To se je medtem že zgodilo z govorom Faruka Koudumija, ki velja za „zunanjega ministra“ PLO. V svojem nastopu je razložil zgodovino bližnjevzhodne krize in poudaril, da je njeno bistvo palestinski problem.

Prav tako je terjal pravico, da se na ozemlju, ki ga sedaj zasedajo Izraelci, ustanovi palestinska država — to naj bi bila laična Palestina, v kateri bi enakovredno živeli tako Židje kot muslimani, kristjani in vsi drugi.

Sicer pa menijo, da bo razprava šele dosegla svoj vrh z nastopi tudi drugih članov varnostnega sveta.

TELEGRAMI

REYKJAVIK — Islandski ribiči so blokirali dohod do radarske postaje NATO in centra za komunikacije na jugovzhodu otoka; protestirajo proti „tuhemu soglasju NATO in britanske grobosti“ v sporu okoli ribolova. Protest je bil povezan s sestankom sveta NATO, na katerem so obravnavali spor dveh partnerjev v paktu, Islandije in Britanije.

NEW YORK — Ob vstopu v podzemsko železnico pri palači OZN so odkrili tri bombe ročne izdelave. Prva je bila tempirana na 15. uro po krajevnem času, torej le pol ure pred nameranim začetkom razprave v varnostnem svetu. Varnostna služba svetovne organizacije je zaprla celotno območje okrog palače OZN, okrog dvorane varnostnega sveta pa so okrepili stražo.

Še malo, pa bodo Novomeščani, ki si privošči-
jo staromodno pešačenje, čez Glavni trg stopali kar
po strehah avtomobilov. Pri tem niti ni važno, da
se jim bodo prikazovale bele miši zaradi zaužitih
strupenih izpušnih plinov, ki vsak dan stkejo
megleno tančico nad cesto. (Foto: Markelj)

Plod samoprispevka Kočevcev je zimski bazen, ki
so ga 9. januarja odprli pri osnovni šoli v Ko-
čevju. Na posnetku so prvi kopalci. V dopoldan-
skem času se učijo plavati otroci, popoldne pa je
bazen na voljo ostalim občanom. (Foto: France
Brus)

Namesto običajnega hrupa kegljev je od nedelje
do torka napolnjevalo gasilsko kegljišče ptičje
petje. Celjsko društvo, med njimi domačini M.
Dernovšek, A. Jerman in S. Osovnikar, je poka-
zalo okrog 130 ptic. Razstavljeni so bili tudi fi-
šerji, zmagovalci šampionata v Zagrebu.

Do jeseni 1976 mora Novo mesto dobiti vsaj eno
novo otroško varstveno ustanovo za 200 otrok in
pa potujoči vrtec za podeželje. Tako je bilo skle-
njeno na skupščini otroškega varstva prejšnji
teden. Posnetek je iz vrta na Drski, ki je bil
komaj odprt, a v trenutku poln. (Foto: R. Bačer)

KRŠKO: PRVA KOMASACIJA

Zemljiške združbe ali komas-
cije so v krški občini, kjer še
vedno prevladuje majhna raz-
drobljena posest, še kako po-
trebne. Občinska kmetijsko-
zemljiška skupnost je zato to
nalogo postavila na prvo mesto
in si slej ko prej prizadeva prvi
uspeh doseči v naselju Kalce-
Naklo, kjer so dali pobudo že
sami kmetovalci. Za površino, ki
obsega okoli 54 hektarjev, pa
sedaj vendarle še nimajo potreb-
nega soglasja. Strokovni del
komasacije naj bi zaupali repu-
bliškemu geodetskemu zavodu, ki
naj bi prevzel tudi delitev kom-
pleksa. Od uspeha te prve akcije
je pravzaprav odvisna tudi uspe-
šnost nadaljnjih prizadevanj.

Sejmišča

NOVO MESTO: na ponedeljko-
vem, srednje živahnem sejmu so bile
cene takšne kot prejšnji teden. Na-
prodaj je bilo 239 pujskov in 26 nad
tri mesece starih prašičev. Gospo-
darje je menjalo 243 živali; pujski so
veljali od 480 do 620 din, od tri do
pet mesecev stari prašiči pa 630 do
750 din.

BREŽICE: sobotni sejem je imel
veliko ponudbo, saj so rejci pripel-
jali na prodaj kar 548 prašičev, od
tega 37 starih nad tri mesece. Pro-
dali so jih 507; mlajši so veljali do
30 din, nad tri mesece stari prašiči
pa do 20 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Na vrsto prihajajo svinje

Zamisel, da bi umetno osemenjevali domače živali, da bi to
mnogo obetajočo novost s pridom izkoristili v zootehniko, je
stara 90 let. Ob začetku tega stoletja so prve poskuse izvedli v
več deželah, med njimi v takratni Rusiji, kjer so zelo zgodaj
uvredili umetno osemenjevanje kobil. Na splošno se je ta zooteh-
nični ukrep v govedoreji množično razširil po drugi svetovni
vojni; v Sloveniji ima za to velike zasluge pokojni profesor
biotehniške fakultete v Ljubljani dr. Marijan Pavšič.

Medtem ko se je umetno osemenjevanje krav sorazmerno la-
hko in hitro uveljavilo, gre težje z umetnim osemenjevanjem
svinj, četudi je na dlani, da je to eden najbolj uspešnih ukrepov
za nagel napredek prašičereje. Ovire so predvsem „tehnične na-
rave“; pri svinjah je težko ugotoviti začetek estrusa (bukanja),
razen tega pa zaenkrat še ni odkrit postopek oziroma sredstvo,
kako bi ohranili merjaščevo seme dalj časa živo, uporabno.

Znano je, da je mogoče bikovo seme zamrzniti, tako da je
uporabno še po več mesecih. Zaenkrat je mogoče merjaščevo
seme ohraniti le kot sveže — do dva dni. Zadnje raziskave dajejo
upanje, da bo mogoče zamrzniti tudi merjaščevo seme, s tem pa
se bo zelo olajšal celoten postopek.

Kot že navedeno, je odločilne važnosti, da rejec ugotovi, kdaj
se začne svinja bukat. Buka se vsake tri tedne, seveda če je žival
zdrava in normalna, samo bukanje pa traja dva do tri dni. Pri-
poročajo, da je najbolje umetno osemenjevati v času 12 do 30
ur po začetku estrusa.

Naj ob koncu še poudarimo prednosti umetne osemenitve. S
semenom enega merjasca je mogoče oploditi na leto do 1.000 in
več svinj, torej ni treba rediti toliko plemenjakov in lahko izbe-
remo zares vrhunske. Umetna osemenitev preprečuje širjenje
nevarnih kužnih bolezni. Zaradi teh pomembnih prednosti je
pričakovati, da se bo od prvih začetkov, ki imajo primere tudi
na Dolenjskem, novost kmalu bolj razširila in da bodo razgle-
dani rejci uvideli prednosti in pomagali uveljaviti ukrep, ki bo
izboljšal prašičerejo tako, kot je umetno osemenjevanje krav
govedorejo.

Inž. M. L.

V Posavju nihče proti posojilu za ceste

Posavske ceste so — brez pre-
tiravanj — povečini nevzdržne.
Res je treba pritrditi besedam
Vinka Gobca, predsednika iz-
vršnega odbora republiške skup-
nosti za ceste, ki jih je izrekel
minuli četrtek na posvetovanju
v Sevnici, češ da je bilo po vojni
veliko narejenega, vendar z raz-
merami Posavci še zdaleč niso
zadovoljni.

Promet

Posvetovanje je pripravil
medobčinski svet SZDL za Po-
saje kot svoj prispevek k javni
razpravi. Pozdravil je predlog
republiške skupnosti za ceste,
naj bi razpisali javno posojilo.
Prav tako pa je posvetovanje

podprlo predlog, naj bi zvezni
prometni davek od goriva letos
spet namenili v korist cest.

Manj razvita območja Slo-
venije naj bi bila v prihodnjih
petih letih deležna ene četrtnine
vsega denarja, namenjenega za
modernizacijo magistralnih in
regionalnih cest. Širše Kozjan-
sko naj bi v tem obdobju dobilo
za ceste približno 400 milijonov
dinarjev.

Na razpravi v Sevnici so se
strinjali, da so merila in predvi-
deni način urejanja cestnega
omrežja bolje opredeljena in
obdelana kot so bila v vseh prejš-
njih programih. Predsednik
Vinko Gobec je poudaril, kako
nujno potrebno je, da regije
tudi same uskladijo potrebe in
želje. Posavje predlaga, naj pride
v program še nekaj cest.
Tudi v Sevnici so na koncu na-
glasili, da je potrebno v prihod-
nje dosledno poskrbeti, da bo
zbrani denar v resnici porabljen
le za ceste in ne za kaj drugega.
A. Z.

„Prevarani“ dobri kooperanti,
ki so spoštovali pogodbe, bodo
v KZ Trebnje dobili doplačanih
840.000 dinarjev.

Pogodba le ni prazna beseda!

Na občnem zboru Kmetijske za-
ruge Trebnje so 31. decembra pot-
rdili sklep o doplačilu lani odkuplje-
nega krompirja. Najbrž ni treba po-
sebej naglasiti, da je ta sklep že pred

tem doživel soglasno podporo pri
kmetijsko-gospodarskih odborih.

Doplačila bodo deležni tisti pri-
delovalci krompirja, ki so v času, ko
je veljala prvotno določena (nizka)
dogovorjena cena, zadrugi dobavili
najmanj 35 odstotkov pogodbeno
vezanega pridelka. Doplačilo bo
znašalo 30 par za kilogram merkan-
tilnega krompirja, pridelovalci se-
menskega krompirja pa naj bi po
tem sklepu dobili 40 par pribitka za
en kilogram oddanega krompirja. V
zadrugi računajo, da bodo na ta
način kmetje dobili približno
840.000 dinarjev.

Pogodba torej ni le prazna beseda.
Ob tem velja poudariti, da se ob
začetku lanske jesenske krompirjeve
mrzlice prav gotovo ni splašalo to-
liko spekulirati, kot so nekateri
kmetje. Tisti, ki so se pošteno držali
pogodb, so dali pridelavec pravzaprav
po 2,05 do 2,10 dinarja kilogram.
To pa je še enkrat več kot v pred-
hodnem letu!

Toda moralna in materialna ško-
da spekulacije se kaže tudi drugače.
Zadruga se trudi in poštenim koope-
rantom pomaga, kjer le more. Tako
bo spet posredovala semenski krom-
pir po zelo ugodni ceni, regres pri
nakupu škropih, dobri kooperanti
pa naj bi imeli tudi prednost pri po-
sojilih za obnovo kmetijskih gospo-
darstev, pri nabavi strojev in drug-
em. V lanskem, kriznem letu se je
tudi pokazalo, da je večina pridelo-
valcev cenila spoštovanje dogovora s
Kolinško in zadrugo v letu poprej.
Zadnji ukrep o doplačilu je nova
potrditev poštenih odnosov in spo-
buda za sodelovanje vnaprej.

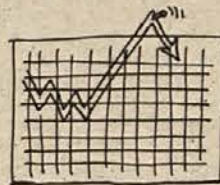
Rast po združitvi

S slovesno otvoritvijo novih skladiš-
čnih prostorov in upravnega po-
slojja, ki je bila tik pred novim le-
tom, so v krškem Imperialu, temelj-
ni organizaciji združenega dela ljub-
ljanskega Zita, pričeli uresničevati
srednjeročni razvojni program. Nje-
gov drugi del predvideva dograditev
proizvodnih prostorov, nakup nove
strojne opreme, gradnjo obrata
družbene prehrane pa tudi obnovo
pekarnice v Krškem in novo v Brežicah.

Vse to naj bi do konca 1980. leta
potrojilo današnji fizični obseg pro-
izvodnje in kar je pravzaprav enako
pomembno, počelverilo prodajo in
dalo kruh še precejšnjemu številu
delavcev, tako da bi se njihovo da-
našnje število povečalo za polovico.

Sicer pa so na slavlju poleg teh po-
datkov posredovali še druge, ki go-

vorijo o hitri rasti Imperiala po
združitvi z Zitom, to je po 1970.
letu. Odtlej so celotni dohodek več

kot popeterili, fizični obseg proiz-
vodnje se je povečal za 239 odstot-
kov, prodaja na tuje pa kar za
29-krat. Tudi v minulem letu se je
uvoz v primerjavi z 1974 povečal za
167 odstotkov, odpirajo pa se tudi
že možnosti za prodor v nekatere
nove države.

Ž. SEBEK

Hrup z zakonom

Hrup lahko menda, če je silno
močan in dalj čas trajajoč, človeka
celo ubije, gotovo pa lahko trajno
poškoduje njegov živčni sistem. Iz
dneva v dan pa tako in tako prispeva
svoj delež k „živčnosti“ dobe, v ka-
teri živimo.

Doslej ni bil nihče po zakonu dol-
žan upoštevati, da hrup moti okolje.
V bližini stanovanjskih četrti so v
mestih rasli industrijski objekti —
tudi na Dolenjskem je več takih pri-
merov — ljudje pa so lahko samo
nemoteno protestirali, da jim indu-
strijska kladiva in druge naprave
rušijo potreben mir in počitek.

Te dni je bil v razpravi osnutek
republiškega zakona o varstvu pred
hrupom v naravnem in bivalnem
okolju. Določal bo posebne ukrepe
za varstvo pred hrupom in predvi-
deval precejšnje kazni za tiste, ki za-
kona ne bodo spoštovali. Predvideva
tudi ustanavljanje samoupravnih in-
teressnih skupnosti za varstvo pred
hrupom. Posebno pomemben je 7.
člen zakona, ki bo zavezoval naroč-
nike prostorskih, urbanističnih in
zazidalnih načrtov, da bodo v svojih
načrtih upoštevali tudi zahteve var-
stva okolja. Če tega ne bodo storili,
bodo morali plačati denarne kazni.
Za delovne organizacije, ki ne bodo
upoštevale zakona in bodo motile
nočni mir v naseljih, je predvideno
od 5 tisoč do 50 tisoč dinarjev kaz-
ni, za neodgovorne posameznike pa
predvideva zakon zapor do 30 dni
ali denarno kazen od 3 tisoč do 30
tisoč din.

Hkrati z zakonom bo sprejet
pravilnik, ki bo določal, kolikšen je
lahko dovoljeni hrup v bivalnem
okolju. Predlagano je, naj bi znašal
največji dovoljeni hrup v industrijs-
kem območju 85 decibelov. Za pri-
merjavo naj navedemo, da dela že-
lezniška kompozicija v naselju hrup
z močjo 100 decibelov, avion 130 in
da znaša hrupnost na živahni, pro-
metni ulici 80 decibelov.

(Karikatura: Marjan Bregar)

redno je zapisati...

Kaj se dogaja z delegatskim
sistemom, je shodil ali je še
vedno pri prvih korakih? Ocene
o tem se med seboj razlikujejo,
često so si celo diametralno
nasprotna.

Delegatske ovire

Ce smo pazljivo sledili druž-
benopolitičnim dogajanjem,
nam gotovo ni bilo težko izlu-
ščiti ugotovitve, da razvoj dele-
gatskega sistema in odnosov še
vendarle ni tak, da bi ga lahko
prepuščili toku življenja. V tem
so si enotne ocene republik in
pokrajin, regij in občin, do-
dajmo pa še, da se na nujnost
nadaljnega razvoja in utrjevanja
delegatskega sistema nanaša tudi
vrsta sklepov zadnje, 5. seje CK
ZKS. Komunisti, je poudarjeno
v vsebini teh sklepov, so še po-
sebejno zadoženi za to, da se za-
čne „delegatski voziček“ hitreje
in brez ovir pomikati naprej po
tiru, ki ga je določila nova usta-
va.

Zakaj delegatski sistem ne de-
luje tako, kot je zamišljeno? Za
to je več razlogov, ponovimo pa
le nekatere, ki so bili izrečeni na
petkovi razširjeni seji medobčin-
skega sveta SZDL v Novem
mestu. Nevzdržno je, da gradivo
za seje občinskih skupščin in
skupščin samoupravnih interes-
nih skupnosti ali kasni ali je pri-
pravljeno v premajhnem številu
izvodov ali je preobširno, na
splošno pa pisano tako suhopar-
no in uradniško učeno, da niti
po večkratnem branju ne ostane
nič v glavi. Potem je tu čas,
potreben, da se to gradivo pre-
mele, dobi stališča in podobno.
Indok centri naj bi pomenili
premik in odločujočo vlogo pri
oboroževanju delegatov z infor-
macijami in znanjem. Kajpak ne
gre zapostavljati potrebe po
širjenju vsakršnega znanja in se
posebej družbeno in idejnopoliti-
čnega izobraževanja delegatov.

Vsi delegati tudi še ne morejo
opravljati svoje funkcije, kakor
želijo in kakor jim velela dolž-
nost. V podjetjih je, kot so po-
udarili na seji, problem nado-
meščanja delavcev, ki so kot de-
legati določeni za seje. Drugod
spet je ovira neurejeno plačeva-
nje za čas, ko delegat opravlja
svojo dolžnost. Ob tem je ne-
malo primerov, ko delegati pre-
prosto ne veseli iti na sejo, češ
da tistega, kar se bo tam govorilo,
sploh ne bo razumel. V tem
pa so tudi razlogi za mnoge
upravičene in neupravičene izo-
stanke s sej, kar skupščine in
druga samoupravna telesa redno
spravljajo na rob sklepčnosti.

Ce dodamo še, da delegacije
ali delegati ne živijo z bazo, da
se delegacije in delegati za re-
publiška in zvezna telesa še
vedno lovijo v svojem delovanju
— in še bi lahko naštevali, smo
opozorili na glavne hibe, ki
hromijo in zavirajo nove odnose,
dane z novo ustavo. Odpravlja-
nje napak ne trpi odlašanja.

I. ZORAN

Zakaj začasno zakon namesto dogovora

Obrazložitev podpredsednika republiškega izvršnega sveta dr. Avgustina Laha o financiranju interesnih skupnosti

Za prve mesece tega leta je sprejet zakon o začasnem financiranju interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti. Dr. Avgustin Lah, podpredsednik IS skupščine SRS, je na kratko razložil, zakaj je prišlo do tega odloga in kako bo začasno financiranje urejal zakon...

Doslej smo imeli en sam družbeni dogovor; veljal je za vse občine, SIS in za dejavnike v republiki. Nedvomno osredotočenje nalog ne spodbuja neposrednega sodelovanja družbenih dejavnosti z uporabniki njihovih storitev in v usmerjanju se je ohranila stara struktura teh dejavnosti. Pravi pomen družbenih dejavnosti pa je pomagati gospodarstvu, da se obnavlja, usposablja za sprejemanje novih dosežkov v znanosti in tehnologiji, da povečuje produktivnost, da z zadovoljevanjem materialnih potreb prebivalstva zagotavlja delovnim ljudem in občanom tudi primeren družbeni standard in kulturno življenje. Edina prava pot je čim bolj povezati gospodarstvo in družbene dejavnosti in se sporazumevati o menjavi dela tam, kjer nastaja, kjer se uresničuje in oblikuje po resničnih potrebah. Tako bomo družbene dogovore sklepali v vseh občinah za otroško varstvo, osnovno izobraževanje, kulturo, telesno kulturo, zdravstveno varstvo, socialno skrbstvo in tudi za pokojninsko-invalidsko zavarovanje delavcev in kmotov. Za vse to namreč združujemo sredstva delovni ljudje s prispevki iz svojih bruto osebnih dohodkov.

V republiki usklajujemo le tri področja družbenih dejavnosti: to je vzgojno-izobraževalna dejavnost po osnovni šoli, raziskovalno delo in zaposlovanje. Pa še o programih teh dejavnosti se v bistvu dogovarjamo v združenem delu. Vendar za te namene združujemo sredstva temeljne OZD iz svojega dohodka in na ta način se kaže bistvo medsebojnega odnosa: če bodo te družbene dejavnosti pomagale gospodarstvu, da bo povečalo svoj dohodek, bo tudi za te dejavnosti položaj ugodnejši. Sicer pa, ker nam lahko naprej pomaga le raziskovalno delo, osvojeno znanje in izkušnost, bomo tem področjem posvečali precej pozornosti.

USKLADITEV JE ZAHTEVNA NALOGA

Da sklenem svoj odgovor: letos v dogovarjanju sodeluje 60 občin s 1064 krajevnimi skupnostmi, 546 SIS na vseh ravneh in področjih in neznano veliko število - vsekakor več deset tisoč - delegatov, članov svetov in odborov, delovnih ljudi in drugih občanov. Uskladiti nasete interese ni preprosta naloga. Z družbenimi dogovori si bomo razdelili naše naloge in zagotovili izvršitev resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju.

Se to: zakon bo uredil začasno financiranje v glavnem tako, kot je bilo letos oktobra; v novembru in

ZA VSE 65 LET

Ko smo v prejšnji številki poročali o večjih kmečkih pokojninah, se nam je po pomoti zapisalo, da so do te pokojnine upravičene tudi ženske, ki so dopolnile 60 let. Zal je starostna meja za pridobitev kmečke pokojnine, še vedno skupna in nespremenjena: za moške in ženske najmanj 65 let starosti.

decembru so nekatere SIS namreč spreminjale stopnje. Le socialno skrbstvo bo iz proračunov prešlo v pristojnost SIS. Konec marca 1976 pa ne bomo obremenjevali gospodarstva in drugih s proračuni, temveč bomo nove stopnje primerno določili po dogovoru za leto 1976 in bodo veljale od aprila naprej.

Letos so občine pred zelo zahtevno nalogo. Upoštevati morajo potrebe in možnosti združenega dela na eni strani, na drugi pa zmožljivosti družbenih dejavnosti. Tako usklajujejo potrebe in zahteve, pričakovanja in pravice med programi in usmeritvami na sedmih področjih družbenih dejavnosti. Od tega dogovarjanja pričakujemo, da bo marsikaj iz dosedanje prakse preuredilo oziroma bolj uskladilo interese uporabnikov in ponudbe izvajalcev.

Ni pa vse odvisno od koordinacijskih odborov; važno je, kako so z njimi sodelovali delegati in strokovne službe SIS. Za vse te lahko rečemo, da je letošnje dogovarjanje poskusne narave, nova izkušnja. Razvitega tudi še nimamo modela družbenega načrtovanja, ki se gradi od ugotavljanja potreb v združenem delu ob oblikovanju kompleksno povezanih programov interesnih skupnosti.

NIKOLI NE BO ŠLO BREZ PRIPOMB

Glede pripomb k poteku dogovarjanja lahko ugotovimo, da si nismo zatiskali ušes pred njimi, in tudi od tiska smo pričakovali, da nas obvešča o glediščih v združenem delu in v krajevnih skupnostih ali v občinah. Tako zapleteno dogovarjanje ne bo nikoli brez pripomb. Republiški aktiv je bil trikrat, septembra, oktobra in decembra, med nosilci dogovarjanja v vseh občinah in več je bilo še drugih posvetovanj po regijah in v republiki. Skušali smo ugotavljati razmere, pojasnjevati, usmerjati.

Ponekod so se prehitro ustavili ob sleherni težavi ali neznamki, navajeni pa so na vzorce iz republike. Drugod pa so bolj poslušali delavce in delegate in pogumneje reševali zadeve, pa se to tudi pozna v dosežkih dogovarjanja.

Glavna stiska, ki veje iz pripomb, je glede solidarnosti. Povsod moramo namreč zagotoviti osnovno raven osnovnega šolanja, zdravstvene in socialnega varstva. Preveč je občin, ki poprečne ravni same ne morejo zagotoviti iz prispevkov svojih občanov; te pričakujejo solidarnostna sredstva iz razvitejših občin. To solidarnost negujemo kot prepotrebno vezivo za odnose v celotni družbeni skupnosti. Toda problemi se zaostrejo tudi v razvitih območjih, kajti ob velikih preselitvah v mesta so potrebne nove šole, vrtci, zdravstvene ustanove.

VEDNO NEKAJ OBČIN NEZADOVOLJNIH

V nekaterih mestih imajo več kot v dveh izmenah zasedne šolske prostore, ne zmorejo vseh lastnih bremen, in tu so težave. Desetkrat smo

letos že skupno preračunavali to prelivanje sredstev in vedno je nekaj občin nezadovoljnih. Navsezadnje se bo treba o tem dogovoriti. Zato ni dobro, da iz nekaterih pripomb veje tudi nekritičnost, pa tudi vse občine niso prispevale svojega deleža k pravilnemu in objektivnemu ocenjevanju razmer. Če leto bo treba te stvari dobro pregledati in tudi kaj ukreniti.

Te dni so se predstavniki občin in republiške vzgojno-izobraževalne skupnosti dogovorili o sistemu solidarnosti na vzgojno-izobraževalnem področju. O enotnem zdravstvenem varstvu se dogovarjajo po regijah; teh imamo devet, toda morajo si tudi med seboj pomagati in združevati sredstva za naložbe, predvsem za bolnišnice in nekatere zdravstvene domove. Razumljivo je, da so težave, ker stroški v zdravstvu rastejo hitreje kakor pa sredstva za ta namen. Solidarnostno si pomagajo občine tudi v socialnem skrbstvu in še drugod.

KAKO JE S KULTURO

Drugače pa je v kulturi. Občinske in republiške KS se dogovarjajo o skupnih nalogah in te vzajemno financirajo. Marsikje za kulturo nimajo dovolj sredstev in se branijo povečane prispevke za skupne naloge, ki so vse večje. Mnogi napak mislijo, da gre le za osrednje kulturne ustanove. Tudi za te gre in reči je treba, da ne koristijo le meščanom v nekaj središčih; to je zmotno. Radio, televizija, knjige, revije, film in še kaj prodirajo do zadnjega koticika in z njimi vsa kultura, ki se z njo ponosa narod. V vsako šolo, na vsak koncert - take ali drugačne vrste, v sleherni knjižnico, v odnose med ljudmi, za razvoj turizma, za boljši standard, za kulturnejšo prodajo blaga - za vsem tem je kultura naroda. Lahko je občanu dati kredit in avto, mnogo težje pa ga je usposobiti za kulturnega in za vse varnega voznika avtomobila in še teže, a toliko potrebnejše je poskrbeti, da se bo počutil svobodnega in kulturnega povsod, kamor se bo z avtom pripeljal. Na tem področju je največ nasprotujočih zahtev in pričakovanj in največ težav, da nismo še sklenili družbenih dogovorov. Mnogi si želijo boljši radijski in televizijski kulturni del programa, toda čez zvočnike in ekrane ne gredo prazni čl-

troni, temveč kultura, ki stane, ker je v njej opredmeteno delo, umetnost in vrednost družbenega kulturnega bogastva.

Zaradi ugotovitev, da ostaja nekaterim premalo sredstev in možnosti za njihove dejavnosti in naloge, pa si ne moremo dosti pomagati. V letu 1976 ostanjejo sredstva na isti ravni. Nominalno se sicer povečujejo glede na poprečje v letu 1975 za 11 odst., realno pa ne. Večji del tega je usklajevanje s cenami ob koncu leta, razširitev dejavnosti pa smo tudi že dosegli, saj je od jeseni več kot 100 novih oddelkov samo v srednjih šolah, zdravstvenih storitev v ambulantah je 6 % več itn. Z vsakim dinarjem moramo skrajno preudarno gospodariti in za vsako dejavnost se moramo vprašati, kako nam koristi in kako opravičuje vsak dinar. Sicer pa ne gre za družbene dejavnosti same, za naš standard gre, za izobraževanje in usposabljanje, za uvajanje boljše tehnologije in organizacije dela, za boljše varstvo ljudi. Iz tega moramo izhajati in po potrebah bodo delovni ljudje tudi združevali sredstva za dogovorjene dejavnosti.

KAKO PRIHODNJE LETO

Resolucija nakazuje usmeritve in prioritete. Res je tudi v resoluciji določen obseg, ki ga poraba lahko doseže, ker to izhaja iz narodno-gospodarske bilance in iz stališč združenega dela. Resolucijo sprejemajo delegati iz združenega dela in iz občin. To pa ne pomeni, da se gospodarstvo ne bo še posebej dogovarjalo s pogodbami za potrebne storitve, in tako ima izobraževanje, raziskovalno delo in še katera dejavnost odprto možnost, da uveljavi prioriteto in svojo vlogo.

Letošnje dogovarjanje se je premaknilo iz republiške ravni na občinsko in v združeno delo. Drugo leto bomo začeli ugotavljati potrebe v delovnih organizacijah in v KS. Na te osnove bomo gradili programe in samoupravne sporazume. Tudi združevanja v gospodarstvu, uvajanje družbenega planiranja po novih načelih in s srednjeročnim načrtom določena usmeritev nam bodo trdnjaja opora tako v programskem pogledu kakor v financiranju. S takšnimi izkušnjami in obenem željami za napredek na vseh področjih pričujemo novo leto 1976.

Dr. AVGUŠTIN LAH

Zdravstveni dom Ljubljana je ob sredstvih samoprispevka tukajšnjih občanov odprl nov zdravstveni dom v Vidmu-Dobrepoljah. Zdravstveni dom je za ta kraj velika pridobitev, saj sta ob splošni ambulanti občanom na voljo tudi zobozdravstvena ordinacija in otroška posvetovalnica. (Foto: Roman Fingust)

Vlado Janžič:

Učinkovita le idejno enotna ZK

Samo idejno enotna Zveza komunistov bo tudi akcijsko učinkovita v našem socialističnem samoupravnem sistemu. Takšna Zveza komunistov pa bo potem tudi resničen dejavnik in najpomembnejši udarni in akcijski odred delavskega razreda v sistemu socialističnega samoupravljanja, v katerem se delavski razredni interes še vedno spopada z različnimi skupinsko-lastninskimi, delnimi ter osebnimi in slojevskimi interesi. Vse tiste sile, ki so si prizadevale uveljaviti te svoje interese na račun osnovnega delavskega interesa, so zato svojo akcijo naravnale na rahljanje idejne enotnosti Zveze komunistov. Če jim je v nekaterih okoljih uspelo vnesti idejno zmedo v Zvezo komunistov in jo s tem oslabilo v boju proti socializmu in samoupravljanju tujim silam, jim je s tem uspelo tudi ločevati jo od delavskega razreda. Zato se moramo v Zvezi komunistov upirati pritiskom, ki potiskajo Zvezo komunistov v položaj, da bi zagovarjala sleherni interes v delovni organizaciji, občini ali republiki. Naš celotni socialistični samoupravni razvoj, še posebej v razmerah naše večnacionalne družbe, nam je pokazal, da lahko gradimo socialistične odnose, če avantgarda delavskega razreda ne popušča tistim, ki so proti socializmu in samoupravljanju. Taka Zveza komunistov tudi ne bo nikoli izgubila stika z delovnimi množicami.

(Iz referata namestnika sekretarja IK predsedstva CK ZKS na 5. seji CK ZKS)

V SPOMIN

13. januarja je minilo leto dni bolečine in žalosti, odkar nas je mnogo prezgodaj v 36. letu starosti zapustil naš dragi mož in oče

MIRKO VORKAPIČ

oficir JLA

Naša samota in bol sta večni. Vsem, ki se ga še spominjate, prisrčna hvala.

Njegovi:

žena Ivanka, hčerka Mirjana in sin Iztok

V SPOMIN

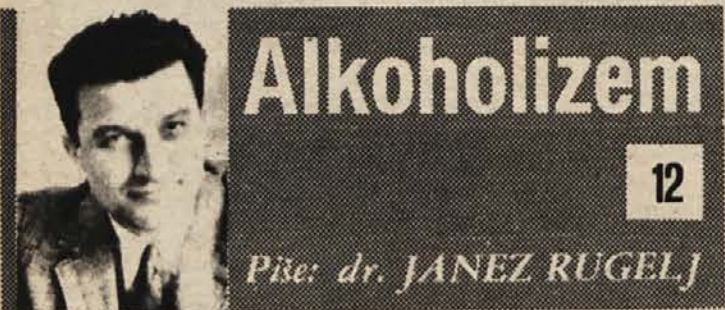
9. januarja 1976 so minila štiri dolga, žalostna leta, odkar nas je zapustila naša ljuba mama, stara mama in sestra

FKANČIŠKA MIKEC

z Malega Slatnika

Ne moremo verjeti, da te ni več med nami. Dom brez tebe je pust in prazen. Vedno se te še vsi radi spominjamo, saj si bila za nas vedno tako dobra. Hvala vsem, ki se te tako radi spominjajo in ti nosijo cvetje na tvoj prerin hladni grob.

Neutolajljivi: hčerke Micka, Rezka, Francka, Lojzka, Martina z družinami ter sinovi Slavko, Viktor, Peter in Janez z družinami in drugo sorodstvo

Alkoholizem

12

Pripr. dr. JANEZ RUGELJ

ALKOHOLIZEM PRI ŽENSKAH

Pri nas so razmere pač take, da okolje ostreje obsoja alkoholizem pri ženskah kot pri moških. Glavno leglo alkoholizma so že od nekdaj, posebno v industrijskih krajih, gostilne, kjer so se zbirali in pili praviloma samo moški.

Zaradi tega, pa tudi zato, ker so žene v minulih obdobjih sploh bile odrinjene od javnega udejstvovanja, je bil alkoholizem med ženskami pri nas še pred nekaj desetletji komaj znan. Potrebno je namreč veliko priljubljenosti in „vztrajnega treniranja pitja“, da kdo postane alkoholičar. In ravno teh priljubljenosti so imele ženske (in jih deloma še vedno imajo) v preteklosti manj kot moški. Ampak glede nagnjenosti k popivanju in alkoholizmu pa med ženskami in moškimi ni bistvenih razlik. Spominimo se samo nekdanjih, pa tudi sedanjih veselje, ki praviloma nikoli ne minejo brez hudega popivanja, na katerih pretnogre ženske še kako iz-

rabijo priljubljenost in ga družno z moškimi kozarec za kozarcem zlivajo vase.

8. marec pa je pravi šolski primer množičnega (ne v te namene planiranega) eksperimenta, kako ženske „izrabijo priljubljenost“ in se množično omamljajo z alkoholom. Tako kot moški. In če bi takšnih priljubljenosti imele več, tako kot jih imajo moški, bi pogostejše pile in bi bilo med njimi še več alkoholičark. Zadnje čase jih niti ni več tako malo. Pri nas pride na devet moških, ki se zdravijo zaradi alkoholizma, ena ženska; na Hrvaškem je razmerje (tudi med zdravljenimi) 1:5, na Škotskem pa celo 1:3.

Torej: družbene okoliščine, k pitju alkohola spodbujajoče priljubljenosti pripomorejo k širjenju alkoholizma med ženskami.

Vzroki za ženski alkoholizem so lahko podobni kot pri moških. Precej pogosto pa opazimo naslednja dva vzroka:

1. Žena pri poznih štiridesetih letih, ko otroci odhajajo, mož pa je za zanamara (ker se je pretirano po-

svetil poklicu ali pa si je „omislil“ tudi ljubico), začne zaradi osamelosti in občutka neproduktivnosti iskati uteho v alkoholu. Čim pogostejše se to dogaja, tem hitreje zabrede v alkoholizem.

2. Pijeta oba, tako da se žena navadi na alkohol ob možu (in dodatno pije še na skrivaj) ali pa ne zna razrešiti ponižanja zaradi močnega alkoholizma drugače, kot da začne segati po alkoholu. Več kot polovica naših poročenih žena alkoholičark ima za moža alkoholičarja.

Običajni potek alkoholne bolezni pri ženskah

Gospodinji alkoholičarki ponavadi uspe kar za precej časa prikriti svoje popivanje pred možem. Nekatere pijejo ves dan po malem, tako da so stalno malce „pod gasom“ in jim še daljši čas uspeva gospodinjiti in skrbeti za otroke. Pravzaprav poteka čustveno oddaljevanje od moža in otrok postopoma in skoraj neopazno, tako da si mož sploh ne predstavlja, da je njegova žena že odvisna od alkohola. Ko se bo morda nekega večera predčasno vrnil domov s službenega potovanja, bo presenečen in pretresen, ko bo našel doma ženo pijano. Soprega alkoholičarka si namreč privoščila toliko alkohola, kot ga rabi takrat, ko je mož odsoten, ali pa pozno zvečer, ko se obotavlja iti v posteljo, češ da mora še to in ono postoriti, v resnici pa samo čaka, da vsi zaspijo, da se lahko na skrivaj napije in pijana zaspi.

Gospodinje torej lahko svojo odvisnost od alkohola dolgo skrivajo pred ožjimi družinskimi člani. Sorazmerno dolgo časa še zadovoljivo opravljajo gospodinjska dela, denar za pijačo pa jemljejo iz družinskega proračuna. Šele prazne steklenice, najdene na nenavadnih mestih (npr. v omari, v škornjih, v pralnem stroju, pod posteljo) opozorijo svoje, da gre za odvisnost od alkohola. Seveda svoj alkoholizem zanikajo. Kadar se močnejše opijejo (izguba kontrole nad količino popitih alkoholnih pijač), ostanejo v postelji, češ da se slabo počutijo in da so bolne. Glavobol, živčna izčrpanost, išias, klimakterične težave so vsakdanji izgovori za prikrivanje alkoholne zasvojenosti.

Poročena žena poskuša torej svoj alkoholizem skriti tako, da se „naredi“ telesno bolno. Hodi k zdravniku in jemlje najrazličnejša zdravila, deležna je pomoči in sočutja, ki priteče telesnemu bolniku.

Čim bolj bo njen alkoholizem napredoval, tem bolj bo zanemarjeno gospodinjstvo, ki bo čedalje bolj prizadeto tudi v gnetnem pogledu, kajti z denarjem, ki je namenjen za hrano in druge gospodinjske zadeve, bo redno nabavljala alkohol.

Mati alkoholičarka in njeni otroci

Ko smo v prejšnjih nadaljevanjih opisovali alkoholizem očeta družine, smo večkrat omenjali prizade-

lost družinskih članov, posebno otrok.

V družini alkoholičarke ne morejo otroci zadovoljiti osnovnih potreb po varnosti in ljubezni. Zato so prizadeti, nevrotični. Če pa gre za alkoholizem matere, so posledice za otroke še bolj usodne.

Neposredna posledica alkoholizma je čustveno odtujevanje, kar pomeni, da otroci alkoholičarke ne bodo več deležni pristne materske ljubezni in skrbi, kar navadno pri otrocih povzroči globoko in trajno potlačeno ter občutek zapuščenosti. Kadar popiva, nujno zanemari svojega otročička, saj ne more storiti drugače. Pozabila ga bo nahraniti ali pa ga bo nestrno hranila s hrano, ki jo je majmarno in slabo pripravila. Puščala bo otroke, da ga bo zeblo, da bo moker, morda ga bo udarila, če bo kar naprej jokal.

Pa ne samo to. Zgodi se, da mati alkoholičarka svojega malega otroka postopoma in nehoti vpelje v alkoholizem. Da bo imela pred njim mir, da je ne bo motil v njeni alkoholni omami, bo tudi njemu dala vina. Z alkoholom omamljen otrok pa je miren, tih, ne čuti niti lakote niti nima drugih zahtev. Znano je, da še marsikje na deželi namočijo krpico ali dudo, ki jo sesa dojenček, v alkohol. Otroci zaspi in odrasli imajo mir pred njim.

Alkoholizem žene deluje izredno razdiralno na svojo družino. Neizogibni prepri z možem hudo motijo otroke. Čeprav je šele nekaj tednov star, lahko hudi prepri povzročijo pri njem želodčne motnje, astmo, kožne izpuščaje in podobno. Po-

zneje lahko mati alkoholičarka postane nagle jeze, napadalna, zahtevna pa spet solzava, hinavska, neredna pa ujedljiva in nergava. Vse to otroka čustveno obremeni, tako da dobi občutek, da izhaja iz matere, ki ni nič prida, zato tudi sam ne bo mogel biti nikoli srečen in zadovoljen.

Ko bo oče po sili razmer „prevzel komando“ in začel skrbeti za otroke, utegne mati alkoholičarka postati ljubosumna in kljubovalna in bo morda z otrokom „tekmovala“ za očetovo naklonjenost. Po streznitvi ji je sram, otroku pa se skuša oddolžiti z razvajanjem in pretiranim popuščanjem.

Usoda žena alkoholičark

Ko domači odkrijejo, da izvirajo vse težave v družini iz materinega alkoholizma, je razpad družine na vidiku. Njenim prevaram, lažem in drugim manipulacijam (ki so „normalne“ za alkoholičarke) nihče več ne naseda. Domači se začno odvrčati od nje in jo na koncu zapustijo ali pa pustijo, da v družinskem krogu postopoma propada. V nekaterih primerih pa družina le ustrezno ravna in od nje zahteva, naj se gre brezpogojno zdraviti.

Alkoholizem pri neporočenih, razvezanih, odvozelih, torej osamelih ženskah je še težavnejši, ker je težko najti človeka, ki bi takšni osameli alkoholičarki prizadevno pomagal pri njeni vrnitvi v družbo.

POZIV k vložitvi napovedi za odmero davkov občanov

za leto 1975 za zavezanca, katerim se odmerjajo davki po preteku leta in
za leto 1976 za zavezanca, katerim se odmerjajo davki vnaprej za tekoče leto.
Napoved je treba vložiti do vključno 31. januarja 1976.

Napoved za odmero davkov morajo vložiti:

Za leto 1975

1. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1975;
2. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja intelektualnih storitev, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1975;
3. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1975;
4. Zavezanci davka na dohodke od premoženja in premoženjskih pravic o dohodkih doseženih v letu 1975. Pod navedeno obliko davka spadajo tudi dohodki, doseženi z oddajanjem stanovanjskih ali poslovnih prostorov oziroma zgradb v najem ter dohodki od podnajemnin, dohodki od oddajanja opremljenih sob pa le, če doseženi dohodek presega vsoto določeno po občinskem odloku;
5. Zavezanci davka od premoženja — na posest gozdnega zemljišča za leto 1975. Napoved morajo vložiti občani, ki se po določbah zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 26/73 in 24/75) ne štejejo za kmeta, če posedujejo več kot 0,5 ha gozdnega zemljišča in če njihov dohodek v letu 1975 presega 20.000,00 dinarjev oziroma skupni dohodek vseh družinskih članov presega 10.000,00 dinarjev letno na družinskega člana;
6. Zavezanci davka iz skupnega dohodka občanov o dohodkih, prejetih v letu 1975. Napoved morajo vložiti občani, katerih skupen čisti dohodek v letu 1975 presega 50.000,00 dinarjev;
7. Zavezanci posebnega prispevka po 23. členu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju za leto 1975, če so njihovi dohodki iz naslova pokojnine skupno z dohodki iz delovnega razmerja, samostojne dejavnosti ali dela na podlagi pogodbe o delu v letu 1975 presegli 67.560,00 dinarjev in pod pogojem, da so v skupnem dohodku ostali dohodki, brez pokojnine, udeleženi z več kot 10.134,00 dinarjev;

- in to:
- zavezanci iz 1. in 2. točke pri davčni upravi občine, v kateri opravljajo dejavnost oziroma plačujejo davek od samostojnega opravljanja te dejavnosti;
 - zavezanci iz 3. točke pri davčni upravi občine, v kateri imajo stalno prebivališče;
 - zavezanci iz 4. točke, če gre za dohodke od nepremičnin pri davčni upravi občine, na katere območju nepremičnina leži, če gre za dohodke od premičnin, pa pri davčni upravi občine, v kateri imajo stalno prebivališče;
 - zavezanci iz 5. točke pri davčni upravi občine, v kateri leži gozdno zemljišče;
 - zavezanci iz 6. in 7. točke pri davčni upravi občine, v kateri imajo stalno prebivališče.

Za leto 1976

1. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1976;
 2. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja intelektualnih storitev, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1976; in to:
- zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor pri davčni upravi občine na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri davčni upravi občine v kateri imajo stalno prebivališče; če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri davčni upravi občine na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani.
 - zavezanci iz 2. točke pri davčni upravi občine v kateri imajo stalno prebivališče; če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri davčni upravi občine na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani.

Napoved za odmero davkov je treba vložiti na predpisanem obrazcu, ki se dobi pri davčni upravi občine. Pozivamo zavezanca, da napovedi vložijo v roku, določenem v tem pozivu, ker bo za nepravčasno vložitev napovedi odmerjeni davek povečan za 10 % oziroma najmanj 100 dinarjev, zavezancem, ki ne vložijo napovedi pa za 20 % oziroma najmanj 200 dinarjev.

Davčne uprave skupščin občin:
Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

„Hvala se pod mizo vala“

Za dograditev brunarice mladi iz Prapreč ne potrebujejo zgolj lepih besed, ampak predvsem pomoči

Delovni program, ki smo ga mladinci iz Prapreč pri Vavti vasi sprejeli za letošnji, je bil zelo obsežen. Najzahtevnejša točka in trn v peti aktivna so bili prostori. Zavedali smo se, da bo problem rešen le, če bomo imeli svojo stavbo. Odločili smo se za brunarico v velikosti 6 x 8 metrov.

Z akcijami „Kulturni dom“ smo začeli že maja. Vedeli smo, da bo delo težko, spremljano s hudimi besedami, pa smo vseeno pričakovali pomoč delovnih organizacij in vseh občanov. Druge mladina samo zahte-

va, mi pa smo z 800 delovnimi urami, ki smo jih porabili za športno igrišče, dokazali, da znamo tudi sami zgraditi za delo. Toda brez podpore ne gre.

Vedeli smo, da bo dom namenjen tudi drugim dejavnostim, ne samo mladinski, zato smo pričakovali več finančne pomoči. Pa sta nam ustregla le Novoles in ZB iz Straže. Mladinci smo začeli kljub temu z delom. Zdaj brunarica stoji, imamo pa precej dolgova. Po zaključnih delih bo stavba vredna 80.000 din, do zdaj pa smo porabili le 24.000. Ostal prispevek so mladinski žulji, saj smo imeli 48 delovnih akcij oziroma opravili nad 1500 delovnih ur.

KS Straža ob našem delu ni tako rekoč niti mignila s prstom. Res ni lepo, da mladino odpravijo z besedami: „Pokažite, kaj ste naredili, nato pa zahtevajte!“ Naše delo je vidno, drugi pa so ostali pri objektivu. Vseeno začeta dela ne bomo opustili, saj ne manjka dosti, pa bo brunarica uporabna za različne dejavnosti, tudi za sestanke, predavanja, zbornice občanov, volitve ipd.

So tudi taki, ki naše delo opazijo, zato sprašujejo, kdo je dal denar, kdo je delal in podobno. Ko pa izvejo, da mladina, začnejo hvaliti. Hvala smo sicer veseli, toda kaj to pomaga, če nas niso videli prej, ko smo potrebovali pomoč. In jo še!

L. U.

F. MOHAR

ZAHVALA LABODU

Osnovna organizacija Zveze gluhih in naglušnih Novo mesto se toplo zahvaljuje tovarni perila „Labod“ v Novem mestu za izdatno pomoč in razumevanje ob novoletni obdaritvi članov zveze.

L. R.

Prvonagrajenec je iz Stare cerkve

Bralci so poslali 561 rešitev novoletne nagradne križanke — Napak je bilo malo

Do vključno 9. januarja so bralci poslali v uredništvo 561 rešitev novoletne nagradne križanke. Kar nekoliko presenečeni smo bili nad tako velikim odzivom, četudi je res, da so bili prazniki dolgi. In kaj je bolj prijetnega, kot sedeti za mizo v topli sobi in reševati križanko ter upati na morebitno nagrado!

Tokratna križanka je bila lahka, kar kaže večina pravih rešitev. Vseeno pa se je nekaterim bralcem „zapisalo“, in tako je namesto pravih rešitev „otavec“ nastal „otajec“, Ogulin so okrajšali „OL“ ali „ON“ namesto OG, neka bralka pa se ni potrudila pogledati na zemljevid, pa je namesto Arabija napisala kar „Ababija“. Bodi dovolj o napakah! Žreb pa je razdelil nagrade takole:

Prvo nagrado (500 din) dobi Andrej Bončina iz Stare cerkve 7; drugo (400 din) Rudi Mihelin, Dom Albina Drolca iz Predvdora pri Kranju; tretjo (300 din) Angelca Marinko iz Dolenje vasi 97 pri Kočevju; četrto (200 din) Tomaž Šolmajer iz Kristanove 4 v Novem mestu; peto nagrado (100 din) pa dobi Štefka

Pahuljet, Na pristavi 11, Črnomelj. Dvajset knjižnih daril dobijo naslednji reševalci: Marjeta Saje, Irca vas 67, Novo mesto; Helena Frankovič, CKZ 51, Krško; Anči Longo, Smrekarjeva 9, Ljubljana; Gabrijela Bregar, Gallusovo nabrežje 2, Ribnica; Aleksander Bertole, Dolenjske Toplice 35/b; Jože Jurič, Gorenja

V dobro obojih!

„Spoštovani Urednik že lansko leto sem ga odpovedal pa ste mi ga vseeno posiljali. Plačal sem poštarju tudi za drugo polje in zdaj bi Vas prosil ne mi ga več posiljati, ker ga odpovedujem.“

Dopisnica s takole vsebino je prišla na uredništvo prejšnji tork, poslal pa jo je neki Stanko. In poštni žig: Brežice!

Natanko vemo, za kaj gre. Neki Stanko odpoveduje Dolenjski list! Zaradi teh ali onih razlogov, ki jih ni navedel. Kajpak ne bi bilo napak, da bi jih, saj razlogi za odpoved precej povedo o bralcih in o samem listu. Pa kaj bi razpravljali o tem, govoriti nam je o nečem drugem!

V brežiški občini je poltretji tisoč naročnikov Dolenjskega lista, v Brežicah samih pa okoli sedemsto. Gotovo je med njimi precej Stankov, ki bi jim ne mogli reči „neki“, ampak imajo čisto določen primerek pa točen naslov tudi! In ko Stanko, ta ali oni, odpoveduje list, ga je od drugih Stankov moč ločiti le po primku in naslovu. Če Stanko odpove Dolenjski list tako, kot ga je onile iz Brežic, potem je naša naročniška služba popolnoma nemočna, saj ne ve, za katerega Stanka gre.

7. TEČAJ ZA PRIZADEVNE DELAČE

Prejšnji teden se je v Jasnici pri Kočevju začel 7. tečaj za sindikalne in mladinske delavce. Tudi tokrat vodita tečaj Center za družbeno izobraževanje in RK ZSMS, udeležujejo pa se ga prizadevni slušatelji, ki so družbenopolitično aktivnost dokazali tako v TOZD kot na tečaju samem. Ob predavanjih so imeli nekaj razgovorov s političnimi aktivisti kočevske in ribniške občine, ogledali pa so si tudi nekatera zgodovinska mesta iz NOB, med njimi Šeško dom in Bazo 20. Pripravili so ekskurzijo v Novo mesto, kjer so si ogledali proizvodne prostore in proces izdelave osebnih in dostavnih vozil v IMV.

MARJAN PEČAN

Za noben denar!

„Dolenjski list nas vsak teden razveseli s svojimi novicami. Ko pride, se za kakšno uro delo preneha. Najprej preberemo „Prerokovano“, saj imamo štirje naročniki v vasi veliko zabave z Jančarico in Matjem. Matic se pa zna sukati okrog Jančarice. Le škoda, da se bo povest kmalu končala. Upamo, da v orihodnje ne bomo razočarani. Da pa redno dobimo list, gre pohvala našemu skrbnemu pismošojci Matcu iz Dobrnice. V imenu naročnikov rečemo: Dolenjski list za noben denar od hiše.“ (Naročniki iz okolice Dobrnice)

Takihle pismom smo kajpak zelo veseli, hkrati pa pazimo, da nam hvala ne bi stopila v glavo. Trudimo se, da bi bralcem od četrtka do četrtka pripravili obilico zanimivega branja. Da bi bilo slednjega kar največ, vabimo bralce, naj tudi sami primejo pero in nam napišejo kaj o svojem kraju, težavah, uspehih itn., pa celo vsakršen predlog, o čem naj bi pisali v listu, bo dobrodošel. Upamo tudi, da bomo imeli pri izbiri naslednje povesti spet srečno roko. Toliko zaenkrat!

UREDNIŠTVO

RADO GORUPIC

V sredo, 7. januarja, smo se na šmihelskem pokopališču v Novem mestu poslednjič poslovili od umrlega borca in dobrega tovariša Rada Gorupiča.

Pokojni Rado se je rodil 1902 v Kandiji. Po poklicu je bil klepar in imel pred vojno kleparsko delavnico v Novem mestu. Znan je bil kot dober, soliden obrtnik.

Ze v predvojni Jugoslaviji je bil naprednega prepričanja in se je aktivno udeleževal v stranki združene opozicije, katere vodstvo in sedež za tedanje srez sta bila v Kandiji. Politično je bil delaven posebno v času državnih volitev 1935 in 1938, ko je propagiral kandidatno listo opozicije. Kljub tedanjemu policijskemu nasilju je v svojem prepričanju ostal trden in vedno veroval v zmago delavskega razreda.

Za časa okupacije se je takoj po ustanovitvi OF vključil v delo te organizacije. Delovanje za osvobodilno fronto pa ni ostalo skrito okupatorju: v začetku 1942 je bil aretiran med prvimi aktivisti OF in bil poslan v internacijo. V Italiji je bil zaprt v raznih zaporih in taboriščih. Po kapitulaciji Italije je vstopil v NOV in bil bорец vse do osvoboditve. Po končani vojni in demobilizaciji se je zaposlil pri JDZ in vsestransko deloval pri obnovi domovine. Leta 1958 je bil upokojen in je zadnja leta živel v Straži pri Novem mestu.

Pred leti je hudo zbolel in od tedaj si ni več opomogel. Huda bolezen in njene posledice so ga spremljale vse do smrti. Z njim smo izgubili zavednega borca in dobrega tovariša.

Njegovi sodelavci, borci, prijatelji in vsi, ki smo ga poznali, ga bomo ohranili v lepem spominu.

V. MURN

Ste videli NLP?

Spoštovani bralci, edina resna jugoslovanska organizacija, ki obravnava opažanja NLP resno in poljudno oznanstveno, se obrača na vas. Zanimajo nas vaša opažanja NLP ali podobnih pojavov. Opažanja so lahko starejša data, torej stara več let ali desetletij. Zanimajo nas ti podatki:

1. datum opažanja (ura dan mesec in leto),
 2. čimbolj podroben opis dogodkov skupno z natančno risbo predmeta ali predmetov,
 3. natančen naslov priča.
- Podatke pošljite na naslov: UFO—NLP sekcija, Zveza SOLT, Studentsko naselje, blok VII, 61000 Ljubljana

Društvo jamči očitvedem popolno ANONIMNOST.

STE IMELI PARAPSIHOLOŠKO DOŽIVETJE?

Društvo začne s sondiranjem parapsiholoških pojavov, ker se je že do sedaj dostikrat dogajalo, da smo dobivali take informacije. Ko tako širimo področje naših študij, želimo, da nam bralci pošljejo informacije o parapsiholoških manifestacijah ali podobnih pojavih. Pišite na naš naslov.

ZELITE POSTATI ČLAN SEKCije?

Zelite postati član sekcije, ki je v Jugoslaviji znana kot najbolj avtoritativna civilna organizacija za problem NLP? Zelite z nami sondirati in sodelovati pri sondiranju nenavadnih pojavov, ki predstavljajo uganke vesoljske dobe? Pišite na naš naslov. Dobili boste potrebne informacije. Sekcija je v stalnem stiku z mnogimi podobnimi organizacijami, tudi z znanim centrom za NLP študije v Evanstonu, Illinois, ZDA, ki ga vodi ugledni astrofizik Joseph Allen Hynek.

Uršna sela

Še dobro, da se oddaljenost podeželskih krajevskih skupnosti od občinskih središč še zmeraj meri v kilometrih. Če bi bile merilo težave, s katerimi se srečujejo krajsani, potlej Uršna sela ne bi bila od Novega mesta oddaljena samo dvakrat sedem kilometrov, ampak neprimerno več. Razdalje ne bi zmanjšale niti redke pridobitve, ki so največkrat plod zgolj delovnih rok. Stvari kajpak ne gre posploševati, morebiti bi užalili tiste, ki so jih usta polna obljub, primer Uršnih sel pa je zategadelj vseeno dovolj prepričljiv.

O tem smo se novinarji dodobra prepričali na tamkajšnjem „uredništvu v gosteh“. Še nikoli ni prišlo potožit o vsakdanjiku toliko ljudi. Dasi so Uršna sela hkrati najmlajša in najmanjša krajevna skupnost v novomeški občini, obisk okoli sto ljudi izpričuje, da vaščani Laz, Travnega dola in Uršnih sel še zdaleč nimajo tistega, kar bi vsekakor morali imeti.

PO LASTNI POTI

Do lanskega marca so bile omenjene vasi priključene krajevni skupnosti Dolenjske Toplice. Različnost potreb in hotenj je bila očitna: Topličani so izpostavljali turizem, Uršenčani pa so imeli v peti komunalni trn in še kakšnega zraven. Slednji so se čutili zapostavljeni, zato so dosegli lastno krajevno skupnost, v kateri živi nad 650 ljudi. Kajpak se stvari niso spremenile kar čez noč, glavne pomanjkljivosti so ostale, dovolj pa je že to, da vaščani precej bolj držijo skupaj. Družijo jih želje asfaltirati cesto, napeljati vodovod, opremiti ambulanto, rešiti šolo, razgibati kulturno in druge dejavnosti. Pa kaj bi naštevali!

Hkrati blizu in daleč Uršnih sel je mesto, kamor se vozi večina delavcev. Nad dvesto. Zveze z vlakom so dokaj ugodne, ustavi pa se vlak pri cesti, ki domala ne zasluži tega imena. „Sami ste lahko občutili, kako slaba je,“ je potarnal obrtnik Jože Klobučar. „Ko bi asfaltirali vsaj del, ki teče skozi vas! Pridobili bi bolj zdravo okolje, saj nas prah in blato pestita skozi vse leto, še posebno zato, ker so hiše v glavnem tik ob cesti. Sam sem pripravljen prispevati za asfalt tudi en stari milijon.“ Zidar Adolf Čelič bi dal za ureditev ceste enomesečni zaslužek. „Vožnja po cesti do Novega mesta je nemogoča. Kar povedati se ne da, v kako slabem stanju je.“

Samo pet kilometrov je dolga cesta, ki tolikanj jezi vaščane, saj prah ne nehno sili za okna in v vodnjake. Zato je voda marsikje neuporabna; uživanje vode iz šolskega vodnjaka so nekajkrat celo prepovedali. „Obračali smo se na občino in republiko, pa nič! V Cestnem podjetju so rekli, da bi samo asfalt skozi Laze stal 420.000 din. Najprej so govorili, da morajo urediti cesto do Stopič in Mirne peči, zdaj pa se izgovarjajo, da gre ves denar za novomeški most,“ je dejal upokojeni krojač Jože Kump z Laz. „Prej, ko so po cesti vozili največ vozovi, ni bilo tako hudo,“ je pristavil njegov sovaščan, upokojenec Alojz Florjančič. „Zdaj že vsak vrti volan in dviga prah. Tako ne bo šlo več naprej.“ Najbolj razrit je odcep ceste do železniške postaje. „Tovornjaki so ga čisto uničili,“ je dejal delavec Anton Ravbar. „gozdno gospodarstvo pa se nič ne zмени.“

Pot naprej zastira prah!

PIJEJO GOSTO KAPNICO

Prva želja ljudi je, da bi cesto asfaltirali vsaj skozi vasi, zato obljubam o vodovodu ne verjamejo dosti. „Že od leta 1958 naprej se vlečejo, a še danes ni asfalta ne vodovoda. Pa je v ljudih še zmeraj veliko volje. Pripravljeni so prispevati denar in delati prostovoljno. Vodovod je nujno potreben,“ je zatrdil upokojenec Alojz Klobučar. „Že najmanj deset let je voda predmet pogovorov. Poklicani so naredili že več meritev. Zajetje naj bi bilo v Dolenjskih Toplicah, načrta pa še ni.“ Tako je dejal mizar Jože Kulovec, predsednik KS. „Že več krajevnih skupnosti je začelo graditi vodovod iz lastnih sredstev, pa so ostale na polovici in dolgo čakale, da jim je kdo priskočil na pomoč. Tudi nam samo obljubljajo, da bodo pomagali. Naj jim verjamemo? Vodovod je za vaščane zamenkrat le pobožna želja, zato si raje posodablajo vodnjake. Precej jih že ima hidrofor. Poleti je večkrat suša in moramo vodo voziti od drugod. O prahu, ki jo gosti in onesnažuje, pa ste že slišali.“

„Daleč naokoli ni nobenega studenta, zato imamo poleti ‚Suho krajino‘. Vodo nam vozijo s cisterno iz Novega mesta. Kdor hoče imeti poln vodnjak, mora sam plačati prevoz. Saj to ne bi bilo hudo, če bi dobili cisterno vselej, kadar vodo potrebujemo. Pa ni tako, pogosto je treba čakati ali pa se znajti. Pribito velja, da je najbolje, če ima kdo kakšne zveze na ‚komunalnem‘ ali ‚cestnem‘. Ni lepo, pomaga pa,“ se je namuznil skladiščnik Mirko Kulovec.

ŠE GORIJO PETROLEJKE

Nič nismo zlobni, ko zapišemo, da je edina večja pridobitev po vojni za Laze in Uršna sela električna napeljava. Na ceditlu pa je ostal Travnj dol z zaselkom Seč, kjer si ljudje še danes svetijo s petrolejkami. Leta in leta se ni nihče zganil, lani pa so vaščani sami začeli kopati jame za drogove, ki jih je prispevalo gozdno gospodarstvo. Tako je letos pred krajevno skupnostjo naloga napeljati električni vod do Travnega dola. Del sredstev bodo prispevali ljudje sami, prostovoljno delo pa je umevno samo po sebi. Pred kakšnimi sedmimi leti je bila električna napetost precej slaba, zato so jo okrepili z nekaj transformatorskimi postajami in zdaj nad tokom ni pritožb.

„Res sta cesta in vodovod bolj potrebna kot kaj drugega, pa me vseeno zanima, kdaj bomo na Uršnih selih dobili javno razsvetljavo. Delavci, ki se ponoči vračajo z dela, tavajo domov v temi. Vsaj od železniške postaje do križišča bi lahko postavili nekaj luči,“ je pogovor o elektriki zaključil zidar Alojz Erpe.

Tudi telefonske zveze Uršenčanom niso naklonjene. Pošta je odprta le dopoldne, ob drugem času pa se morajo znajti, kakor vejo in znajo. Zato bodo skušali napeljati vsaj še tri telefone, in če bo zanimanje, tudi več. Kajpak ne na stroške krajevne skupnosti, saj slednja še za druge, bolj nujne stvari nima

sredstev. Lani je dobila od občine le borih 18.000 din, pa še 5000 din za SLO povrhu.

„NE PRIDEM K VAM!“

„Ne pridem k vam! Sem slišal, da imate zanič cesto.“ Celo tak odgovor so že dobili Uršenčani, ko so po telefonu poklicali živnozdravnika. Z zdravstvom pa nimajo težav le živali, ampak tudi ljudje. „Zaradi slabe ceste zelo težko dobimo zdravnika na dom. Kličevo Dolenjske Toplice ali Stražo! Zaman! Z bolnim otrokom sem moral v Novo mesto, potem pa iskal napotnico v Toplicah, kjer je bilo vse zaprto. Dobil sem jo šele v Žužemberku,“ se je razgovoril avtoprevoznik Milan Plut. Po nekakšni uradni poti so Uršenčani vezani na topliškega zdravnika. Sami so imeli opremljeno ambulanto v domu kmetijske zadruge, kjer jih je obiskoval zdravnik. Zdaj ga že leto ali kaj ne vidvajo več, v tem času pa je ambulanta postala domala prazna soba, zato si bodo letos prizadevali, da bi jo znova opremlili, saj imajo zdravnika spet obljubljenega.

V domu je ob bifeju in pošti tudi trgovina KZ Krka. „Trgovina je zelo širokega značaja, saj je moč kupiti vse, od mešanega blaga, prehrane, gradbenega materiala pa do kmetijskih potrebščin. Založenost bi bila neprimerno boljša, če bi imeli skladišče,“ je rekel poslovođa Franc Ilar. „Zdaj gre blago iz rok v roke. Skladišče bomo morebiti uredili letos. Največ pritožb je nad prodajo kruha. Dobimo ga zelo pozno, tik preden zapremo ali pa še takrat ne, zato morajo gospodinje čakati nanj tudi po nekaj ur. Jasno je, da negodujejo. Posredovali smo že pri pekarni, pa pravijo, da se ne da nič izboljšati.“ Nekateri vaščani pa so potožili, da je trgovina že zaprta ravno tedaj, ko se z dela vrača največ ljudi.

S PLESOM JE KONEC

Pod streho doma je tudi večja dvorana, ki služi za občne zbornice, proslave in podobno. Stropi so leseni, zato mladi ne smejo več prirejati plesa. Že nekaj let je v ospredju vprašanje stavbe, ki bi jo lahko uporabljale družbenopolitične organizacije, mladi in še kdo. Uršenčani razmišljajo, da bi šli v novo gradnjo, še posebno ker je nujno potreben tudi nov gasilski dom. Obe gradnji bi lahko združili, seveda pa ob sredstvih, ki jih imata na voljo krajevna skupnost in gasilci, zaenkrat še ni moč predvideti, kako se bodo stvari obrile. Gotovo bi z lastnimi prostori še bolj razgibali dejavnost mladih, ki že zdaj, ko nimajo doma nič, veljajo za najmarljivejše. „Okoli petdeset nas je v aktivu,“ je dejala učiteljica in tajnica KS Branka Bukovec. „Dejavnost mladih je zelo raznolika, saj pripravljamo predavanja, se udeležujemo mladinskih delovnih akcij, trenutno pa ustanavljamo kulturno-prosvetno društvo. Deluje že dramska skupina, manj možnosti za udejstvovanje pa je na športnem področju, saj nimamo igrišča. Le v dvorani lahko igramo namizni tenis. Pred leti smo hoteli mladi sami zgraditi primerno stavbo. Dela se nismo lotili, zato bomo zdaj priskočili na pomoč krajevni skupnosti, da bi le prišli do lastnih prostorov. Povezanost med mladimi je že vrsto let trdna, odkar pa smo samostojna krajevna skupnost, držimo odločneje skupaj vsi vaščani. Pri napotkih, ki jih vlagamo, da bi se priklopili do asfalta in vodovoda, nimamo uspeha tudi zato, ker še zdaj nimamo svojega delegata v občinski skupščini.“

ŠOLA ZAPIRA VRATA?

Iz krajevne skupnosti je na delu v tujini malo ljudi, pa tudi mladi se ne odseljujejo. Pozna se pač bližina mesta! Vseeno pa bode v oči, da je čedalje manj otrok. Šolska stavba na Lazih je bila zgrajena leta 1911 in vse do pred nekaj leti polna otroškega živzava. „Vpis se iz leta v leto manjša. Zdaj obiskuje tri razrede 29 učencev, četrtošolci pa se vozijo v Birčno vas ali Semič,“ je povedala učiteljica Zdenka Čelič. „Imamo tudi malo šolo, sploh pa velja, da je pouk dokaj otežen, čeprav nam veliko pomaga matična šola ‚Milka Šobar–Nataša‘ iz Novega mesta. Povedati moram, da so otroci, žal, vzgojno zanemarjeni, ne spoštujejo učiteljev.“

Med Uršenčani je malo čistih kmetov, kar kaže, da se na zemljo ni več dosti zanesli. „Sele zdaj, ko sem zaposlen, lažje shajam,“ je rekel Ciril Jakše. „Po službi delam na kmetiji, pomagajo mi trije otroci, ki hočejo vsi priti do poklica, čeprav imajo radi zemljo in delo na njej. Res je, da se v teh krajih čutimo nekoliko pozabljen, kar se tiče splošnih dobrin.“ Pritrdil mu je upokojenec Martin Klobučar: „Bil sem borec in zavedam se, da bi tukajšnji ljudje morali več dobiti. Ne moram razumeti, kako da toliko zavlačujejo pri izdaji lokacijskih dovoljenj, ob tem pa tarnajo o stanovanjski stiski. Tukaj se ljudje rešujejo z zasebno gradnjo, zato jih jezi neodgovorno početje.“

Avtomobilist Franc Fink je potožil o divjadi. „Jeleni so mi uničili skoraj vso koruzo, solato, zelje. Škodo sem prijavil LD Padež, pa ni bilo nikogar, da bi jo ocenil, zato nisem dobil povračila. Če bo šlo tako naprej, bom pustil še ta kos zemlje, ki ga obdelujem, v pušči. Sploh pa malo ljudi dela samo na zemlji.“ Dopolnil ga je kmet Franc Zamida: „Bolj bi morali misliti na kmetijstvo. Žal ni tako. Kar pogledajte: umetna gnojila so predraga, pa še dobi se jih težko. Kot pri vsem gre tudi tu samo za obljube. Kmet pa garaj!“

„Ko sem bil še kmet, sem hotel od zadruge kupiti še nekaj zemlje, pa mi je niso hoteli prodati, češ da mi ne pripada, ker nisem kmet. Zato sem se zaposlil, po službi pa delam na kmetiji. Včasih je bilo samo kmetovanje dovolj, zdaj pa vidim, da brez službe ne gre. Kmetijstvo peša na račun industrije. Ali je to prav? Se ne bo industrija ustavilo prav zato, ker ne bo hotel nihče več delati na zemlji?“ se je vprašal delavec Ivan Poreber z Laz.

„SEM ZADOVOLJEN ČLOVEK!“

„Sem zadovoljen človek. Imam majhno pokojnino, vendar malo pojem in malo popijem, pa gre. Zadovoljen sem in lepo mi je na svetu. Samo nekaj bi rad vedel: kako in kje pridelujejo cikorijski in kakšen je hektarski donos. To bi mi moral kakšen strokovnjak povedati, pa bi cikorijsko še sam prideloval. Res, samo to bi rad vedel! Jezi pa me, da danes do vsakega vikenda v krajevni skupnosti lahko pripelje avto, peš pot od Lukanca do Podlubenca pa je tako slaba, da mora človek dobro paziti, da se ne prevrne.“

V tehle končnih nekolikaj hudomušnih besedah upokojenca Jožeta Končka se skriva precej tistega, kar pesti prebivalce uršenske krajevne skupnosti. Ljudje natanko vedo, kaj jim je storiti, le nekoga, ki bi jim res pomagal, nimajo. Zategadelj njihovo pot, po kateri bi lahko varno šli naprej, še zmeraj zastira prah.

Jože Klobučar

Adolf Čelič

Jože Kump

Alojz Florjančič

Anton Ravbar

Alojz Klobučar

Jože Kulovec

Mirko Kulovec

Alojz Erpe

Milan Plut

Franc Ilar

Branka Bukovec

Zdenka Čelič

Ciril Jakše

Martin Klobučar

Franc Fink

Franc Zamida

Ivan Poreber

Andrej Bartelj

Jože Konček

Milan Markelj

Drago Rustja

Jože Konček

BREZ OVINKOV

Trilogija Frančka Sajeta pred izidom

V knjižnih zbirkah Partizanske knjige bo izšlo letos več deset del domačih piscev

Poleg drugih slovenskih založb je tudi Partizanska knjiga že napovedala svojo knjižno žetev v letu 1976. Na prvem mestu omenjamo trilogijo „Zločin nad domovino“, v kateri je pisec Franček Saje, novomeški rojak, obdelal klerikalizem,

belogardizem in domobranstvo. Tako je Saje strnil prizadevanja, ki jih je začel pred leti z objavo zajetne knjige „Belogardizem“.

Z novimi deli so izpolnjene vse knjižne zbirke, ki jih izdaja ta založba. V Knjižnici NOV in POS so najavljena dela Jožeta Kralla, Lada Ambrožiča, Franceta Škerla, Francija Strle in drugih, za Knjižnico OF so prispeli med drugim rokopiše Milan Zevart, Julij Titi in Anka Miklavčič, leposlovni del bodo zajele zbirke črtic „Sovražim vas“ Berte Golob, roman „Rodna letina“ Janca Vipotnika, Vošnjakove novele v zbirki „Bomo ostali enaki“, Žužkova pesniška zbirka „Uporna ga-

leja“ idr. Kristina Brenkova, Neža Maurer, Fran Roš, Andrej Pagon, Ivan Gmerman, Vojan Arhar in drugi so dali v tisk mladinske spise. Več del bo izšlo v zbirki o velikih Slovencih, ki jo ureja Josip Vidmar.

PROSTORI SO, UČITELJEV NI

V Loškem potoku v ribniški občini imajo v novi šoli dovolj prostorov, da bi uvedli celodnevno šolo, vendar nimajo stanovanj za učitelje, zato tudi učiteljev nimajo dovolj. Krajevna skupnost in Samoupravna stanovniška skupnost nameravata letos začeti graditi stanovanjsko-poslovno stavbo, v kateri bi bili v pritličju poslovni prostori za pošto, banko, krajevno skupnost in krajevni urad, v nadstropju pa stanovanja. Denar za stanovanja in prostore banke je že zagotovljen, za ostalo pa do zadnje občinske seje še ni bil. Nova stavba bi stala tam, kjer sta zdaj pošta in krajevni urad, ki bi ju morali podreti.

ZBORNİK

Pred dnevi je izšel zbornik „Pisana beseda“ z najboljšimi pesmimi, ki so jih učenci osnovnih šol iz Slovenije poslali na natečaj v okviru JPI, organizirala pa ga je Zveza prijateljev mladine. Zbornik je posvečen tridesetletnici osvoboditve, ki smo jo praznovali v minulemu letu. Pobuda za izdajo takega zbornika in sama vsebina sta bili v javnosti lepo sprejeti.

DOLENJSKI LITERATI KMALU TUDI V ZAGREBU

Vse kaže, da bodo dolenski pesniki v zasedbi, kakor so se novembra predstavili v Auli slovenski v Celovcu koroskim Slovincem, kmalu nastopili tudi pred Slovenci, ki živijo v Zagrebu. Prireditelj – kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom – je sporočil, da bi dolenski literati lahko gostovali 20. ali 27. februarja. Pesmi dolenskih ustvarjalcev bodo tokrat brali igralci Miha Baloh, Iva Zupančičeva in Rudi Kosmač, na klavirju pa naj bi recitacije spremljal znani slovenski pianist, novomeški rojak Andrej Jarc.

Folkloristi že nastopajo

Ceprav še nimajo narodnih noš, že navdušijo gledalce – V kratkem času so se precej naučili, a bo treba še marsikaj izpiliti

Folklorna skupina Cveta Križa iz Kočevja je naštudirala do sedaj že 21 plesov iz vse Slovenije. Vodja Cveto Križ je povedal, da so začeli z lažjimi plesi, zdaj

pa bodo nadaljevali tudi s težjimi.

Folklorna skupina je še nova, zato število njenih članov še vedno niha med 25 in 30. Nastopa pa vedno le 8 parov. V skupini je velika večina deklet iz osemletke. Trenutno sta med njimi le dva fanta.

Ceprav skupina še ni ustaljena in vadi šele od začetka šolskega leta, je naštudirala že toliko plesov, da bi lahko organizirali samostojen celovečerni nastop. Vendar pravi vodja Cveto Križ, da bodo naštudirano še izbrusili na raznih priložnostnih nastopih. Razen tega čakajo tudi na obljubljene narodne noše, ki jih bodo predvidoma dobili spomladi.

J. PRIMC

Iveri iz „Jereba“

OBCNI ZBOR DPD DUŠAN JEREB bo, kakor so sklenili na seji upravnega odbora 8. januarja, v petek, 23. januarja. Na njem bodo med drugim sprejeli nova društvena pravila in izvolili novo vodstvo.

MACHIAVELLIJEVO „MAN-DRAGOLO“ bodo uprizorili novomeški gledališčniki v torek, 20. januarja. To bo prva domača premiera v tej sezoni, do poletja pa imajo v načrtu še eno. Gledališko dejavnost v Novem mestu ovira nenehno pomanjkanje denarja. Od društva je dobila dramska sekcija samo toliko denarja, da lahko plača režiserja, in še to za postavitev enega samega dela.

SALONSKI ORKESTER, ki se je občinstvu po daljšem času predstavil na proslavi 30-letnice društva, pod vodstvom Draga Šproca spet redno vadi v celotni zasedbi. Orkester je začel študirati Beethovnov klavirski koncert. Naslednji nastop je predviden v aprilu, za jesen pa pripravljata dva samostojna koncerta na elektronskih orglah.

MOŠKI PEVSKI ZBOR, ki ga vodi France Milek, je lani nastopil 96-krat, od tega na šestih samostojnih koncertih in treh revijah. Pevci so imeli 89 vaj, na katerih je vsak član zbora predvzel povprečno po 370 ur. Zbor ima 38 pevcev, udeležba na vajah pa je nad 90-odstotna. Lani je ta zbor s samostojnim koncertom proslavil 30-letnico neprekinjenega delovanja in prejel visoko državno odlikovanje.

PRVI JUBILEJ – petletnico obstoja – je lani proslavil tudi Dolenjski oktet. V jubilejnem letu je imel naštudiranih 205 pesmi, nastopil pa je 40-krat, od tega na štirih samostojnih in štirih kombiniranih koncertih.

VEČ NASTOPOV JE IMEL tudi moški pevski zbor Ruperč vrh, ki spet redno vadi, odkar je umetniško vodstvo prevzel Ernest Jazbec. Predstavil se je na slavnostih v domači krajevni skupnosti in sodeloval na skupnem koncertu v počastitev 30-letnice društva „Dušan Jereb“.

Prvi iz štiriperesne

100-letnico Kettejevega rojstva bo Študijska knjižnica Mirana Jarca počastila s knjižno razstavo

Ko letos obhajamo in slavimo stoletnico Cankarjevega rojstva, ne bi ravnali prav, če se ne bi vsaj bežno spomnili tudi najstarejšega med „listi“ štiriperesne deteljice slovenske moderne – pesnika Dragotina Ketteja. 19. januarja bo poteklo sto let, kar se je rodil na Premu. Življenjska pot ga je za nekaj časa privedla tudi v Novo mesto, kjer je na gimnaziji ustanovil Zadrugo, se nesrečno zaljubil v Angelo Smolovo in ustvaril venec ljubezenskih pesmi, ki jim literarna zgodovina še danes priznava vrh v slovenski liriki. Po maturi je moral Kette obleči vojaško suknjo, kot vojak v Trstu si je nakopal jetiko in nedolgo zatem, star komaj triindvajset let, aprila 1899 umrl v ljubljanski Cukrarni. (Dve leti za njim je v isti sobi izdihnil tudi Josip Murn – Aleksandrov, zato še danes pravijo Cukrarni grob slovenske moderne.)

pevskih nastopov, odkar je uglasbena.

Študijska knjižnica Mirana Jarca, ki hrani poleg bogate Kettejeve literarne in druge zapuščine tudi tajniško knjigo novomeške Zadruge, ki jo je vodil Kette, bo ob stoletnici njegovega rojstva prihodnji teden odprla v

Dragotin Kette – spomenik pred novomeškim Rotovžem.

svojih prostorih razstavo s Kettejevimi deli in z drugo literaturo ter predmeti, ki so povezani s tem slovenskim pesnikom. Kakor vedno bo knjižnica tudi tokrat priredila strokovno vodstvo po razstavi. Prireditelj ne bi smela mimo nobenega občana, ki se ima za kulturnega, še posebej pa ne mimo šolske mladine.

I. Z.

SLANOVI AKVARELI V GRADCU

Retrospektivno razstavo akvarelov slovenskega akademskega slikarja Franceta Sane, ki je po prvi predstavitvi v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici lani v poletnih mesecih v celoti ali v posebnem izboru obšla še več krajev in razstav, bodo v petek, 23. januarja, odprli v Gradcu v Avstriji. Tako bo imela tudi avstrijska javnost priložnost prvič videti zaokroženo podobo ustvarjalnosti, kakršno goji slikar France Sana naprekinjeval že od leta 1945. V Gradcu bo na voljo tudi katalog, ki ga poznamo s kostanjeviške razstave.

Spet spodbuda za jalova tla?

Kadarko je beseda o gospodarski razvitosti, se Dolenjska rada primerja s Slovenskim primorjem. Na kulturnem področju taka primerjava ni več možna, saj na Dolenjskem mnogih dejavnosti, kakršne so na koprskono-goriskem območju že dolgo razvite in priznane, sploh nimamo.

Dalje: medtem ko se na Dolenjskem bojimo, da Dolenjski razgled kot posebna kulturna rubrika ne bodo več kot enkrat na leto zagledali belega dne, ima Slovensko primorje kar tri samostojne revije: koprsko „Obalo“, novogoriška „Srečanja“ in „Idrijske razglede“. Vse to poleg založbe Lipa, radia in TV Koper ter Primorskih novic kot pokrajinskega družbenopolitičnega informativnega tednika.

Se več: ker so ugotovili, da za besedno (literarno) tvornost v revijah zmanjkuje prostora, so se odločili izdajati „Literarni list“. To je posebna publikacija vseh treh revij. V prvi številki, ki je izšla decembra, so napovedali, da bo „Literarni list“ odprto glasilo, kot tako pa bo lahko prispevalo podobno bogastvo v slovensko kulturno tvornost, kot ga dajejo druga središča. Potrebno se zdi omeniti tudi to, da bodo „Literarni list“ vsakokrat pripravili na sedežu druge revije.

Do zdaj smo iz takih primerov že večkrat izluščili zgled zase, za Dolenjsko. Tudi pojavnost treh revij na območju, ki ni večje in ne bogatejše od Dolenjske, in rojstvo „Literarnega lista“ kot možnosti za obelodinjavanje žive, sedanje literarne tvornosti bi bila lahko spodbuda za podobno „podvig“ na Dolenjskem. Ali pa so tu dovolj plodna tla za tako dejavnost? Do zdaj smo „uvozili“ že prenekatero zdravo seme, ker pa ni nihče poskrbel za vrtnarja, je vselej ostalo pri jalovi setvi. So se odgovorni že vprašali, zakaj?

I. Z.

„Še vse v zraku!“

V upanju, da odgovorni dejavniki v času, ko bo financiranje podrejeno zakonu, ne bodo mirovali, ampak iskali najprimernejše rešitve, sprejemljive tako za republiško skupnost kot za občinske kulturne skupnosti, so v mnogih občinah, med katerimi Dolenjci, Posavci in Belokranjci niso izjema, v glavnem podprli administrativno pot za prvo četrtletje. Menijo, da je zdaj, ko svojih načrtov ne morejo opreti na nobeno dovolj trdno število in stališče, taka pot urejanja odnosov in dohodka ne samo salomonska rešitev, ampak tudi rešilna bilka, ki naj kar se da vpliva na to, da ljudi, ki so odgovorni za kulturno dejavnost in kulturno politiko, ne bo potegnil za seboj tok malodušja, nezaupanja in nerazpoloženja.

Zato v teh dneh tudi na Dolenjskem, v Posavju in v Beli krajini ni mogoče dobiti odgovora na vprašanje, na kolikšna sredstva računajo in kaj bi lahko uresničili za ta denar. Da je še vse v zraku in da se dogovarjanje nadaljuje na vsej frontni črti, se njihovo pojasnilo. Sicer pa se je treba vprašati, ali je tako stanje, tak začaran krog, sploh v interesu delovnih ljudi, ki imajo edini pravico reči veljavni „da“ ali „ne“.

I. ZORAN

Mali kulturni barometer

PODALJŠANA RAZSTAVA – Knjižno razstavo, posvečeno stoletnici slovenskega zgodovinarja dr. Ivana Prijatelja, so v novomeški študijski knjižnici zaradi zanimanja šol podaljšali do danes. Ob razstavi je imel prof. Karel Bađer več predavanj za obiskovalce. – Te dni bodo v knjižnici priredili razstavo, ki bo posvečena slovenskim pisateljem, pesnikom, slikarjem, glasbenikom in drugim pomembnim možem, ki so umrli lani.

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ – V ljubljanski Moderni galeriji bo do 1. februarja odprta 3. svetovna razstava fotografij, katere otvoritev je bila v petek, 9. januarja. Naslov prirediteljeve je „Na poti v raj“. Prirediteljica razstave je nemška revija „Stern“, ki posreduje to razstavo v 367 muzejev in galerij v 51 državah.

SLIKE IN GRAFIKE – Mala galerija v Ljubljani je sprejela za mesec dni v goste dela slikarja in grafika Kladivja Palčiča s Tržaškega. Razstavo so odprli predvčerajšnjim.

POUDAREK NA KAKOVOSTI – V programu kulturnega sodelovanja s tujino za letos – pripravila ga je republiška Zveza kulturno-prosvetnih organizacij – je poudarjeno, da bodo imele prednost pri nastopih zunaj naših meja kvalitetne skupine. Sodelovanje s Katowicami se bo po desetih letih še utrdilo. Spomnimo se, da je občinstvo tega poljskega mesta in drugih mest v tem času med drugim videlo razstavo najvrednejših slikarjev in kiparjev iz trebanjskega izbora. Enaka merila bodo veljala za kulturne nastope pred zamejskimi Slovenci in tistimi našimi občani, ki so na začasnem delu v tujini.

podčrtano

Zdaj, ko že nekaj časa obračamo strani koledarja, v katerem je 10. maj označen kot stoletnica rojstva Ivana Cankarja, vsi dnevi v letu 1976 pa namenjeni proslavljanju tega jubileja, kaže obuditi spomin vsaj na nekatere sklepe in stališča z jesenske seje osrednjega republiškega odbora za proslavljanje, v katerem so nekatere najvišje politične osebnosti v Sloveniji.

Tako lahko ponovimo, naj bi na Cankarju posvečenih prireditvah, ki morajo biti povsod, od delovnih organizacij in krajevnih skupnosti do občin in republike, prišla do izraza Cankarjeva umetnost, njegovo pojmovanje kulture, nacionalnega vprašanja in jugoslovanstva. Proslave naj bi bile čim bolj množične ter za kmete, delavce in mladino oziroma za vse tisti sloj slovenskega prebivalstva, ki mu je Cankar namenil svojo misel. Osrednja proslava bo 8. maja na Trgu revolucije v Ljubljani, na predvečer pa umetniška akademija na Vrhniki, v Cankarjevem rojstnem kraju. Cankarjevo leto naj bi v bistvu pomenilo tudi večjo skrb za kulturo, posebno za gmočno stran te družbene dejavnosti.

Cankar in mi

S svojo dejavnostjo se bodo ali pa so se že vključile v proslavljanje najrazličnejše kulturne ustanove – od gledališč in knjižnic do založniških hiš, ki pripravljajo slavnostne izdaje nekaterih najboljših in najznačilnejših Cankarjevih del. Temu jubileju bodo posvečene tudi številne akcije kulturnih in družbenopolitičnih organizacij. Na seji republiškega odbora za proslavo so sklenili pripraviti tudi posebno brošuro z napotki, kako naj bi organizirali proslave na tere- nu.

Cankarjevo leto se je torej začelo, proslave pa so se tudi že začele, drugod po Sloveniji namreč, medtem ko na Dolenjskem še ni vesti, da bi se že kje ogrevali za kakšno proslavo. Tudi ni znano, da bi v kakšni občini že ustanovili odbor za proslavljanje ali to dolžnost prenesli na kulturne skupnosti ali ZKPO. Čas pa beži, enako hitro za Novo mesto ali Brežice kot za Ljubljano, razlika je samo v tem, da Ljubljana že proslavlja, Dolenjskem pa se še (menda) ni zljubilo pomisliti na Cankarja in dolžnosti v zvezi z njim. In vendar, zakaj ne bi repa že enkrat prepustili drugim?!

I. ZORAN

Ker manjka fantov, nastopajo nekatera dekleta v hlačah in tako predstavljajo fante. Vodja folklorne skupine Cveto Križ upa, da bo tudi med fanti več zanimanja za folkloro, posebno ker bodo kmalu dobili narodne noše. (Foto: Primc)

PEDAGOŠKI KOTIČEK

O ŠKODLJIVOSTI SLABE KNJIGE

Branje v veliki meri izpolnjuje prosti čas človeka in je poleg radia in televizije najmočnejše komunikacijsko sredstvo. Po knjigi rada sega mladina in si v njej išče svoje ideale. Na vsah koncih in krajih kioski ponujajo kupe slabe literature. Samo na zunanjih stenah kioska v predmestju Maribora sem našel 57 različnih zvezkov in revij, ki nimajo nikakršne kulturne vrednosti. S slabo literaturo so bogato družbeni tudi knjigarne. Neprestano izhajajo nove revije in novi zvezki šund literature. Razprave o zakonu o prepovedi slabe literature so pokazale, da nismo več sposobni ugotoviti, kaj je šund literatura. Ugotavljamo lahko, da nekateri družbeni faktorji ne vidijo ali pa nočejo videti škodljivosti take literature. Več jim je mar za zasluge, ki ga dobe od te literature, kot pa vzgojna škoda, ki jo z izdajanjem šund literature nareda mladim ljudem.

Rajko Kladnik v reviji Otrok in družina 1975, št. 9

BRALNA ZNAČKA V BOJU ZOPER SLABO KNJIGO

Administrativno nam ni uspelo obvarovati mladega bralca pred škodljivostjo slabe literature. To tudi ne more biti edini način boja proti slabi literaturi. Mladega človeka je potrebno imunizirati pred temi škodljivimi vplivi oziroma ga preusmeriti na kulturno vredno literaturo. V akcijo, da bi mladina segala po dobri literaturi, so se vključili predvsem učitelji in kulturni delavci. Zamisel o navajanju mladine na branje lepe knjige se je rodila na skrajnem severu Slovenije, na Koroskem... Tako je nastala ideja o tekmovanju za bralno značko.

Isti avtor v navedeni reviji, str. 328.

Harmonikar Ostrelčič pripoveduje...

Če je sopotnica harmonika

Harmonika spremlja Franca Ostrelčiča iz Pesjega od mladosti dalje. Za vse na svetu se ne bi ločil od nje. Še danes pri 75 letih rad zaigra nanjo sebi in drugim. Pravi, da brez nje ne bi bil tolikokrat vesel. Takole oživlja svojo življenjsko pot:

„Na svet sem prišel pozimi, oče pa mi je umrl že pred rojstvom, sredi poletja. Zapustil nam je 310 goldinarjev dolga in mati ga je morala odplačevati kot je pri štirih majhnih otrocih vedela in znala. Komaj smo odrasli šli, že smo morali gledati za zaslužkom.“

S štirinajstimi leti sem šel delat v brežiško opekarno. Odnasal sem zidno opeko in zaslužil goldinar na dan. Delavec pri stroju je dobil plačano od kosa. Hitel je, jaz pa sem imel prav tako več dela, vendar se mi tedaj pri plači ni poznalo. Potem, ko sem postal močnejši, sem prišel k stroju za strešno opeko. Na tleh sem pobiral odpadke gline in jih metal nazaj v stroj. Ves dan sem bil na kolenih, zato sem bil vedno blaten. V opekarni smo delavci tudi spali in dobili hrano. Ob nedeljah so stroji počivali, mi pa smo tedaj prebirali suho opeko in nalagali sušiti novo. Zaslužek sem dal materi, da je lahko skrbela za družino. Obleke si

nisem kupoval. Hodil nisem nikamor, bil sem zadovoljen s tem, kar sem imel za delo, saj drugače ne bi mogel pomagati materi, ki se za kruh ni imela.“

„Kako ste pa prišli do prve harmonike?“

Po treh letih dela v opekarni sem se zaposlil na železnici. S sedemnajstimi leti sem si kupil harmoniko, čeprav še nisem znal igrati. Začelo se je učenje. Sprva ni in ni šlo, da sem bil že čisto obupan. Potem se mi je odprlo, vsak dan sem znal bolje zaigrati. Dobil sem veselje, da mi ni bilo žal, ker sem si kupil tako drago spremljevalko. Ko sem bil star dvajset let, sem že znal toliko, da so mladi lahko zaplesali po mojih višah.

Kadar sem bil brez dinarja, sem šel igrat dekletom pod okno, pa sem za nekaj pesmi dobil kovača. Zahajal sem tudi v gostilno k Banu, kjer so mi plačali po dva kovača za noč, kadar so imeli goste. Tudi z Maričkini Hanzetom in drugimi prijatelji sem večkrat zavil v Banovo gostilno v Pesjem in jih vedno spravil v dobro voljo, da so zaplesali z dekleti. V tej gostilni so nam bila vrata vedno odprta, četudi je bilo pozno ponoči, potem ko so drugi zapirali in nas po-

stavili na cesto. Poklicali smo natakarič Micko in Pavlinčko, pa sta nam odprli, postregli s pijačo in že smo zaplesali, da se je dvigal prah. Onidve sta potem poškrbopili tla, da se ni preveč kadilo. Saj veste, da včasih po tleh ni bilo parketa, na cestah pa ne asfalta.

Kadar smo bili le preveč okajeni, sta nam domači natakariči primešali vode v vino, pa smo se kmalu stregnili. Vedno smo dobili tudi kaj za pod zob, pečeno kokoš s štedilnika ali pa klobase iz dima. To so bili lepi in veseli časi.

Harmoniko sem jemal s seboj na železnico. V službi sem bil v č. vajnici na Črncu. Ponoči sem njo krajšal čes sebi in prijateljem. Dvignil sem telefonsko slušalko, da so me lahko poslušali Janez Hotko v Zakutu ter prometnika v Dobovi in v Brežicah.

Vedno sem imel rad poslušalce okoli sebe. V začetku so bili to otroci na paši v Vrbi. Živino smo zgnali skupaj, jaz sem splezal na oreh sredi travnika, drugi pastirji pa so se zbrali spodaj in vneto poslušali moje vesele viže. Tako nas je večkrat zalotil logar Peterkovič in nas napodil, ker je živina popasla njegov travnik.

Igral sem tudi na svatbah, včasih po tri dni skupaj.

Kdo ve, če nisem prav zaradi harmonike tako zdrav, čeravno sem okusil več slabega kot dobrega. Okoli mene ne hodijo zdravniki, jaz pa ne okoli njih. Moja edina bolezen je starost, če jo lahko tako imenujem.

„S čim si še krajšate čas, kadar opravite delo na svoji kmetiji?“

„Zelo rad berem, pozno v noč, ko vsa vas že spi. Prebiram Kmečki glas, Dolenjski list, Jano in druge časopise, ki mi jih prinesejo v hišo. Planinčev Pavlič pravi, da stražim Pesje zvečer, on pa zjutraj, ker zelo zgodaj vstaja. Brez dela ne morem biti nikoli. Pozimi, ko je več časa, sestavljam vetrnice, ki jih vidite na mojih strehah. Zanje uporabim dele starih koles in drug odpadni material ter ga tako spet oživim. Vetrnice potem veselo klopčejo po dvorišču. Rad jih poslušam, ženo pa motijo, zato moram katero utišati, če se preglasno vrti. Kaj hočem, vsa kdo ima svoje veselje in tako si tudi jaz lepšam stara leta s tem, kar znam zaigrati ali kako drugače ustvariti.“

„Ali ste tudi sinovom vcepili kaj veselja do harmonike?“

„Kako da ne, saj znajo igrati vsi trije. Najmlajši se je največ naučil. Ta zna stare in nove viže. Iz Tržiča na Gorenjskem se je vozil v Ljubljano na tečaj. Veseli smo, da je bil tako vztrajen. Ne bo mu žal, kakor tudi meni ni. Življenje s harmoniko je vedno lepo.“

JOŽICA TEPPEY

V stoprvo leto

Ana Stariha, najstarejša Belokranjica, je 11. jan dopolnila častitljivo starost — sto let

Zemljiški cerkveni in svetni gospod je obdržal po l. 1848 vpredele najlepše in najboljše, lahko dostopne strnjene zemlje in vse lepše gozdove, kmetje so ostale borne krpe slabe in razmetane zemlje. Poleg tega mu je bilo naloženo „primerno oškodovanje“ in še veliki davki, ki so jih zahtevale vojne. Ti davki so se iz leta v leto večali, kmetije so se krčile, kmet pa na svoji zemlji ni mogel ne živeti ne umreti. Ko pa so okrog leta 1870 pritiskale še slabe letine, je na zaostalih kmetijah začel peti boben. Sodnije so komaj zmagovale delo. Na okrajni sodnji v Novem mestu so imeli januarja 1876 kar petnajst liciant propadlih posestev. Začelo se je odseljivanje v daljino Ameriko.

Take so bile razmere na Dolenjskem in v Beli krajini v začetku leta 1876, ko je v osred-

njem delu Črnomlju v Lozarjevi družini privekala na svet 11. januarja hčerka Ana. V družini je bilo sedem otrok, preživljali so se s kmetovanjem. Po domače se je hiši reklo „Pri poštnih“. Anin stari oče je vozil poštne konje in kočije.

Brez plenit, kot je bilo takrat nasploh v navadi, brez zdravnika, brez vitaminov in današnjih raznih pomagala je mala Lozarjeva Ana kljubovala številnim naravnim in drugim nevarnostim. Trdna je bila in taka je ostala. Še danes živi, stara 100 let, v Črnomlju, v Ulici sadež, pri svoji snahi Magdi Starihi.

Stoletnica ne ve več zase. Leži, dremlje, malo je. Včasih še kaj momljajoče zapoje ali izmoli, vendar so to besedila, ki se jih je naučila kot otrok. Kasnejših dogodkov se ne spominja več. Dočakala je redko starost, četudi je bila vse življenje vaje-

na predvsem trdega dela in malo dobre hrane, pa več solza kot smeha in veselja.

Poročila se je s sosedom Stariho. Imela sta pet otrok, od katerih so štirje še živi. Z možem nista dolgo živela skupaj. V prvi svetovni vojni je padel. Že kot otrok pa je doživela hudo preizkušnjo, stara komaj 13 let. Umrla ji je mama, ona pa je postala gospodinja za sedem bratov in sester.

„Dokler je bila pri moči,“ je o svoji tašči povedala snaha Magda, ki že 39 let živi z njo, „je rada pripovedovala o starih časih in svojih prigodah. Zadnjih petnajst let je bolehnala, na postelji pa je že več kot dve leti. Zdaj je revica povsem neboljena. Vem, da je imela še mlada pljučnico, ki jo je komaj prebolela, potem z boleznimi ni imela več sitnosti. Izjema je nje- no uho. Boli jo od malega. Povedala je, da se ji je nakaj zamašilo, doma so sami „žoknili“ v uho in od takrat jo vedno boli. Še danes toži zaradi ušesa.“

Otroke je imela Ana vedno rada. Prav to ji je verjetno dajalo tudi moč in voljo, da se je v življenju sama prebijala z njimi

po moževi smrti in da so vsi prišli do kruha. Njen najstarejši, Tone, je umrl, Jože živi v Mariboru, Stanko je na Jesenicah, hčerki Marija in Anica pa sta v domačem mestu. Tudi otroci so navezani na mater, ampak se zgodi, da jo pridejo obiskat, pa koga ne prepozna več.

Na desetine Silvestrovih noči je Starihova mama dočakala, vendar je bilo zanj malo veselih. Že nekaj let pa ji sploh ni mar, ali je petek ali svetek, in za take stvari, kot je novo leto, se sploh ne zmeni. Vse dneve preleži večinoma tiho, zato pljena v svoj svet. Edinole jed jo še drži navezano na okolje.

In kaj sto let star človek še lahko uživa? Snaha Magda je rekla: „Zjutraj skuham največkrat mehko kuhano jajce in čaj, včasih pa tudi hrenovko. Opoldne mora biti juha, od mesa pa lahko je samo kuretino. Pri opoldanskem obroku ima rada tudi kozarec vina. Kompot je imela še lani rada, pa ji zanj ni več mar, pač pa rada je sveže grozdje in mandarine. To ji koristi tudi za prebavo. Zvečer ima najraje spet juho ali belo kavo. Krompir je imela rada vse

življenje, a ga zdaj sploh ne pogleda več. Da se ji je okus spremenil, vidim v želji po sladkarijah. Medtem ko jih nikdar ni imela rada, ji zdaj naravnost go- di kakšno pecivo.“

Tik njene postelje sva na glas govorili s Starihovo Magdo, toda stoletnica naju ni slišala. Ali pa morda in je le poslušala? Ponkonci se je spravila s snahino pomočjo samo za nekaj minut, da je pojedla grozd. Sama ga je prišla v roke in videti je bilo,

da ga s slastjo uživa. Potem je krožnik spustila, se obrnila postrani in že jo je zaneslo v njeno kraljestvo. Videti je bilo, da je pri priči zadremala.

Resda tako življenje, kot ga ima stoletnica Ana Stariha zdaj, komaj še zasluži to ime, pa vendar: živi pri svojih, kjer jo imajo radi.

In edina je med živimi Belokranjci dočakala tako starost.

RIA BAČER

Televizijska vloga, na kožo pisana

Martin Sagner, doma iz Koprivnice: „Meni res ni bilo težko igrati Dudeka“

Vsi ga poznamo, našega Dudeka. Vsako nedeljo nas je s svojimi Gruntovčani spravljal v smeh, vendar tako, da nas je nemalokrat čisto v kotičku srca zaskelilo. Bodimo iskreni in priznajmo: kolikor krajev je, toliko je Gruntovčani. Pa tudi Dudek se vedno najde med nami. Če ga že noče biti, si ga

izberemo sami in izklešemo po svojih željah. In ker je ta Gruntavec tako izvirna slika našega danes, se nisem čudila igralcem, da se v studiu Spektar počutijo kot doma.

Ko sem prišla, so snemali dodatno epizodo, namenjeno tistim, ki so šestinsedemdeseto leto počakali doma. Pod vročimi žarki reflektorjev se je ekipa

znojila, ampak dobre volje je bilo kljub temu na pretek. Med kratkim odmorom me je Dudek povabil na „kupicu“ in s privrajnim „bog“ začel pogovor.

„Ne, veste, meni res ni težko igrati Dudeka. Doma sem iz Koprivnice v Podravini, torej mi narečje ni problem. In tudi sicer mi je vloga na kožo pisana, kot pravimo. V življenju, se ve, nisem prav tak Dudek kot na ekranu in moja Saša ni Regica. Kako bi sicer osemnajst let prebela ob možu, ki je več kot samo na pol poročen z gledališčem?“

Resnica: Martin Sagner ima kar osem predstav na teden samo v „svoji hiši“, ki jo Zagrebčani zelo cenijo, saj jih Pozorišče Komedija nikoli ne razočara. Osem predstav! Torej kje so vaje, snemanja? Je čas živeti? Ne morem si kaj, da bi v tem trenutku Martina ne izenačila z Dudekom. Tako kot Dudek tudi Martin daje velik kos svojega življenja ljudem. Je vredno? Martinov obraz se je pod širokokrajnim klobukom raztegnil v smeh s priokusom pelina.

„Kaj si morem, ko pa brez gledališča ne morem! Igrati pomeni zame živeti. Zdaj študiram predstavo JA TI ON O SAN. Kratki izsečki so to iz Tolstojevih in Krleževih del. Rad bi dokazal, da zmore dober igralec prav vse. Zame pomeni košček komedije plus dodatek tragedije — humor.“

In ko si je že v peto prižigal fajfo, je opazil, da se zmeraj vrtam po njegovem življenju brez odrov, brez luči.

„Pa, kaj bi rekel, živim v bloku, in nekaj posebnega sem: avtomobila nimam. Otroka tudi še ne. ‚Morti‘ imate prav, da ste me vprašali: Je čas živeti? Pa vendar ga čutim, to moje razsekano življenje. Res čutim, da ga polno živim. Ko mi babica iz Slovenije napiše, naj ji pošljem nekaj besed v spomin, mi je toplo, tako prijetno...“

Toplo in prijetno je Martinu Sagnerju, ko čuti uspeh svojega ustvarjanja. Tako prijeten je tudi on, Martin Sagner, ki ne bo znal nikoli dočela skočiti iz kože našega Dudeka.

JANJA KASTELIC

Martin Sagner — Dudek in ob njegovi TV soprogi Regici Smiljki Bencet. (Foto: J. Kastelic)

PROSTA DELOVNA MESTA!

ISKRA

Odbor za medsebojna razmerja
ISKRA, INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO
TOZD Napajalne naprave n.sub.o.
Bršljin 63

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJA SKUPNIH POSLOVNIH FUNKCIJ — visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri,
2. VEČ INŽENIRJEV ORGANIZACIJE DELA ALI EKONOMISTOV za delo pri uvozu, organizaciji ali planiranju,
3. EKONOMSKI TEHNIKI za delo v knjigovodstvu,
4. VEČ INŽENIRJEV IN ELEKTROTEHNIKOV — šibki tok za delo v konstrukciji, tehnologiji, kontroli ali servisu,
5. VEČ KV ALI VK DELAVCEV — elektro smer za delo v montaži,
6. VEČ KV ALI VK DELAVCEV KLJUČAVNICARJEV za delo v kleparni,
7. KV LIČARJI za delo v lakirnici,
8. ADMINISTRATORJI.

Delo je za nedoločen čas in s posebnim pogojem poskusnega dela. Prošnje z dokazili pošljite kadrovski službi Iskra, TOZD Napajalne naprave, Novo mesto, Bršljin 63. Objava velja do zasedbe delovnih mest. Nastop dela je mogoč takoj.

Novomeški namiznoteniški klub bo v kratkem organiziral pionirsko šolo — Prijavilo se je 70 otrok

Minulo nedeljo se je zbralo v zgornjih prostorih nove novomeške športne dvorane okoli 35 ljubiteljev namiznega tenisa in razpravljalo o nadaljnji usodi namiznoteniškega kluba.

Novomeški NTK ima bogato tradicijo, saj se je lahko pred leti pohvalil z izredno dobro mladinsko ekipo, s katero so prav radi trenirali nekateri zagrebški klubi. Tako je v Novem mestu pogosto igral daljni jugoslovanski namiznoteniški as Dragutin Surbek in še vrsta tedanjih mladincev, ki so danes med najboljšimi člani v državi. Medtem ko so po drugih klubih vzgajali kader, pa so v dolenski metropoli delo z mladimi zanemarili in sedaj nima klub niti enega dobrega mladca, ki bi lahko igral za prvo ekipo.

Prav zato so na nedeljskem sestanku največ besed namenili pionirski namiznoteniški šoli. Pred leti je niso mogli organizirati, ker igralci namiznega tenisa sami niso imeli kje trenirati, z novo športno dvorano pa so se možnosti za razvoj med mladimi priljubljenega športa močno zboljšali. Tako se bo v kratkem za-

čela pionirska šola, in kot kažejo prvi podatki, se je k „pouku“ s pomočjo mentorjev vpisalo okoli 70 pionirjev in pionirk (samo v OŠ „Katja Rupena“ je za namizni tenis zagreht okoli 50 otrok).

Igralci kluba so že zastavili delovni program in vsak bo prevzel nekaj pionirskih skupin po novomeških osnovnih šolah. Bržkone je bilo prav letošnje leto zadnji čas za namiznoteniško injekcijo, kajti generacija igralcev namiznega tenisa, ki zastopa Novo mesto po tekmovanjih več kot desetletje, si prav gotovo „zasluži“ rekreativno igranje.

V NOVI DVORANI BOSTA NASTOPILA INLES IN SEVNICA

Novomeški rokometni klub „Krka“ bo pripravil v petek, 16. januarja, ob 18. uri v novi novomeški športni dvorani rokometni turnir, na katerem se bodo pomerile ekipe iz Ribnice (Inles), Sevnice — obe igrata v II. zvezni rokometni ligi — iz Črnomlja in Novega mesta (Krka). Na turnirju — posled bo tradicionalen — bodo organizatorji podelili vrsto pokalov in priznanj za najboljše ekipe in posameznike. Tako se jutri zvečer obeta v dolenski metropoli ljubiteljem „moške igre“ zanimivo srečanje, na katero so vabljivi predvsem pionirji in pionirke.

M. GREGORČIČ

Delajo ob zelenih gričih

Okoli 400 članom SD „Rog“ ne manjka volja

Zima, ki jo zdaj že tretje leto zapored tako imenujemo le po koledarju, ne prizanaša novomeškemu smučarskemu društvu „Rog“. Saj ne, da bi razredčila njegove vrste, toda ali ni dovolj že to, da je društvo, ki je pred leti seglo v sam vrh slovenskega smučanja, po tekmovalnih uspehih vidno nazadovalo in da se pomanjkanje snega v bližnjih Črmošnjicah, kjer društvo urejuje smučišča, pozna zlasti po prazni društveni blagajni, saj odhodi v smučarska središča na Gorenjskem niso ravno poceni.

Do teh ugotovitev so prišli člani društva tudi na 4. občnem zboru, ki so ga imeli 7. januarja. Kljub neugodnim snežnim razmeram je delo društva dokaj resno in nenehno. Ob petih kategoriziranih tekmovalnih skupinah predvsem za množičnost. Vadbna sestoji iz treningov v telovadnici in na snegu. Smučarski vadiitelji, učitelji in trener vadijo dokaj številno članov, največjo pozornost pa posvečajo trenutno najmlajšim. Na treninge jih redno prihaja malo manj od sto. Kajpak ne zanemarijo tudi strokovnega usposabljanja, prizadevajo pa si navezati čim tesnejše stike s šolskimi športnimi društvi in različnimi klubi.

Če bi hotelo društvo v celoti izpolniti načrtani program za leto, bi potrebovalo okoli 170.000 din, kar sicer ni pretirna vsota, pa vseeno previsoka, kajti dotacij bo letos nekoliko manj. Marsikaj bo treba zagledati opustiti, da bi društvo lahko izvedlo predvidena tekmovanja, tečaje za mladino in odrasle in še kaj. Odpraviti pa bo treba tudi nekatere pomanjkljivosti, ki so se pojavile v društvu, denimo, malomaren odnos do tekmovalja, nenačrtno skrb za razširitev strokovnega kadra, slabo informiranost, pa tudi

to, da nekateri ne prenesajo objektivne kritike.

Članom društva ne manjka volje, načrtnemu delu s podmladkom in delovanju društva nasploh pa bodo v oporo nova društvena pravila, ki so jih sprejeli na občnem zboru. O ponovnih uspehih pa bo moč govoriti le v primeru, če bo nebo nasulo dovolj „bele opojnosti“.

D. RUSTJA

Ribnica: še ena uspešna jesen

Rokometno mesto postaja počasi tudi mesto nogometašev — Inlesovi rokometiši so v II. zvezni rokometni ligi po prvem delu na četrtem mestu — Šahisti izpadli

Minulo jesen je prvič nastopilo v zahtevnejših ligah kar pet ribniških moštov: Inlesovi rokometiši v II. zvezni rokometni ligi, druga Inlesova ekipa in vrsta deklet v ljubljanski conski rokometni ligi, nogometaši v ljubljanski nogometni podzvezi in šahisti v prvi republiški ligi.

Pred začetkom tekmovalnj so se nastopov bale vse ekipe, splošneletu pa je le šahistom. Rokometiši so bili pred startom črnogledi, ob koncu pa so zavzeli odlično četrto mesto.

NTK BETI: V KRAKEM TRENINGI

Metliško namiznoteniško društvo — končno je le dobilo prostor, kjer bodo člani lahko nemoteno trenirali — bo v kratkem pripravilo sestanek, na katerem se bodo igralci in ljubitelji bele žogice pogovorili o nadaljnjem delu in si zastavili podroben načrt treningov. Društvo bo organiziralo tudi pionirsko namiznoteniško šolo, zato vabi zainteresirane, naj se udeležijo sestanka ali pa se naj oglasijo pri trenerju Zvonetu Hauptmanu, kjer bodo dobili o društvu in treningih pojasnila.

V spomladanskem delu bodo pet tekem igrali pred domačim občinstvom, kar sedemkrat pa bodo gostovali.

Druga ekipa rokometišev je letos prvič nastopila v LCRL. Ob koncu tekmovalja so igralci pristali na petem mestu, kar je za mladino in nezkušen ekipo nedvomno spodbuden uspeh.

V konkurenci 12 ženskih ekip so bile Ribničanke dokaj dobre. Odlikujejo se po borbenosti, pozna pa se, da v ekipi nastopajo dve, tri igralke, ki so stebre Ribnice. Ne bi bilo napačno, ki bi vodstvo kluba poskrbelo za več igralke.

In kaj je poglobitvi vzrok za nekoliko slabše rezultate? V prvi vrsti je to manjši izbor članov po odhodu nekaterih igralcev v Novo mesto in Ribnico. Tako je mladi Marko Ofak nastopal na članskih deskah, največ pregleda pa je bilo z ženskim parom, ki ni bil vedno kompleten, kar je prineslo največ izgubljenih točk.

Štefan Cimer, ki je nastopal na prvi deski, je dosegel najboljši rezultat: zbral je kar 8,5 točke od 10 možnih. Solidno je igral tudi Stane Podkoritnik, ostali pa so več ali manj razočarali.

Poleg nastopa na vsakoletnih tekmovaljih si bodo v šahovskem klubu v letošnjem letu prizadevali čim bolj izpeljati de-

izkazali so se tudi nogometaši. Novinci v ligi niso priznavali avtoritet in so kar po vrsti premagovali vse favorite. Če bi bil Zoran Nevojnič pravilno registriran, bi bili Ribničani že na prvem mestu, tako pa jim je tekmovalna komisija odvzela štiri točke. Kot kaže, dobiva rokometno mesto tudi močno nogometno vrsto, kader zanjo pa črpa moštvo iz dobro organiziranih pionirskih in mladinskih vrst.

Šahisti so se v konkurenci najboljših slovenskih šahistov — nastopali so v zahodni ligi — pojavili slučajno: Črnomalci so odpovedali udeležbo in namesto njih so igrali Ribničani. Njihov prvi nastop v zahtevni ligi je bil neuspešen. Dvakrat so igrali neodločeno, zmagali pa so v zadnjem kolu v boju s Kočevci. V prihodnjem tekmovalju bodo nastopili v II. ligi, in ker imajo vse več privrženec, se lahko že čez leto ali dve vrnejo v prvo ligo.

M. G.

Kočevski šahisti razočarali

Kočevski šahisti niso najbolje končali minule tekmovalne sezone. Njihovi rezultati so bili namreč slabši kot smo pričakovali. Zasedli so šele sedmo mesto v I. republiški ligi, kjer so navadno osvajali vodilna mesta.

In kaj je poglobitvi vzrok za nekoliko slabše rezultate? V prvi vrsti je to manjši izbor članov po odhodu nekaterih igralcev v Novo mesto in Ribnico. Tako je mladi Marko Ofak nastopal na članskih deskah, največ pregleda pa je bilo z ženskim parom, ki ni bil vedno kompleten, kar je prineslo največ izgubljenih točk.

Štefan Cimer, ki je nastopal na prvi deski, je dosegel zelo dober rezultat. Od 10 možnih točk jih je zbral kar 8,5 in je bil v kočevski ekipi najboljši igralec.

deskah, prihodnje leto pa na šestih, kar bi praktično pome-

Marko Ofak je letos nastopal na članskih deskah in igral sorazmerno dobro. Z lanskoletnimi izkušnjami bo v prihodnji sezoni prav gotovo še boljši.

lavsko športne igre v šahu, na katerih bi prvič nastopili na 4

Štefan Cimer je nastopal na prvi deski in dosegel zelo dober rezultat. Od 10 možnih točk jih je zbral kar 8,5 in je bil v kočevski ekipi najboljši igralec.

Šport

STARI TRG OB KOLPI — Na rednem šahovskem turnirju za mesec december je zmagal v I. skupini Pešelj, zbral je 7,5 točke. Sledijo: Fricetova, Kapš, Kure in Gregorič, ki so zbrali po 6 točk. V drugi skupini sta si razdelila prvo mesto Švegelj in Kobe s šestimi točkami. Sledje: Simčičeva, Koprivec, Kastelec idr. (V. K.)

Dobro Novo mesto

Na kegljišču „Gorjancev“ in na Catežu sta ekipi Novega mesta in Brežice odigrali prijateljsko srečanje. Obema ekipama je bil to zadnji pregled forme kegljačev za nastop na kvalifikacijah. Na obeh kegljiščih je boljše igro pokazalo Novo mesto. Razveseljivo pred odločilnim nastopom je, da so nekateri kegljači v zelo dobri formi in dosegajo dobre rezultate. Na kegljišču Gorjancev sta ekipi dosegli naslednje rezultate:

Novo mesto: 10133 (Blažič 928, Drenik 924, Zupančič 904, Rolih 850 itd.)

Brežice: 9604 (Teropšič 890, Zorko 838, Verstovšek 818 itd.)

Obje ekipi bosta nastopili na kvalifikacijah za vstop v II. ZSCL, ki bodo 17. in 18. januarja na kegljiščih na Loki in na Catežu. Na kvalifikacijah bo nastopilo 10 ekip, ki se bodo potegovala za dve mesti v II. ligi. Po trenutnih rezultatih lahko vidimo, da ima ekipa Novega mesta več možnosti.

D. BRATOŽ

KRKA — SATURNUS 7021 : 6667

Na kegljišču Gorjancev v Novem mestu je bilo odigrano prijateljsko srečanje med kegljači Krke in Saturnusa. Po zanimivi igri je s precejšnjo razliko zmagala Krka. Najboljši posameznik je bil Gostinčar (Saturnus), ki je podrl 960 kegljev, drugi najboljši rezultat pa je dosegel član Krke — Rožič (955 kegljev).

Rezultati:

Krka 7021 — (Rožič 955, Bratož 924, Turk 884, Badavinac 883, Vesel 867, Hren 868, Zidanik 831, Zabukovec 769)

Saturnus 6667 — (Gostinčar M. 960, Dremelj 852, Hudolin 835, Fon 835, Sobočan 839, Osek 821, Sajovic 763 in Benčina 762)

D. BRATOŽ

Prvi NK Šentjerneje

Pred začetkom nove nogometne sezone je šentjernejski nogometni klub pripravil turnir v malem nogometu, na katerem so nastopile ekipe iz Brežic, Dolenje vasi, Kostanjevice in Šentjerneja. Rezultati: Šentjernej I — Brežice 4:0, Šentjernej II — Dolenja vas 1:3, Šentjernej I — Kostanjevica 3:1, Kostanjevica — Dolenja vas 3:1 in Šentjernej I — Dolenja vas 4:1.

Prvo mesto so zaslužno osvojili igralci organizatorjev, saj so pokazali daleč najboljšo igro. Drugouvrščeni Kostanjevičani so imeli pri zbiranju nekoliko sreče, vendar so se kljub temu izkazali za dobro igro.

Turnir je dokaz, da okoliški nogometaši radi tekmujejo, zato ne bi bilo napak, ko bi poslej pripravili več podobnih turnirjev. Organizacija naj bi prevzeli šentjernejski, ki so se s pripravljanjem že večkrat izkazali.

S. V.

Minulo soboto in nedeljo je bilo v Kočevju v novi telovadnici prvenstvo Slovenije v namiznem tenisu. Pomerilo se je 135 mladink in mladincev iz 17 klubov. Pokrovitelj tekmovanja je bila krajevna skupnost Kočevje-mesto, organizacijo tekmovanja pa je dobro izpeljal domači namiznoteniški klub. Na sliki: predsednik izvršnega sveta občinske skupščine in predsednik OZTK Alojz Petek med pozdravnim govorom. (Foto: France Brus)

Stane Podkoritnik je igral dokaj zanesljivo in je za svojo moštvo zbral precej točk. Tako kot vsi igralci meni, da je bila njihova ekipa v minulem prvenstvu dokaj slaba, zato jo čaka do novega prvenstva še veliko dela.

nilo dvig množičnosti. To je tudi osnovni namen takšnih in podobnih tekmovanj.

Z. FAJDIGA

„Kjer ni notranje kontrole, tudi ni težko poneverjati družbeni denar,“ izjavlja Tone Golobič iz inšpekcije SDK v Novem mestu

Odkar se je razvedelo za dobovski primer in veliko goljufijo v tamkajšnjem obrtnem podjetju, kjer si je računovodkinja prisvojila neznanske vsote družbenega denarja, je v javnosti vse česče slišati: kako je to mogoče? Ljudje se sprašujejo, kaj dela inšpekcija in ali služba družbenega knjigovodstva nikdar ne kontrolira in podobne stvari. Prilasanje velikih zneskov družbenega premoženja pa se je pojavilo še drugod v manjših kolektivih. Sprčo vsega tega smo se obrnili za pojasnilo k Tonetu Golobiču iz inšpekcije SDK v Novem mestu.

— Kako je mogoče, da si nekateri lahko prisvojijo toliko denarja? Kako je mogoče, da se o goljufijah razve čez nekaj let — mar ni nobene kontrole?

„Do primera, kakršen se je zgodil v Dobovi, lahko pride v zdajšnjem sistemu, v katerem praktično ni stalne revizijske službe. Za področje finančno-materialnega poslovanja imamo inšpekcijo, katere področje in metoda dela pa se bistveno razlikujeta od revizije. Revizija namreč na podlagi dokumentacije preverja celotno poslovanje ali pa samo del tega, in take nepravilnosti, kot so bile v Dobovi, bi morala odkriti. Medtem pa je stvar inšpekcije predvsem kontrolirati pravilno sestavo raznih obračunov ter plačevanje družbenih obveznosti. Vse ostalo opravlja inšpekcija le, če je na razpolago dovolj časa, kar pa se zadnja leta v glavnem ne dogaja. Pred leti je bilo celo izrecno rečeno, naj se inšpekcija SDK ne vtiča v delitvene odnose v delovni organizaciji, v osebne dohodke in druge stvari, za katere je kolektiv sam pristojen sprejemati odločitve. Tako že več let pri dvigu osebnih dohodkov z žiro računa ni potrebno več predla-

gati plačilnih list. Uslužbenec, ki ima v delovni organizaciji opravka z osebnimi dohodki in dvigom denarja, ve, da ga pri tem zunaj delovne organizacije praktično nihče ne nadzira. Če taka oseba (posebno v manjših kolektivih) hkrati tudi dviga denar in ga razporeja v kuverte, se ji morda porodi zamisel o goljufiji. Prilika je.

Kot ima najbolj debela laž največ uspeha, tako je navadno tudi najbolj primitiven način goljufije najdlje neodkrit. Tudi v dobovskem primeru je bilo tako. Če ne bi računovodkinja tako na debelo zapravljala in ne bi bilo zunanjih znakov, bi morda še naprej lahko jemala iz blagajne, ne da bi jo odkrili.

— Kaj po vašem se daje možnosti za tako velike poneverbe? Kaj bi lahko rekli o notranji kontroli v delovnih organizacijah?

„Najprej naj poudarim, da notranja strokovna kontrola nima nobene zveze z delavsko samoupravo kontrolo. Strokovni nadzor, ali z drugimi besedami, formalna, vsebinska in računsko kontrola vsakega dokumenta pred knjiženjem, je potreben povsod, kjer se družbeno premoženje pojavlja v obliki denarja. Primer: nekdo račun napiše, drugi ga mora pregledati in s podpisom potrditi pravilnost seštevka itd. Pri obračunu osebnih dohodkov mora eden sestaviti plačne liste in obračun, druga oseba mora imeti pooblastilo za dvig denarja in blagajnikova stvar je demar razdeliti v kuverte. Podobno velja tudi za iztržke vseh vrst. Kjer ima ena oseba v rokah obračun in denar, je prilika za krajo.“

— Nekateri se pritožujejo, da je administracija še preveč. Kako vi ocenjujete take pripombe?

„Strinjam se, da je v nekaterih primerih preveč pisarije in da bi lahko enostavneje urejali stvari, medtem ko v drugih primerih ni dovolj poskrbljeno za evidenco. Računovodje se izgubljajo v neprestanem spreminjanju predpisov, ob tem jim manjka časa, da bi uredili osnovno knjigovodsko evidenco tako, da ta ne bi bila zanemarljiva ali vsaj podrejena raznim obrazcem in sporazumom. Primer: iz podjetja PIONIR prinesejo vsak mesec na banko za več kot deset kilogramov nalogov za plačevanje prispevkov vseh vrst.

Tone Golobič

Komplicirano je plačevanje prometnega davka, vodenje knjigovodstva po TOZD in še druge stvari. Vse to zaposlenim v računovodstvih jemlje čas in trga živce.

— Kakšno delo opravlja vaša inšpekcija, oziroma kako jo je čutili na terenu?

„V novomeški podružnici SDK je okrog 100 zaposlenih; med temi je samo 5 inšpektorjev za delo na terenu. Najmanj 70 odst. vsega inšpektorjevega dela odpade na pregled zaključnih računov, kjer več ali manj rutinsko preverjajo obveznosti do družbe in ostale podatke o sredstvih in virih. Tako lahko inšpekcija SDK goljufijo v kakem podjetju odkrije zgolj po naključju. Najmanj 15 odstotkov inšpektorjevega dela je dalje posvečenega kontroli investicij in le 10 odstotkov časa je na voljo za kontrolo, kakšno si občani zamisljajo kot glavno nalogo SDK, ter za pregled poslovanja, ki ga opravljamo na zahteve drugih organov.“

— Če prav razumem, inšpekcija SDK zavrača očitke občanov, da ni odkrila goljufij, ki bi jih morala?

„Tako je. V delovnih organizacijah so sami preveč brezbržni do kontrole in preveč zaupljivi. Premalo se kontrolira vsakovrstno poslovanje z denarjem. Za primer spet povem, da smo v našem nočnem trezorju že nekačkrat prejeli večje vsote denarja, tudi milijon in več, pa nismo vedeli, čigav denar je! Bil je oddan brez podatkov o lastniku, tako da smo lastninsko delovno organizacijo našli po pisavi izpolnjevalca obrazca! Pomote pa se dogajajo vsak dan. Če bi bila v kolektivu kontrola denarja, se kaj takega ne bi moglo zgoditi.“

RIA BAČER

Ukradel, potem pa prijavil

Še isti dan se je Predojevič pokesal in odšel na milico

„Nisem se hotel zameriti dekletu, ki me je prosila denar na posodo, pa sem vzel kole-

gu,“ je pred okrožnim sodiščem v Novem mestu v zagovor povedal obtoženi Petar Predojevič.

Fant je doma iz okolice Bosanskega Novga in je bil pri Pionirju zaposlen kot nekvalificiran delavec. Stanoval je v samskem domu, 26. junija lani pa je vlomil v omaro sodevalca Dragoljuba Kostadinovića in mu vzel iz suknjice 260 dinarjev in blok za hrano, vreden 100 dinarjev.

Takoj po dejanju se je 30-letni delavec pokesal in že zvečer se je sam javil na postaji milice; tam je povedal vso zgodbo, ob prvi naslednji plači pa je oškodovanemu kolegi denar vrnil. Predojevič je bil leta 1965 že kaznovan zaradi tatvin, v zadnjih desetih letih pa je pošteno živel in kaže, da namerava med poštenjaki tudi ostati.

Na okrožnem sodišču mu je senat, ki mu je predsedoval Janez Kramarič, verjel. Za dokazano imajo, da se je Predojevič zares in iskreno takoj pokesal. Temu primeru je tudi izrečena kazen: 3 mesece zapora, pogojno za dobo dveh let. Sodba še ni pravomočna.

NEKAJ JE ŠTRLELO

9. januarja okrog polnoči je Jože Zulič iz Ostrca vozil kolo z motorjem proti Črnci vasi, naproti pa mu je prihajal tovornjak, iz katerega je štrlel železen drog. Tovornjak je vozil Jože Koštomaj z Blance. Zulič se je med vožnjo umikal železnemu drogu za cerado, ki ga je mohl precej čez rob avtomobila, pri tem pa je tako nesrečno padel, da je oblašal s hudimi poškodbami. Prepeljali so ga morali v novomeško bolnišnico.

Če se le da: brez sodišča

Med občani je že od nek-daj zakoreninjena misel: na sodišču nimam rad opraviti. V nasprotju z redkimi, tako rekoč izkušenimi tožbarji, večina ljudi se dandanes spore in odnose raje ureja sama, zlepa. Tudi tisti, ki so zaradi kriminala že morali pred

sodnike, se navadno tam podčutijo neprijetno. Žal jim je, in kdor ima še kaj poštenja v sebi, se pridruža, da ga zatožna klop ne bo več videla. Kaj menijo o zasebnem tožbarjenju občani, so poveda-

FRANC ROBEK, kmet iz Čužnje vasi pri Trebelnem: „Do zdaj sem imel samo enkrat opraviti na sodišču, pa si ne želim več. Nisem pri tistih, ki se radi kregajo in iščejo pravice v sodnih dvorah. Po mojem je bolje vse morebitne spore med ljudmi urejati med seboj. Tudi ljudje nič radi ne gledajo sovaščanov, ki se kar naprej tožarijo, enkrat z enim, drugič z drugim. Opažam, da je takih primerov zdaj manj, kot jih je bilo včasih.“

ANI ZAREBEC, gospodinja iz Jagodnika pri Karteljevem: „Sodišče poznam le toliko, da vem, kako je stavba videti z notranje strani. Ne hodim po sodišču. Samo enkrat sem bila tam. Na vasi večkrat pride do besed ali sosedskih nevsednosti, toda med pravimi ljudmi se da vse lepo urediti z dogovorom. Tožbarjev in zdrharjev ne maram, s kriminalom pa tudi nimam nobenega opravka. Kje pa!“

IVANKA ZUPAN, upokojenka iz Novga mesta: „Enkrat sem bila na sodišču za pričo v sosedskem sporu, sicer pa se te stavbe izogibam. Neprijetno je. Če si pošten in mirnoluben, nimaš na sodišču kaj iskati. Res je, da med sosedji kaj pride. Mi imamo težave zaradi strehe in trte. Iščejo sicer svojo pravico, toda zadevo urejamo brez sodišča. Ne želim poseči po tej možnosti, ker mislim, da je to potrebno le v skrajni sili. Na sodiščih imajo dovolj drugega dela! Kam bi pa prišli, če bi jih nadlegoval vsak s svojimi osebnimi težavami in nevsednostmi.“

R. B.

KRONIKA NESREČ

CRNOMELJ: SPET PREHITEVANJE — Slavko Kuretič iz Sred. Radencev je 6. januarja dopoldne vozil osebni avto po Koldovski ulici in prehiteval mopedista ravno takrat, ko je naproti pripeljal z osebnim avtom Ljubljancan Ivan Vide. Kuretič je zavrl, pri tem pa ga je zaneslo v Ljubljancanovo vozilo. Škodo cenijo na 4.500 dinarjev.

VAVTA VAS: TOVORNJAK JE PODRL DROG — Marjan Grmovšek iz Trebnjega je 6. januarja popoldne vozil tovornjak s priklopo ljubljanske registracije od Straže proti Toplicam. V Vavti vasi je pri zavijanju tovornjak zaneslo in je trčil v drug električne napeljavke, ki se je pri tem podrl. Škode je za 6.000 dinarjev.

NOVO MESTO: TRČIL V ZADNJI DEL — Jože Kumelj iz Praproč je 7. januarja dopoldne zavijal z osebnim avtom s Ceste komandanta Staneta na Novi trg, za njim pa je pripeljal dostavni avto Jože Kastelic iz Dol. Ponikev in trčil v Kumjev avto. Gmotne škode je za 4.000 dinarjev.

NOVO MESTO: NIČ NI POGLEDAL — Jože Barbič iz Novga mesta je 8. januarja popoldne zapeljal osebni avto iz Ulice v Ragov log na Jerebovo, in ker ni nič pogledal, je trčil v osebni avto Novomeščana Vladimirja Bajca, ki je pripeljal po Jerebovi ulici. Škodo cenijo na 5.000 dinarjev.

NOVO MESTO: NAGLO ZAVIRANJE — Novomeščan Dušan Jenko je 8. januarja popoldne vozil osebni avto od kandidskega križišča po Partizanski cesti in nameraval zaviti v desno, zato je zmanjšal hitrost. Za njim vozeči tovornjakar Zdenko Kužnik iz Rumanje vasi pa je zavrl, vendar ga je na mokri cesti zaneslo in je trčil v Jenkovo vozilo. Škoda znaša 6.000 din.

KRONOVO: ODPELJAL, AMPAK ZNAN — 4. januarja ponoči je Jože Primc s Sel pri Toplicah vozil osebni avto od Otočca proti Kronovemu. Tu je zavil na nadvoz, v ovinku pa je avto zaneslo, da je podrl kačipot in smerneke ter zapeljal na sadni vrt. Po nesreči je Primc kar odpeljal, vendar so že v naslednjih dneh krivca ugotovili. Škode je za 13.000 dinarjev.

ČEŠČA VAS: TRČENJE PRI SREČANJU — 9. januarja popoldne je Darko Kolenc iz Češče vasi vozil osebni avto od Novga mesta proti domu, pri domači vasi pa je dohitel vprego in zavrl, pri tem pa je avto zaneslo v osebni avto Antona Zbašnika iz Grobelj, ki je pripeljal naproti. Bilo je za 9.000 dinarjev škodo.

TEŽKA VODA: PO STRMINI NAVZDOL — Zdomec Mirko Vrhovšek z Broda pri Krškem je 9. januarja zvečer vozil z avtom od Metlike proti Novemu mestu. Pri Težki vodi je v ovinku avto zaneslo čez cestni rob in po strmini navzdol. Škodo cenijo na 6.000 dinarjev.

POLJANE: SRNA NA CESTI — Stjepan Medved iz okolice Ivanč Grada je 10. januarja vozil osebni avto iz Ljubljane proti Zagrebu, pri Poljanah pa je nenadoma stekla čez cesto srna. Medved je srno zadel, da je oblašala. Trebajski lovci so žival potem ustrelili, na avtomobilu pa je za 3.000 dinarjev škodo.

Konec zasebnih inštrukcij

Ne ravno iz zavisti nad odličnim zaslužkom iznajdljivih in izkušenih šoferjev, ki so se ukvarjali s poukom praktične vožnje, predvsem zaradi vrste drugih razlogov je konec zasebnega pouka šoferskih kandidatov. Tako namreč določa novi zakon o varnosti cestnega prometa, določilo pa je v veljavi že od novembra lani.

Odslej je vzgoja voznikov motornih vozil v celoti zaupana avto šolam. Tako bo omogočen boljši nadzor pooblaščenih organov, računajo na višjo raven v delu šol, to pa bo doseženo z novimi pravilniki o avto šolah. V bodoče bodo zelo zaostreni pogoji za ustvarjanje in delo avto šol, s tem pa je dano tudi jamstvo za boljše kakovost.

Vozniki inštruktorji lahko torej poučujejo šoferske kandidate le v okviru avto šol. Razen tega je z zakonom omejen čas poučevanja v praktični vožnji. Poklicni inštruktorji lahko učijo voziti po 8 ur na dan, medtem pa honorarci — nepoklicni — ne smejo poučevati več kot 3 ure. To določilo je bilo gotovo potrebno. Lahko si namreč mislimo, koliko je prej zasebni inštruktor mogel naučiti kandidata, če je po redni zaposlitvi ob večerih opravljal še osmo honorarno uro. Ni pa šlo le za slabo kakovost takega pouka — ki je bila nujna kljub morebitnim odličnim inštruktorjem sposobnostim, kajti tudi on je samo človek — ampak za varnost prometa.

DOJENČKA SO REŠILI

8. januarja zjutraj je v Zabjeku zgorela baraka Rajke Brajdič. Brajdičevi so kurili noč in dan, navsegodaj zjutraj pa je Rajka z možem odšla, v baraki pa pustila dva meseca starega dojenčka. Ko je začelo goriti, so Romi požar kmalu opazili in dojenčka rešili, medtem ko baraki ni bilo pomoči. Družina je ostala brez strehe in borge imetja.

JUNAK PA TAKI!

Kako je Karel Rajer, star 26 let, iz Lašč pri Dvoru pogumen, je dokazal z znanjem nad nemočno družino. 8. januarja zvečer so ga morali odpeljati miličniki, ker je doma v bratovem stanovanju vinjen tako razgrajal in strahoval družino, da so morali poklicati pomoč. Tudi otrokom ni prizanesel. Ko bo moral še pred sodnika za prekrške, bo dobil po plačano, kar je storil.

PUJSEK IZ VREČE

12. januarja zjutraj se je Boris Pakar iz Občic na novomeškem sejmišču razhudil nad tatom. Kupil je dva prašička in zanj uočel 1.360 dinarjev, ju dal v vrečo, nato pa v zaboj. Vse to je pustil na motorju, sam pa je šel še v pisarno sejmišča po živinski potni list. Hitro je bil nazaj, toda v vreči je bil samo en pujskec, drugega je očitno pobasal spreten tat.

tožbi. Če pa zahteva preživnino posebej, vložijo pritožbo pri občinskem sodišču. Pri odločanju o višini preživnine upošteva sodišče osebne in premoženjske razmere otrok in njegovih staršev. Na višino preživnine vplivajo razne okoliščine: npr. otrokova starost, ali hodi v osnovno, srednjo ali višjo šolo, zdravstveno stanje, kje živi, morebitno lastno premoženje ali drugi njegovi dohodki (pokojnina, vajeenske nagrade, štipendije), pa tudi višina osebnih dohodkov

Neplačevanje preživnine

V sodni praksi najdemo le redke primere, da matere in zakonski očetje ne skrbijo za svoje otroke, niso pa tako redki primeri, da se nezakonski očetje na najrazvostnejše načine izmikajo prispevati sredstva za preživljanje svojih otrok. Zato nekaj besed o obveznostih nezakonskih očetov.

Zakonito dolžnost preživljanja ima torej tudi nezakonski oče. Če noče prostovoljno prispevati k preživljanju nedl. otroka, ali polnoletnega, če ta ni delovno sposoben in nima zadosti sredstev za življenje, ga je treba tožiti. Če je vložena tožba zaradi ugotovitve očetovstva, je najprimernejše, da zahteva otrok preživnino že v tej

otrokovih staršev ali njihovih drugih prejemkov, število otrok, za katere so starši po zakonu dolžni skrbeti, idr.

Zelo pomembna je zakonita določba, ki daje prizadetemu otroku pravico, da predlaga sodišču, naj zveča že prisojeno preživnino, če so se pozneje spremenile okoliščine, na podlagi katerih je bila izdana sodna odločba. Do takih sprememb pride zlasti pri starosti otroka, ali pri šolanju, ali pri zvečanju osebnih dohodkov nezakonskega očeta, ali pri podražitvi življenjskih potrebščin idr.

Oče nezakonskega otroka pa je dolžan tudi sorazmerno prispevati k stroškom zaradi nosečnosti in

poroda (perilo, oblačilo, voziček itd.). Če je otrokova mati zaradi nosečnosti in poroda prikrajšana na osebnih dohodkih, npr. dnarice, mora prispevati oče nezakonskega otroka tudi k stroškom za preživljanje matere za 3 mesece pred porodom in 3 mesece po porodu.

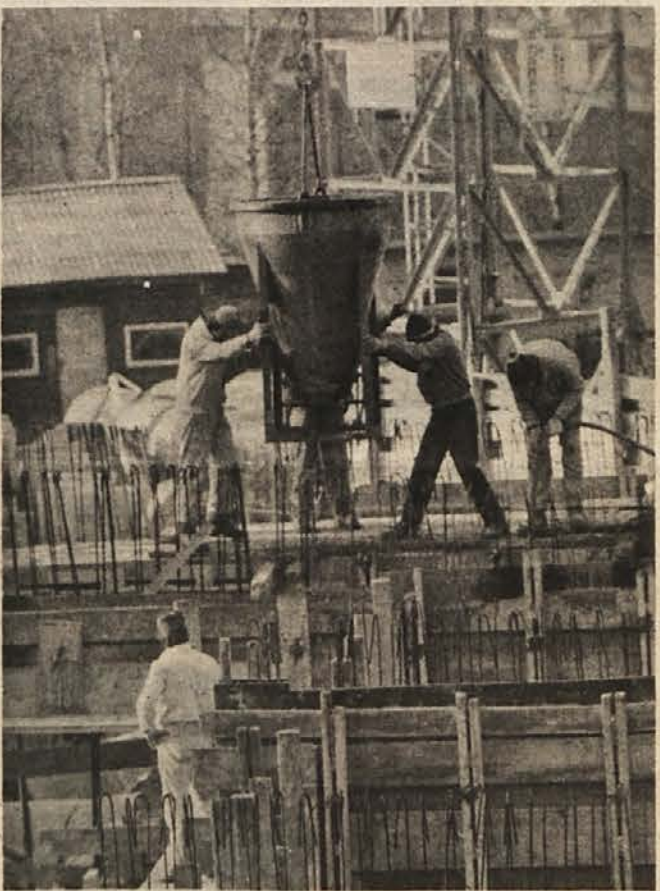
Družba ima velik interes, da izpolnjujejo obveznosti tudi nezakonski očetje. Ta interes zavaruje s prislilnimi ukrepi s posegom v premoženje in s kazenskimi določbami. Če se nezakonski oče izmika plačevanju preživnine, ki mu je bila naložena s pravomočno sodbo ali sodno poravnavo, stori kaznivo dejanje neplačevanja preživnine in se lahko kaznuje z zaporom do enega leta, v posebno hudih primerih pa z zaporom do 3 let. Tako kaznivo dejanje stori tudi tisti, ki se noče zaposliti ali menja delovna mesta z namenom, da ne bi mogel otrok seči z izvršbo na njegove osebne dohodke. Pri izreku o višini kazni upošteva sodišče tudi splošno obdobje stalščice do njegove preživninske obveznosti. Sodišče lahko tudi odloči, da mora obdolženec v bodoče redno plačevati preživnino, sicer bo preklicano pogojno obsodbo. Če obsojenec tudi po pogojni obsodbi ne izpolnjuje naložene obveznosti in ne plačuje redno preživnine, lahko sodišče pogojno obsodbo preklicuje.

STEFAN SIMONČIČ

Novo v Novem mestu

V drugi polovici lanskega novembra so začeli graditi Pionirjevi delavci v Ločni sodobno zdravstveno postajo in lekarno, ki je plod samoupravnega dogovora Zdravstvenega doma, Lekarne, Krke, Laboda in krajevne skupnosti Novo mesto. Takrat smo tudi zapisali, da bo ta prepotrebna novomeška pridobitev nared 1. julija letos. Sodeč po vnemi gradbenikov, bo gradbeni rok najbrž obveljal.

Drugi pomemben novomeški gradbeni podvig je novi dom JLA, ki že kaže svoje betonsko okostje. Če se spomnimo, da je temeljni kamen zanj položil ob lanskem dnevu borcev načelnik generalštaba JLA generalpolkovnik Stane Potočar, potem najbrž nihče ne dvomi, da bo tudi ta objekt zgrajen do roka: do 22. decembra.

Tudi „tovarna“ lepote

V Šmarjeških Toplicah so odprli kozmetični in frizerski salon — Letošnji načrti: prizidek hotela s 100 ležišči

Od danes naprej je odprt v Šmarjeških Toplicah kozmetični in frizerski salon v okviru delovne organizacije Krka; v salonu bosta sodelovala dva tozda tega podjetja, zdravilišča in kozmetika.

Kozmetični salon bo odprt vsak dan razen v sobotah in nedeljah med 9. in 17. uro. Bolj kot v lepoto bo usmerjen v medicinsko kozmetiko, namenjen pa ne bo le hotelskim gostom, ampak tudi prebivalcem Novomeškega mesta in Dolenjske.

Strokovnjaki trdijo, da kozmetična nega ni le lepota nega kože, ampak le celotna, ki zajema relaksacijo, nego in organsko-psihično

ravnovesje vsega organizma.

Prav zato bo goste v kozmetičnem salonu pregledal internist ali dermatolog, ki bo napotil paciente na relaksacijo organizma, ugotovil, kakšna terapija kože je potrebna (zdravljenje izredno mastne ali suhe kože, akne, celulitisa, masaže, brzo, nega nog, stopal in podobno), hkrati pa v salonu tudi negujejo kožo. V salonu tudi načrtujejo, da bodo občasno organizirali kratka predavanja, ki jih bosta pripravila dermatolog in kozmetičarka.

PRED DNEVI so zaprli, lahko bi rekli uknili, edino novomeško javno kopališče, ki je več desetletij uspešno obratovalo v poslojpu Doma kulture. Ta odločitev najbrž ni najbolj genialna, vemo namreč, da kljub dokaj visokemu novomeškemu standardu kar lepo število družin še vedno nima kopalnice.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Končno posebna osnovna šola

V Šmihelu pri Novem mestu jo bodo začeli graditi sredi leta — Imela bo svoj internat, ambulante in druge za današnje šolstvo neobhodne objekte — Nared bo v letu 1977

Vest je gotovo pomembna: sredi letošnjega leta bodo v Šmihelu pri Novem mestu začeli graditi posebno osnovno šolo, v kateri bo prostora za 200 gojencev. S tem se bo v dolenjski metropoli uresničila že dolga leta sprejeta in načrtovana odločitev, da v tako imenovani „praznini“ ali pomanjkanju šolskih poslopj in objektov Novo mesto in njegovo širše območje najbolj potrebuje ravno posebno šolo.

Če zdaj dobrohotno pozabimo, da je bila posebna osnovna šola precej, če že ne predolgo časa prva na spisku najbolj Novemu mestu in zaletju potrebnih šolskih objektov, ni odveč še enkrat poudariti, da se v Sloveniji in v novomeški občini rodijo na 100 novorojenčkov dva do trije, ki so zaradi najrazličnejših vzrokov huje ali laže duševno prizadeti. Po tem izračunu naj bi bilo v SR Sloveniji od 43 do 52 tisoč duševno nezadostno razvitih ljudi, ustrezen odstotek odpade seveda tudi na novomeško občino. Kamen modrih oziroma rešitve za te otroke in njihove starše tiči ravno v tem, da so posebne osnovne šole že zdaj sposobne naučiti kolikor toliko samostojnega življenja in dela okrog 75 odstotkov duševno prizadetih otrok. Po končani posebni osnovni šoli se ti mladoletniki usposobijo za manj zahtevna dela ter se tako skorajda enakopravno vključijo v okolico, med ljudi.

Ceprav o tem problemu še niti približno nismo povedali vsega, je potemtakem izredno razveseljujoča beseda odgovornih, ki trdijo, da bo posebna osnovna šola v Šmihelu pri Novem mestu zgrajena do konca prihodnjega leta. Imela bo 19 oddelkov, večnamenske prostore, delavnice za mizarje, kovinarje in druge poklice, več kabinetov in seveda tečajnico. Da gre za resnično te-

meljit poseg v dokaj nemogoče razmere novomeškega posebnega šolstva, pove tudi podatek, da bo imela nova posebna šola svoj internat, splošno in zobno ambulanto ter še nekatere, za šolo našega časa neobhodne objekte.

Denar za novomeško posebno osnovno šolo je v glavnem zagotovljen, naložba bo stala 30 milijonov

dinarjev, nekaj težav je le s pripravo lokacijske dokumentacije.

Sedanja novomeška posebna šola, ki deluje pri Dijaškem domu Majde Silc, skorajda ne zasluži svojega imena. Več kot 100 gojencev se gnete v zelo neprimernih učilnicah, da o kakšnem drugem, za današnjo stopnjo civilizacije nujnem udobju niti ne govorimo.

V nekaj zadnjih letih, odkar se v novomeški občini plačuje prispevek za graditev osnovnih šol, je bila graditev posebne osnovne šole vedno v žarišču prednosti, vendar se je zmeraj nekako zgodilo, da je izpadla s prvenstvene liste. Vse kaže, da bo „krivica“ zdaj popravljena.

M. B.

Na poslopje, v katerem imajo poslovne prostore temeljna izobraževalna skupnost, temeljna telesnokulturna skupnost, občinski sodnik za prekrške in medobčinsko javno pravobranilstvo, bi kazalo obesiti še napis „javno smetišče“. Da je predlog upravičen, dokazuje posnetek z dvoriščnega dela tega poslopja na Kidričevem trgu 2 v Novem mestu.

Suhokrajinski drobiž

DO SAMOTNIH KMETIJ k Pečaku in Ivancu v Drašči vasi bo poslej lahko pripeljal tudi tovornjak. Tamkajšnje 700 metrov dolgo kolovozno pot so namreč razširili in jo usposobili za tovorni promet. S strojnimi deli in prevozi peska je pomagala žužemberška krajevna skupnost, oba kmetovalca pa sta skupaj z nekaterimi občani iz Drašče vasi pripravila kamen in opravila veliko težakih del.

V VELIKEM LIPOVCU je pričel buldozer žužemberške krajevne skupnosti razrivati zemljo in kamene ob kolovozni poti proti Brezovi rebi. To kolovoznico, ki je dolga več kot dva in pol kilometra in vodi manjši del ob njivah, več pa skozi gozd, namenjajo usposobiti za težji

promet. Z uresničitvijo te zamisli se bosta zblížali vasi Veliki Lipovec in Brezova reber, avtobus bo lahko prišel po šolske otroke v vas, ko se bo vračal iz Brezove rebi, po isti progi pa jih bo lahko pripeljal tudi domov, medtem ko bo tovornjak, ki bo pobiral to mleko, prišedel vsak dan 5 kilometrov poti. Novo usposobljena cesta bo prišla prav tudi gozdnim delavcem, pa tudi gozdnemu gospodarstvu za prevoz lesa iz tamkajšnjih gozdov. Računajo, da bo usposobljena v dveh letih.

V SREDNJEM LIPOVCU so pretekli teden imeli krajan iz te vasi in iz Malega Lipovca zelo dobro pripravljen in dobro obiskan sestanek, na katerem so se s predstavniki krajevne skupnosti Žužemberk pogovorili o začetku akcije za preureditev električnega omrežja in postavitve novega transformatorja. Delo bo izvršeno v letošnjem letu. V ta namen je krajevna skupnost že sklenila pogodbo z izvajalcem del za pripravo projekta, ki bo izdelan do začetka aprila. Ožji odbor za izvedbo akcije, ki so ga vasi na sestanku imenovali in ki ga vodi predsednik tamkajšnje organizacije SZDL TONE URBANČIČ, je že tretji dan po sestanku pričel zbirati sredstva za uresničitev akcije.

M. S.

ALI VESTE:

...da je med francosko okupacijo neznanec v Bršlino streljal na generala Zuchija, zavojevca italijanskega rodu? Razbesneli general je dal zaradi tega vasi Prečna in Bršlin oplentiti ter do tal požgati. Za požig je bil odrejen tudi Šmihel, vendar so za to naselje pri generalu izprosili milost okrožni glavar in nekatere novomeške gospe. Ze tedaj velika moč ženskih solza.

...da v začetku 19. stoletja okrožno novomeško glavarstvo ni bilo pretirano naklonjeno zabavam? Dijakom in pomočnikom sv. Nikolaja so celo prepovedali hoditi našemu mlajšemu mestu, vendar se mladina za prepoved ni veliko zmenila — Miklavžev in parkeljni v mestu tudi v najhujših časih ni zmanjkalo.

...da so leta 1764 v Novem mestu na smrt obsodili neko Jero Bradaševko? Najprej so ji na kolesu strli kosti, nato pa (že mrtvi) glavo z žebelji pribili na kolo. Oblast ni preveč dobro ravnala tudi z ljudmi, ki so zagrešili tako rekoč malenkosti. Leta 1805 so novomeške oblasti poslale v Ljubljano mnenje, „da, če koga zapro, denojo ga v dostojnejše stanovanje, kakor ga je bil doma vajen. Ko bi bila še hrana boljše, potem bi bile kmalu vse ječe prenapolnjene, da ne bi vedeli kam z jetniki“.

...da v začetku prvi mož Novega mesta — sodnik ni dobival plače? Zanj je mestni strážnik pri premožnejših mestanih pobiral neke vrste prostovoljni davek. Leta 1721 so na ta način zbrali za mestnega sodnika okoli 13 goldinarjev. Pa še ti niso v celoti ostali sodniku, iz te vsote je namreč moral dati mestnemu zboru, tako je zahtevala stara navada, za neke vrste banket ali slavnostno kosilo.

Novomeška kronika

V SOLIDARNOSTNIH blokkih na Ragovski imajo tudi težave z vodo. Kopalnice imajo sicer prav vsa stanovanja, topla voda pa začne teči komaj okoli 6. ure. Ker mora zaradi službe večina stanovalcev vstati že ob petih, so se kljub najbolj sodobni toplotni prisiljeni umivati z mrzlo vodo.

V RESTAVRACIJI „Pri vodnjaku“ so podražili malo točeno pivo s 4,5 dinarja na 6, veliko pa s 6 na 7 din. Ker vemo, da je količinska razlika med malim in velikim pivom 2 decilitra, dinarska pa 1 dinar, potem je v tem, sicer zelo obiskanem lokalu, najbrž mogoče naročiti za 1 dinar 2 decilitra točenega piva. Vsaj poskusiti velja!

KRI JE DALO 50 prebivalcev novomeške občine. Iz Novolesa jih je bilo 17, Novoteksa 10, Krke 8, IMV 5, ostalih, posamičnih kvodajcev pa je bilo 10.

RODILE SO: Danica Kramar iz Ceste, herojev 19 — Petro, Alojzija Vidmar iz ulice Pod Trško goro — Tatjana, Nada Brkič iz Adamičeve 35 — Srdžana, Olga Brakočević iz Zagrebške 29 — Emanuelo in Marjana Urekar iz Ljubljanske ceste 18 — punčko. Bo leto 1976 leto dekle?

Uredniki imajo navado ljudi pošiljati v ogenj (so pač v ognju prekaljeni), in tako se je zgodilo, da me je ukaz pred dnevi poslal na novomeško tržnico, kjer sem moral ugotoviti, da prodajajo čebulo po 22 do 25 dinarjev kilogram, ob istem srednjeevropskem času pa je bila v Zabji vasi po 9 dinarjev kilogram. Kaj je torej s to novomeško trgovino, da ne rečemo (Dolenjci smo nekako po naravi skromni) vsakdanje preskrbo? In ta preskrba je tisto, kar jeste in pijete, kar daste nase in kar spada v vaše stanovanje in garažo.

Ce odgovorimo s črnim humorjem, moramo povedati tisto šalo, da kupuje Dolenjec iz Grobelj v Senterneju, Senterneječan v Novem mestu, Novomeščan v Ljubljani, Ljubljanečan v Parizu in Muenchnu, vsi po vrsti pa v Trstu.

Sicer pa to sploh ni važno, čeprav je zagotovo res, bolj pomembno (žalostno) je, da imamo v Novem mestu naslednja podjetja, ki se ukvarjajo s trgovino: Dolenjko, Novotekno, Mercatorja in KZ „Krka“. Vsek se po svoje ukvarja s kupci, vsi imajo svoje prodajalne, svojo trgovsko politiko, svoje šefe,

„Gliha vkup ne štrihaj“

podsefe in konec koncev, če se interes poslovanja po naključju pokriva, tudi svoje kupce.

Ali v Novem mestu res ni mogoče pod eno streho združiti novomeških trgovskih koristi? Ali res ni mogoče prisluhniti željam kupcev, ki nezadovoljni romajo v ljubljanske veleblagovnice? Saj res — veleblagovnica! Še pred meseci je bilo slišati, naj bi jo ljubljanska Nama začela graditi pri poslopju občinske skupščine. Pa kaj, ko je obet iz neznanih razlogov utihnil, z njim pa tudi pobožne želje novomeških kupcev.

Neizpodbitno dejstvo v svetu je, da je dobra trgovina samo združena, z dobro poslovno politiko podkovana in s posluhom za vse bolj zahtevnega potrošnika začinjena trgovina. „Stacunarstvo“ v dandanašnjih časih gotovo ni več pesem leta, kakor tudi ne izjave: „Da, gospa, rezervirali smo vam vaš kruh, vaše meso, vaš pomivalni stroj, vaš avto, vašo opeko.“

Nikakor seveda nočem „navijati“ za nekakšno prisilno združitev novomeške trgovine, pa je najbrž upravičeno vprašanje: „Gospodje novomeški trgovci, se vam ne zdi, da tovarski kupci nekako niso več zadovoljni s sedanjim stanjem? “ Čas že zdaj pritrilno odgovarja na to vprašanje, če pa je že govor o trgovcih z novci, pa se nam zdi, da jim kmalu ne bo več vseeno, da jim po naravi usojeni kupci potujejo nakupovat najmanj v slovensko prestolnico in tam puščajo dinarje, ki bi sicer lahko ostali v domači, združeni trgovski hiši.

MARJAN BAUER

Ena gospa je rekla, da za zdravje upokojencev v novih blokkih na Drski kar dobro skrbimo. Ko so se tam naselili, je izginil poštni nabiralnik Jakštove gostine. Tako je zagotovljeno, da mora vsak dan na obvezen daljši sprehod v mesto. En dan v trgovino, drugi do nabiralnika, tretjič na trg, pa k zdravniku ...

Upi manj razvitih še tlijo

Bitka za resolucijo 1976 bo lažja, če banka ne bo stala ob strani, če bo podprla nerazvita območja in pri kreditiranju upoštevala tudi dogovor o pospeševanju malega gospodarstva — Po besedah še dejanja

Začetek leta ni le čas za sprejemanje nalog iz resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine, ampak tudi čas, ko ocenjujemo uspehe in slabosti minulega gospodarjenja in označujemo mejnike, do katerih smo prišli. Vse po vrsti pa seveda zanima, kaj so nam prinesle investicije lani in kaj nam obetajo letos.

Naložbe v gospodarstvo so v brežiški občini lani dosegle 97 milijonov din, namesto predvidenih 124 milijonov. Investitorji so bili: Saloniit Anahovo-tod Brežice za novo opekarno 35 milijonov dinarjev, Rudnik Globoko 3 milijone, Jutrarka za novo proizvodno halo 10 milijonov, Agraria Brežice 3,6 milijona, Prevoz Brežice za nova vozila 7,5 milijona, Čateške Toplice 1,3 milijona, Lesnina-tozd Dekorles Dobova 20 milijonov za proizvodne prostore, Slovina Brežice za dokončanje skladišč in predelovalnih zmogljivosti 6 milijonov dinarjev.

Vrednost investicij v negospodarske objekte je znašala 64 milijonov. Tekovadnica pri šolskem centru je veljala 7 milijonov, šola na Bizeljskem 9,5 milijona, obnova in preureditev bolnišnice 6 milijonov, začetek gradnje zdravstvenega doma

SE VEČ HLADILNIKOV ZA MLEKO

Kmetijska pospeševalna služba v brežiški občini bo letos spodbujala urejanje novih hladilnih bazenov za odkupljeno mleko, prizadevala si bo pa tudi za nadaljnje preusmerjanje kmetij. Uvajala bo gojenje soje in krmilnega ohrovtja ter boljše sorte in semena za druge pridelke. Letos nameravajo preusmeriti tudi eno kmetijo v kmetijski turizem.

ZAZIDALNI NACRTI

Konec januarja bo potekel rok za izdelavo zazidalnega načrta za Dobovo, ki bo vseboval rezervat za šolo in otroški vrtec. Za Bizeljsko bo Region pripravil zazidalni načrt do začetka avgusta, za Čatež pa že konec junija. Zazidalni načrt za Sentenart bo pripravljen do drugega polletja in bo vseboval industrijsko cono ter širši šolski rezervat. V septembru ali oktobru bodo na vrsti Artiče, kjer prav tako že težko čakajo na zazidalni načrt.

okoli 4 milijone, gradnja stanovanjskih objektov 20 milijonov in modernizacija 17,5 km cest iz samoprispevka občanov 1 milijon dinarjev.

V gospodarstvu se nista uresničili investiciji Agrotehnike za obrat kmetijskih strojev v Brežicah in izgradnja pekarnice v okviru ljubljanskega kombinata Zito. Zamuda so se lotili gradnje zdravstvenega doma in stolpnice za JLA ob bizeljski cesti.

V tekočem letu je treba računati še na sanacijo gradu Mokrice in OPK v Dobovi. Investicije v negospodarstvo bodo letos za 10 odst. presegle lanske. Med največjimi sta zdravstveni dom in stolpnice ob bizeljski cesti.

Bitka za občinsko resolucijo o družbenoekonomskem razvoju 1976 je tesno povezana s pripravo zakona o manjši uresničevanju že podpisanega slovenskega dogovora o pospeševanju malega gospodarstva. Prehod od besed k dejanjem se mora v obeh primerih kazati tudi v poslovnih politikah banke, v njenem odnosu do nerazvitih območij in do kreditiranja tako imenovanega malega gospodarstva.

JOŽICA TEPPEY

Delavcem v Mizarstvu Kostanjevica ne bo zmanjkalo naročil. Izdelujejo stavbno pohištvo, predvsem okna in vrata, pa tudi predelne stene. (Foto: Jožica Teppey)

Marca začetek gradnje kartonažne?

Senovo za jutrišnji in srednjeročni razvoj — Od načrtov k dejanjem

Že med potjo na Senovo in skozi kraj lahko občasni obiskovalci tega kraja opazijo vrsto novosti, ki pričajo o nenehnem napredku. Z doseženimi pa prebivalci krajevne skupnosti še vedno niso zadovoljni, zato že načrtujejo za bližnjo prihodnost.

Bili so med prvimi v krški občini, ki so svoje želje in hotenja zapisali v srednjeročni program, ki se mu je pred dnevi pridružil še načrt akcij za to leto. Pisati o vseh v teh skromnih vrsticah niti ne moremo, zato jih posvečamo le nekaterim najpomembnejšim.

Ker je osnova hitrejšemu napredku na vseh področjih vsekakor gospodarska rast, naj na prvem mestu zapišemo, da postaja načrt o gradnji kartonažne tovarne že otipljiva stvarnost. Kot nam je povedal tajnik krajevne skupnosti tovariš Ivan Kmetec, je denar za naložbo zagotovljen, in če bodo pravočasno dobili soglasje za uvoz opreme, naj bi prvo lopato zasadili že marca.

Ob živahnem kulturnem, družbenopolitičnem in družabnem življenju kraja je prav tako pomembna načrtovana gradnja „družbenega doma“, za katerega naj bi razpisali referendum o samoprispevku. V tem letu naj bi dokončali tudi gradnjo obrata družbene prehrane pri tamkajšnji temeljni organizaciji združenega dela „Lisca“, ki naj bi služil tudi zaposlenim v Metalni in Rudniku, sodobno kegljišče, obnoviti pa nameravajo še planinsko kočjo na Bohorju. Med načrti je tudi nekaj takih, ki naj pripomorejo k hitrejšemu razvoju obrobniških bohorjskih predelov. Po tem, ko so že lani razširili cesti med Dovškim in Srebotnim ter Dovškim in Kališevcem, naj bi tokrat nanju položili še asfalt. Poleg tega bo treba obnoviti nekaj vodovodov in povežati Kališevce s cesto proti Rožnemu.

Ob vsem tem se seveda postavlja v ospredje financiranje programa. Prispevek samih občanov bo lahko kril le del zastavljenih nalog, nekaj bodo k njihovi uresnitvi prispevale delovne organizacije in občinska skup-

nost, precej pa pričakujejo tudi od novega financiranja krajevnih skupnosti, za katero se v okviru posavske

regije že pripravlja poseben družbeni dogovor.

Z. ŠEBEK

V vrstah ZK ni anonimnosti

JOŽE PETERKOVIČ, predsednik častnega razsodišča pri občinski konferenci ZK v Krškem

MAJDA BLAŽEVIČ, članica medobčinskega sveta ZK Posavje

„Seminar, ki ga je za članke komiteja, sekretarje osnovnih organizacij in predsednike komisij organizirala občinska konferenca ZK v Kostanjevici v dneh od 8. do 10. januarja, je nudil udeležencem teoretično izpopolnitev in praktične napotke. To nam bo koristilo pri nadaljnjem delu in pri uresničevanju sklepov pete seje CK ZKS. Razčistili smo veliko nejasnih pojmov, kar bo olajšalo razreševanje vsakdanjih problemov v osnovnih organizacijah ZK. Zanimiva je bila zlasti obravnava statutarnih načel glede odgovornosti, saj smo si zdaj edini, da ni odgovoren samo sekretar ali sekretariat, ampak vse članstvo.“

„V teh treh dneh smo veliko pridobili. Na marsikaj gledamo v drugačni luči in zavedeli smo se tudi nekaterih dolžnosti, ki smo jih pozabljali. Zame je zelo pomembno to, da smo dali večji poudarek delu komunistov v sindikatu, v SZDL, v društvih in KS, kjer pridejo do izraza tudi interesi posameznika. Prišli smo do skupnega zaključka, da je komunist tisti, ki mora narediti še nekaj več, ne le hoditi na sestanke in plačevati članarino. Komunist je odgovoren tudi za svojo pasivnost. Vsi, ki smo tu, upamo, da se bo zdaj nehalo razhajanje med besedami in dejanji, med sprejemanjem sklepov in njihovim uresničevanjem,

kar je bilo doslej naša največja napaka.

J. TEPPEY

DA SE BO ISKRA RAZPLAMTELA

Občinska skupščina Krško je imenovala enajstčlanski odbor za usmerjanje razvoja obrata Iskre v Kostanjevici. Za predsednika je imenovala inž. Francica Blažnika, za njegovega namestnika pa Edija Komočarja. Člani so inž. Mojmir Pustoslemšek, Vili Zorko, Janez Sterle, Vili Punčuh, Zdravko Petan, inž. Niko Kurent, Ivan Metelko, Ivan Glogovšek in Ivan Abram. Novi obrat se bo razvil ob finančni pomoči tovarne Labod.

Z letne skupščine Zveze rezervnih vojaških starešin v Krškem. Na sliki sekretar občinskega odbora ZRVS Dušan Vlačič med branjem dokumenta o napredovanju članov in sklepa o podelitvi plaketa, priznanj in pohval najzaslužnejšim starešinam.

Potniki niso ogroženi

K vam me je napotil zapis v Delu, kjer smo potniki brali o „nevarnih avtobusih“. Kaj pravite, ali smo res v nevarnosti zaradi tehničnih pomanjkljivosti vozil?

— Nikakor ne. Tehnična služba je urejena tako, da do tega ne more priti, — je pojasnil šef brežiške poslovalnice SAP Rudi Arnšek. Naše podjetje razpolaga z najboljšim voznim parkom v Sloveniji. Imamo skoraj same mercedese. Kontrola je tako stroga, da nobeno vozilo ne sme iz garaže brez žiga. Tako je na primer jutraj redna tehnična kontrola v Brežicah in isti dan včasih še v Ljubljani. Vse pomanjkljivosti sproti odstranimo in zamenjamo, kar ne ustreza več. Zato imamo svoje delavnice.

Voznik avtobusa Vinko Mlakar je tovariša Arnška dopolnil s temile besedami:

— Naši avtobusi so vsak dan tehnično pregledani, preden krenemo z njimi na vožnjo. In knjigo moram dobiti žig, kajti brez njega ne smem iz garaže. Naša enota ima petnajst avtobusov. Do zdaj zaradi tehničnih pomanjkljivosti ni bilo še nobene nesreče. Prepričan sem, da je tudi v prihodnje ne bo, saj delamo zelo vestno. Za svoja vozila v celoti odgovarjamo, zato se mi zdi pisanje o nevarnih avtobusih preveč senzacionalistično. Vsaj za naša vozila to ne velja. Potniki niso ogroženi zaradi tehničnih pomanjkljivosti vozil, saj nam napake sproti popravijo. Vozniki dobimo v delavnicah podjetja vse, kar zahtevamo za svoje avtobuse.

„Potem pa še naprej srečno vožnjo!“

J. TEPPEY

Rudi Arnšek

Novo v Brežicah

V PETIH LETIH 35 STANOVANJ. V brežiški občini ni osnovne šole, ki je ne bi težili stanovanjski problemi. Brez stanovanj na razpisih prostih delovnih mest ni odziva, zato bodo v prihodnjih letih šole poskušale združiti sredstva za stanovanjsko gradnjo s sredstvi samoupravne stanovanjske skupnosti, ter s posojili čimprej zagotoviti streho za svoje delavce. V Artičah bodo v naslednjih petih letih potrebovali 3 stanovanja, na Bizeljskem 9, v Brežicah 12, v Cerklah 4, v Dobovi 3, v Kapelah 2, v Globokem in na Veliki Dolini pa po eno.

KOSILNICE IZ BREŽIC. Letos bodo v Brežicah začeli širiti obrat Agrotehnike, ki se bo razvil v tozid za proizvodnjo kmetijske mehanizacije. Na leto bodo v njem montirali nekaj tisoč BCS kosilnic. Investicija je bila predvidena že za preteklo leto, vendar se je zavlekla.

VRTEC TUDI V DOBOVI. Skupnost otroškega varstva predvideva letos začetek gradnje otroškega vrta v Dobovi. Predšolski otroci imajo sicer prostor za varstvo v osnovni šoli, vendar morajo varo-

vance odklanjati zaradi utesnenosti. Pritisk mater za gradnjo vrta je iz leta v leto večji, saj je ravno v Dobovi zaposlenih veliko žensk, ki nimajo urejenega varstva. Novi dobovski vrtec bo lahko sprejel pod streho 60 otrok.

TOPLO VODO ŠE ISČEJO. Čateške Toplice bodo letos naročile raziskavo termalne vode v dolini Krke, na območju Mokrice in na levem bregu Save, Rudnik Globoko pa bo nadaljeval z raziskavami zaloga kremenčevega peska, glin, lignita in apnenca na širšem območju.

SPET 20 KILOMETROV CEST. Za letošnje pripravljenih 14 milijonov dinarjev za asfaltiranje in modernizacijo občinskih cest. Delo bo cestna služba nadaljevala po že zastavljenem programu.

VSI USPEŠNO — Ob koncu minulega tedna so v Krškem opravljali zaključni izpit slušatelji zadnjega letnika večerne srednje ekonomske šole, ki jo je pripravila delavska univerza. Vseh osem kandidatov je težko preizkušnjo uspešno prestalo in dobilo diplome.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Nedeljski občni zbor boštanjskih gasilcev je bil še posebno slovesen: društvo se je pobratilo s PGD Brezje pri Ljubljani. Kljub precejšnji oddaljenosti imata društvi mnogo skupnega. Na sliki: izmenjava listin o pobratenju med predsednikoma Alojzom Zagajškom iz Boštanja (na levi) in Janezom Gregorinom (desni) iz Brezje. Boštjanski gasilci so prvi med vaškimi društvi, ki so se odločili za ta korak. Med tovarniškimi društvi so bili prvi gasilci krmeljske Metalne. (Foto: Železnik)

Do poletja streha in dosti strojev

V krmeljski Metalni pred gradnjo nove proizvodne dvorane — Stabilizacijski uspehi občutni pri zmanjševanju stroškov in zalog

Proizvodna dvorana, ki bi jih rešila negotove odvisnosti od dela pod milim nebom, je že dolgoletna želja delavcev TOZD Tovarne lahkih konstrukcij v Krmelju. Pred štirimi leti so se zato odpovedali celo enomesečnemu zaslužku. Novogradnja naj bi bila nared do 15. junija. Ob tem bodo pridobili tudi mnogo nove strojne opreme, ki bo olajšala mnogo težkega dela.

Celotna naložba z obratnimi sredstvi bo veljala okrog 40 milijonov dinarjev. Čeprav bodo torej letos imeli sredi tovarne gradbince, so si vseeno zastavili najpogumnejši proizvodni program doslej: 5.400 ton konstrukcij, kar naj bi bilo vredno 130 milijonov dinarjev, medtem ko so lani naredili 4.600 ton konstrukcij. Lanski fizični obseg proizvodnje je bil največji v zgodovini tovarne. Seveda ne gre več za nezahtevna dela. Letos jih med drugim čakajo zahtevna dela za šošanjko termocentralo in troje največjih razdelilnih transformatorskih postaj v Beličevem, pri soških in dravskih elektrarnah. To

spada namreč tudi v proizvodno usmeritev za potrebe energetike, nadalje še tiskalne hale z nad 20 metri razpona in rastlinjaki. Slednje je žal izpadlo iz slovenskega zelenega kmetijskega načrta, vendar so temu posvetili pozornost v načrtih južnih republik.

Kot pravi direktor TOZD Vlado Senčar, so si med stabilizacijskimi ukrepi postavili za nalogo tudi zmanjšanje zaloga materiala. V teh zalozah so imeli avgusta vezanih 25 milijonov dinarjev. Indeks zalog 1. januarja lani v primerjavi z zadnjim novembrom se je že ustavil na 83, kar kaže občutno zmanjšanje. Pri

tem so dosegli največji uspeh med ostalimi tozdi v Metalni. Železarne povzročajo pri tem svojim porabnikom mnogo sitnosti z nemogočimi

Pred novim letom je zapeljalo na tovarniško dvorišče sodobno avtodvigalo, ki lahko dvigne 16 ton, jeklena roka pa seže lahko 30 metrov daleč. Ta pridobitev spada že med dobave nove opreme. Doslej so si morali avtodvigalo izposojati.

dobavnimi roki. Nekaj profilov imajo npr. v Zenici naročenih že skoraj leto dni, a jih še niso dobili. V okviru stabilizacijskih prizadevanj jim je uspelo obdržati tudi stroške znatno pod načrtovanimi. Nova proizvodna dvorana z energetskim prizidkom ne pomeni odpiranja novih delovnih mest, temveč izključno boljše delovne pogoje sedaj zaposlenih.

A. ŽELEZNIK

ZAPUŽE: NOV MOST

Zadnje dni decembra so v Zapužah namestili železno ograjo na novi most čez Mirno. Most so s prostovoljnimi delom zgradili krajanji sami. Zaselek šteje le 10 hišnih števil. Za gradnjo so prispevali 2.300 ur prostovoljnih delovnih ur, v denarju pa še nad 20.000 dinarjev. Na pomoč jim je priskočila tudi boštanjka krajevna skupnost z 22 tisočaki in krajevna organizacija SZDL Boštanj s 1.200 dinarji za ureditev ceste. Zaenkrat imajo še 6.000 dinarjev dolga. Vozišče novega mostu je široko 2,70 metra, most je dolg 20 metrov. Pred časom je bila tod le slaba brv. Večina vaščanov je zaposlenih, zato so največ del opravili ob nedeljah in praznikih. Ob dnevu republike so delali vse tri dni. Akcijo za gradnjo mostu je vodil Adolf Mirkelj.

INVALIDI: POSLEJ „NAŠE ŽIVLJENJE“

Pred iztekom minulega leta je sevniško društvo invalidov izdalo januarsko številko svojega ciklostiranega glasila. Poslej ga imenujejo Naše življenje. V njem so razgrnili načrte za letošnje, kakor so jih sprejeli na lanskem skupščini. V strelskem tekmovalstvu invalidov v Laskem so lani med tremi društvi dosegli ekipno zmago. Letos želijo uvesti še več športnih zvrsti in popeljati člane vsaj na dva izleta. V tej številki je tudi več prispevkov članov.

Dosti sklepov še ni zarjavelo

Občinska konferenca ZK opozarja še na dograjevanje organizacije TOZD v domačih podjetjih — Prerazporeditev denarja v republiki za potrebe gradnje šol

Ugotovitve in sklepi z zadnje seje konference komunistov trebanjske občine pred 5. sejo CK ZKS bodo še lep čas dajali pobudo za akcijo. Konferenca je bila namreč prilika za pregled vseh delovnih področij, nekakšna dobra inventura tistega, kar je bilo že izvedeno, seveda pa tudi marsičesa, kar še čaka na izvedbo.

Sekretar komiteja občinske konference ZK Tone Zibert se je v uvodnem referatu med drugim vprašal, ali delavec tudi dejansko razpolaga s svojim dohodkom. Navedeno je bilo združevanje denarja na ravni organizacije združenega dela, ne pa TOZD. Tokrat sicer ni bilo jasno rečeno, kje je to, v samem političnem delu po sebi bo treba to jasno storiti. Pomembna naloga je tudi ponovna proučitev samoupravne organiziranosti v večjih kolektivih v občini, kot so Trimo, Dana in Kmetijska zadruga, kjer nimajo organiziranih TOZD, ocenjuje pa se, da bi v marsikaterem delu teh organizacij to lahko storili. Pri tem je sekretar medobčinskega sveta ZK za Dolenjsko Lojze Sterk opozoril, da so organiziranje v TOZD izvedli v ostalih dolenjskih kmetijskih združenjih, v Trebnjem pa se v zadnji krčevito držijo stare organiziranosti.

Komunistom ni vseeno, kakšen je vpliv delovnih ljudi na delovno pod-

ročje samoupravnih interesnih skupnosti. Očitno je, da „kilometrski“ dnevi redi zborov delovnih ljudi, kakršni so bili na javnih razpravah o skupni porabi, ne omogočajo delavcem, da bi o njih lahko poglobljeno razpravljali.

Ob začetku novega poslovnega leta ne kaže pozabiti na ugotovitev,

da se je lani gospodarski položaj združenega dela pravzaprav poslabševal. Ob tem je bilo opozorjeno na izvajanje sklepov ene od prejšnjih sej konference ZK o nalogah pri družbeni in gospodarski stabilizaciji, kjer bo treba ponekod odpraviti tudi nasprotovanja. Od svojih delegatov v republiških samoupravnih interesnih skupnostih in republiški skupščini zahtevajo, naj si prizadevajo usmeriti del denarja tudi v gradnjo šolskih objektov, saj programa gradnje ne morejo izvesti zgolj z denarjem iz samoprispevka.

A. Ž.

Godba ni od včeraj

Letos slavi trebanjska godba na pihala svojo petdesetletnico

Predsednik trebanjske godbe na pihala elektroinstalater Ignac Škoda z ostalimi člani godbenega odbora nima malo skrbi glede blagajne. Ko je slišal, da jim namerava kulturna skupnost za letošnje celoletno delo dati le 40 tisočakov, ni mogel skriti jeze. Lani so v blagajni obrnili 60 tisočakov. Kar 40.000 dinarjev so namenili za glasbila, ki jih potrebuje glasbena šola.

Število nastopov se zadnja leta vrti okrog 50. Lani jih je bilo 54, predlani 57. „Godbeniki se zavedajo svojega poslanstva, nastopi so tudi med delovnim časom ali kadarkoli. Vendar nihče od članov ne misli na nadomestilo. Razen tega imamo vaje dvakrat na teden. Notna stojala so stara že četrto stoletje. Predvsem bi letos radi dostojno proslavili 50-letnico obstoja in dela naše godbe. Ob tej priliki bi se spodobilo vsaj srečanje nekaterih godb v Trebnjem,“ meni predsednik Ignac Škoda. O tem, koliko jim namerava kulturna skupnost odrezati, je

zvedel šele na zboru občanov, kar po svoje potrjuje, da so v tej skupnosti nekatere številke vrteli tako, da se niso pogovarjali s posameznimi nosilci kulturnih akcij, vsaj z godbo ne!

A. Ž.

Ignac Škoda: „Plačamo, ko vas rabimo, ne more biti vodilo. Godba je kolektiv, ki ga je treba stalno izgrajevati, v njej je vtakana dolgoletna tradicija, zato ne more biti vseeno, ali bo imela denar za delo ali ne!“

Razpis za predloge priznanj OF

Občinska konferenca SZDL vabi vaše odbore SDZL, družbene organizacije, društva in druge družbenopolitične organizacije, ki delujejo na območju posameznih krajevnih skupnosti ali krajevnih konferenc SZDL, da pošljejo svoje predloge za podelitev letošnjih priznanj OF le-tom do 20. februarja. Družbeno-politične organizacije, družbene organizacije, društva in samoupravne interesne skupnosti, ki so organizirane v občinskem merilu, naj svoje predloge posredujejo neposredno žiriji za podeljevanje priznanj OF pri občinski konferenci SZDL do 15. marca. Do tega roka morajo sporočiti dalje predloge tudi krajevne konference SZDL.

Priznanja OF se podeljujejo najzaslužnejšim družbenopolitičnim delavcem, družbenopolitičnim organizacijam, kolektivom, društvom in skupnostim za posebne dosežke pri razvijanju in krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov, ki so s svojim delom prispevali k dosežkom trajnejšega pomena za našo ureditev, zlasti pa dosežke, ki pospešujejo neposredno uveljavljanje občanov in delovnih ljudi v občini. Žirija predlogov iz prejšnjih let ne bo obravnavala, zato lahko predlagate vse tiste, ki teh priznanj do sedaj še niso prejeli.

PREDSEDNIK OBČINSKE
KONFERENCE SZDL
FRANC PIPAN

Sevniški paberki

VSI NISO PRISTOPILO — K samoupravnemu sporazumu o novem obratovalnem času trgovin je do začetka decembra pristopilo le 8 organizacij in zasebnikov. Občinski sindikalni svet si je prizadeval, da bi novi čas pomenil izboljšanje tako za potrošnike kot tudi za delavce v trgovini. Trgovci bi namreč lahko delali v izmenah, saj jim delavnika ne bi več razbijal prekinjeni odpiralni čas. Trgovsko podjetje celo meni, da se jim zaradi spremenjenega neprekinjenega poslovanja lahko zmanjša letna akumulacija za 300.000 dinarjev. Občinski sindikalni svet bo še naprej iskal soglasje, kot so menili na zadnji lanski seji, v glavnem ni razloga za odstopanje.

SODOBNEJŠI BLOKI — Krmeljčani z zanimanjem spremljajo gradnjo obeh novih stanovanjskih blokov v kraju. Prvi, 12-stanovanjski blok, naj bi bil vseljav že marca, drugi, 11-stanovanjski, pa poleti. To bodo, kot se danes že nenavadno

sliši, prvi bloki v kraju s centralnim gretjem!

ENOLETNA ZAMUDA — Minuli teden so pod novim zdravstvenim domom pričeli graditi poslovno stavbo, v kateri bodo tudi novi prostori pošte. Zanj naj bi bilo v stavbi na voljo 165 kvadratnih metrov. Sevniška pošta je tako poslednja v modernizaciji večjih post. Stiska v starih prostorih je tolikšna, da bi bilo težko najti kaj takega. Gradbinci so si privoščili veliko odlaganje začetka del. Upajo, da bodo prostori nared vsaj čez leto dni.

PRODALI VEČ SMREČIC — Trgovina za gradbenim materialom brežiškega Gozdnega gospodarstva je v Sevnici za praznike prodala 286 smrečic; šolam in raznim organizacijam so po običaju razdelili 69 drevesc. Iz leta v leto se več ljudi rajši odloča za nakup, kot pa da bi na svojo pest šarili po gozdovih in delali škodo, zraven pa bi si lahko nakopali še sitnosti.

RDEČI KRIŽ: MISLIJO NA VSE

Organizacije Rdečega križa v trebanjski občini so se ob novem letu spomnile ostarelih in osamelih. Ob tej priložnosti so obdarili skupno 332 ljudi, obiskali pa so jih še dosti več. Osnovnim organizacijam je pri obdaritvi pomagal občinski odbor, večinoma so se povezali tudi s krajevnimi skupnostmi, organizacijami Zveze borcev in delovnimi organizacijami. Organizacija RK Mirna je obdarila 52 oseb, Ornuška vas 50, Šentrupert 41, Mokronog 27, Velika Loka 26 in Trebnje 22. Organizacija RK Veliki Gaber, kot vse kaže, tudi letos ni šla v to akcijo, občinskega odbora RK tudi niso prosili za pomoč. Aktivisti Rdečega križa so se potrudili, da so bili paketi bogatejši kot leto poprej; takrat so obiskali tudi manj ljudi — vsega 276. Tokrat je občinski odbor RK čestital za novo leto vsem 22 oskrbovancem, ki živijo po domovih za ostarele in zanje skrbi skupnost socialnega varstva.

BOLJE ZA VSE — Stanovanjsko podjetje se je slednjič preselilo v svoje poslovne prostore. S tem se bo vsaj malo ublažila prostorska stiska v stavbi družbenopolitičnih organizacij. Center za izobraževanje se bo lahko preselil v dve pisarni, kjer je bilo prej stanovanjsko podjetje, sindikalni svet pa bo dobil pisarnico centra.

LEPO SPREMSTVO — Z dedkom Mrazom je obiskala najmlajša v Trebnjem še posebna skupina z igro kar dvakrat, potrdili pa so se tudi v Dobriču, Veliko Loko, Catež, Dolno Nemško vas in Šentlovrenc. Igro s skupino je pripravila Zvonka Falkner.

HVALEVREDNA POBUDA LARFARJEV — Mokronoški klub larfarjev je pred novim letom namenil za dedka Mraza 4.000 dinarjev, krajevni organizaciji Rdečega križa pa so dodelili 1.000 dinarjev. Takšna dobrodušnost je zanje že običajna; tudi ta denar so odobrili, ne da bi za to kdo dal kakšno vlogo.

Zgledujejo se lahko tisti, ki bi morali pomagati mošnji dedka Mraza po samoupravnem sporazumu, a so na to kar pozabili.

KAKOR KDO — Nekateri ne štedijo kritik na račun dimnikarjev, češ da jih sploh ni, da ne opravljajo dela ipd. Ob tem je slišati tudi druge, ki o neprijetnem delu moč v črni nimajo pripomb in samo pazijo na to, kdaj imajo obhod, da ne trkajo zastoj. Menda z njimi niti ni težko priti do dogovora. Čeprav spadajo pod okrilje ljubljanskega podjetja, jih je mogoče dobiti tudi v komunalnem podjetju, kjer imajo slačilnico.

VSAK SE OTEPA Na trebanjski avtobusni postaji večidel ne manjka nesnage, ki kraju na tako prometnem delu mesta ni v čast. Sprevidniki pravijo, da bi za to morali skrbeti komunalci. Na veliki asfaltni ploščadi se navadno vidi meja med snago in nesnago tam, kjer se neha površina, za katero skrbi čistilka trebanjskega Krojaškega podjetja. Škoda, ker niso tako vestni še drugi.

Zadnjega srečanja zdomci trebanjske občine niso izkoristili, čeprav so domačini pokazali veliko pripravljenosti. Na razgovor, ki je bil v novi tovarni tesnil Donit v Veliki Loki, je prišlo le šest zdomcev. Samo ta tovarna išče še precej delavcev. Na sliki: med ogledom proizvodnje.

Iz kraja v kraj

TREBANJSKE NOVICE

Igra odstotkov

Še nerazviti

Še ob izteku starega leta je bilo v trebanjski občini čutiti dosti skrbi ob podatkih, ki naj bi postavili pod vprašaj celo to, ali bodo še vnaprej spadali v „klub“ nerazvitih ali ne. Na zadnji seji občinske konference SZDL so bile navedene tudi nekatere številke.

Po novem zakonu opredeljujejo razvitost ali nerazvitost štiri skupine kriterijev, pri tem pa morajo v treh skupinah izpolnjevati vsaj tri kriterije. Po družbenem produktu presegajo republiško povprečje. Kmečkega prebivalstva je v občini še 34 odst.; računajo, da bodo šele po petih letih padli na 26 odst. Število prebivalstva v občini se je zmanjšalo za 4 odst. Imajo tudi še premajhen odstotek števila otrok v otroškem varstvu, ravno tako je na višjih in visokih šolah manj študentov in dijakov. Otepa pa se jim podatki o številu asfaltiranih cest in vodovodov. Če bi bilo na območju občine asfaltiranih pet kilometrov manj cest, bi bilo ravno prav. V to se šteje tudi avtomobilska cesta, ki teče skozi občino. Sliko jim kazijo tudi republiške ceste, ki jih je pred leti dobila na svoja pleča občina. Očitnih je več statističnih zmot: tako so k zaposlenim v občini prišteli gradbeni delavci izvajalcev od drugod (120 po številu), kar pozabili pa so všteti okrog 150 Romov, ki živijo v občini.

Marsikdo vidi razvitost občine le v številnih novih industrijskih objektih, ki so zrasli zadnja leta. Pozablja pa, da morata samo Dana in Trimo poslej odvajati težke denarje za odplačila posojil. Če se ne bi več obravnavali kot nerazviti, ne bi imeli od kod regresirati posojil za zasebno kmetijstvo. Da bi lahko sami krenili po poti razvoja, še niso dovolj utrjeni. Zadnje izkušnje pa tudi kažejo, da je treba biti pozoren do pokazateljev statistike.

A. Ž.

TREBANJSKE NOVICE

Rad dela v družinskem krogu kar v jedilnici. Les rabi med oblikovanjem stalno temperaturo, za reliefe išče tudi stransko svetlobo.

Do predzadnje srede je od 52 podpisnikov podpisalo samoupravni sporazum o skupnih osnovah kadrovske politike v trebanjski občini 32 podpisnikov. Sporazum je s tem že lahko postal veljaven, v glavnem bi ga morale podpisati še razne manjše enote. Na sliki: Jože Majer, predsednik delavskega sveta Trima med podpisovanjem. (Foto: Železnik)

Gotovost tudi za „suha“ leta

Kolinska — mirenka TOZD se predelavi krompirja ne namerava izneveriti — Iščejo le dopolnilno proizvodnjo, ki naj bi delavcem zagotavljala varnost

Znano je, da zadnjo sezono v mirenki tovarni za predelavo krompirja niso pognali strojev, saj bi sicer zaradi letošnjega nezavidljivega tržnega položaja s svojim prejemom prav lahko „skuhali“ za dve ali več starih milijard izgube. S solidarnostjo TOZD znotraj Kolinske skušajo pomagati mirenkim delavcem premagati krizo. Sanacijski program še ni povsem izdelan, narejen pa naj bi bil tako, da bi bila rešitev vedno pri roki, kadar bi bili glede krompirja v negotovosti.

Direktor TOZD inž. Miha Krhin zanika zadnje čase zlasti v trebanjski občini prisotno bojazen, da jim bo tovarna obrnila hrbet in se preusmerila v nekaj povsem drugega. „V to proizvodnjo je bilo vloženih veliko sredstev. Seveda za tovarno, posebno pa delavce, ni prijetno, če gre za tolikšna niha-

Direktor TOZD Kolinska na Mirni inž. Miha Krhin: „Doselej smo vedno kazali odprte karte in tudi vnaprej se moramo še tesneje povezati s pridelovalci krompirja, da bo tovarna delala to, za kar je bila narejena.“

nja. Tovarno bi morali le še tesneje povezati s pridelovalci krompirja. O tem je težko začeti pogovor, saj ni jasno, na kakšni ravni bi ga sploh sprožili: ali v poslovni skupnosti za krompir ali preko zadrug, ki imajo organizirano največjo tržno proizvodnjo.

Vsekakor bi bilo koristno ustanoviti nekakšen fond za slabša leta, ki bi lahko koristil tovarni ali pridelovalcem. Mislim, da smo doslej vedno kazali odprte karte, višek teh prizadevanj so tudi letošnja doplačila kmetom za prvotno ceneje prodani krompir. Z zadržanostjo so v teku že razgovori o odkupu 10.000 ton krompirja iz nove letine.

Seveda bo odločitev o tem, ali ga bomo predelali ali ne, sprejeta kasneje. Letos imamo v načrtu tudi gradnjo novih skladiščnih prostorov. Vnaprej bomo namestili tudi opremo za pakiranje krompirja, tako da bo le-ta lahko šel na posredno v maloprodajo, ne pa šele preko ostale trgovske mreže,“ govori inž. Krhin o načrtih.

Sama Kolinska pošilja na trg nad 300 različnih izdelkov, zato ne bi smelo biti težav, da ne bi našli izhoda tudi za mirenko tovarno. Večjo gotovost za mirenko tovarno naj bi pomenila proizvodnja otroške hrane. Povečati bi kazalo tudi predelavo hrena, za katerega ni bojznosti, da ga ne bi mogli prodati, če bi ga le imeli. Kratkoročno predstavlja izhod tudi prevzemanje raznih del iz programa Kolinske. Direktor Krhin poudarja za varnost delavcev pomemben sistem solidarnosti med TOZD Kolinske. Samoupravni sporazum, ki ga pripravljajo, predvideva prispevek za skupne službe v odstotkovnem razmerju od realizacije. Vsi zaposleni imajo tudi sedaj do-

PRIHRANKE V HRANILNO SLUŽBO

Trebanjska kmetijska zadruga izplačuje osebne dohodke zaposlenim na hranilne knjižice pri hranilno-kreditni službi. Skupno s sredstvi kmetov je bilo tako lani v tej hranilnici za 10 milijonov dinarjev.

volj dela, do 25. februarja bo na voljo še fizičar za prebiranje, medtem pa se uvaja proizvodnja otroške hrane v raznih oblikah.

A. ŽELEZNIK

V strelskem vrhu

Strelstvo v občini se je tudi lani lepo razvijalo. Na 41 tekmovalnih je sodelovalo 1.484 udeležencev. Še vedno pridobivajo nove aktivne člane: predlani so jih imeli v občinski strelski zvezi 385, lani pa že 411.

Vsi ti podatki so skrbno urejeni v spisih prizadevnega predsednika občinske strelske zveze Jerneja Pavlina. Vse je narejeno s takšno natančnostjo in preglednostjo, da se med letom dobesedno ni mogel izgubiti niti naboj. Tako je lahko v zahtevku pred telesnokulturno skupnostjo nastopil z nazornim pregledom, kako so obrnili sleherni dinar in kaj potrebujejo za letos. Večji uspehi potegnejo za seboj tudi večje obveznosti.

Lani so prišli do republiškega prvaka z malokalibrsko puško; naslov si je pridobil Drago Godnjavec z Rožnega vrha. Petčlanska ekipa pionirjev je bila na republiškem prvenstvu tretja. Pet članov so poslali na državno prvenstvo, kjer so dosegli lepe uspehe. Za letošnjo sezono je imel Jernej Pavlin še pred koncem lanskega leta zapisanih v koledarju razpored za 26 tekmovalj. Strelstvo sicer ni šport, ki bi vlekel za seboj tisoče gledalcev, je pa šola strelcev, ki so najbolj cenjeni v JLA in splošnem ljudskem odporu. V minulemu letu je 15 strelcev znatno preseglo normo v streljanju z zračno puško. V streljanju z malokalibrsko puško je normo izpolnilo 13 strelcev, čeprav so jih predvidevali le šest. Zato ni nič nenavadnega, da je lani občinska strelska zveza v Trebnjem dobila priznanje republiškega sekretarja za ljudsko obrambo Miha Butara.

A. Ž.

Najboljše leto doslej

Lani je bilo odprtih 300 novih delovnih mest, vrednost naložb presega 250 milijonov dinarjev

Skok iz enega leta v drugo je tudi priložnost za pregled nekaterih uspehov in nalog, ki ostajajo za naprej. Za mnenje o tem smo povprašali Slavka Kržana, predsednika trebanjske občinske skupščine. Ta mejnik je še toliko pomembnejši, ker gre za zaključek minulega petletnega planskega obdobja in začetek novega srednjeročnega načrtovanja.

Predsednik Kržan ne soglaša s tistimi, ki ocenjujejo, da minuli srednjeročni načrt ni izpolnjen. O štirih pomembnih tovarnah namreč v načrtu leta 1971 sploh ni bil govor! Vsi ti objekti so bili v glavnem odprti lani. Gre za novo polnilnico in destilacijo Dane, tovarno strešnih in fasadnih plošč Trima, Donitove tovarne avtomobilskih tesnil v Veliki Loki in tovarno talnih ploščic Ljubljanskih opekarn v Račjem selu, ki je še v gradnji. „Minulo leto je bilo zato eno najuspešnejših po vojni,“ meni predsednik Kržan. Razen omenjenega je šlo namreč še za tehnološko izpopolnjevanje še štirih TOZD: mokronoške Iskre — TOZD Elektroliti, Kolinske — TOZD Tovarna za predelavo krompirja na Mirni, IMV — TOZD Tovarna opreme na Mirni, Elme — TOZD Elektromaterial na Čatežu. Delo bliže domu lahko tako dobi mnogo delavcev, ki zdaj zgubljajo dolge ure za vožnjo na delo zunaj občine.

Tudi letos ne bo manjkalo novega, čeprav bo zalogaj skromnejši. Vrednost tistega, kar naj bi bilo zgrajeno letos, ocenjujejo na okrog 60 milijonov dinarjev. Predsednik Kržan našteva deset gradbišč: „Gradnjo zbiralnice mleka trebanjske Kmetijske zadruge v Trebnjem, končno začetek gradnje Doljenjke blagovnice v Trebnjem, proizvodne prostore Zmaga v Mokronogu, dograditev skladišč Kolinske na Mirni, Mercatorjevo trgovino v Velikem Gabru, dograditev penzion Putnik v Trebnjem, gradnja skladišč in

upravnih prostorov Surovine, na Čatežu bo Elma zakročila proizvodne prostore in vanje postavila mnogo nove opreme. Slednjič bo prišel do svojega industrijskega obrata tudi Sentrupert, kjer namerava letos pričeti delati ljubljanski Agrostroj. Med pomembnimi prostorskimi pridobitvami bo letos nova šola v Mokronogu in dograditev vrta v Trebnjem. Med komunalnimi deli bo pomenil veliko pridobitev novi dobriški vodovod, ki naj bi bil zgrajen letos.“

Slavko Kržan

Ob vsem tem ne gre pozabljati še vrste uspehov krajevnih skupnosti. Asfaltiranih je bilo 10 km cest, predvsem več ulic v Trebnjem in na Mirni. Novi so še trije vodovodi in štiri transformatorske postaje. Občani so uredili na desetine kilometrov vaških poti. Kar 50 družin je prišlo do stanovanj v lani zgrajenih zasebnih stanovanjskih hišah. Zastavljena je gradnja 64 družbenih stanovanj.

Ves ta razvoj seveda ne gre sam po sebi. Delež republike v obliki beneficirane obrestne mere je bil pomemben vzvod. Prispevek republike v minulemu letu ocenjujejo na 10 milijonov dinarjev. Kot je omenil predsednik Kržan tudi na zadnji seji občinske konference SZDL pred novim letom, se srečujejo največji kolektivi v občini letos že z velikimi obveznostmi odplačil posojil in obresti. Novo obdobje vse-

akor ne bo lahko.

ALFRED ŽELEZNIK

TREBA JE VIDETI ŠE DRUGE CESTE

Trebanjska občina sicer podpira republiški srednjeročni program modernizacije in rekonstrukcije republiških cest, seveda pa imajo najtudi še nekatere svoje pripombe. Tako želijo v program vključiti še modernizacijo ceste Dolnja Nemška vas do meje z novomeško občino, rekon-

strukcijo ceste od Trebnjega do Slovenske vasi, na Mirni pa bi morala posebna komisija republiške skupnosti za ceste pregledati most čez Mirno. Ze sedaj je v programu modernizacija tistega dela ceste Mokronog — Zbure, ki je v trebanjski občini, cesta proti Dobrničju, Čatežu in Mokronogu — Boštanj. Vnesli naj bi tudi cesto Grm — Pluska. Dogovorjeno je, da je treba obnoviti tudi asfalt skozi Trebnje, uničen zaradi obvoza, ko so lani popravljali via-duk pri Ponikvah.

Nima miru, dokler ne vreže v les

Sandi Leskovec z Mirne sredi dela za prvo samostojno razstavo aprila v Trebnjem

Prva samostojna razstava mirenkega samouka bo od 24. aprila do 9. maja v trebanjski galeriji. Sandi Leskovec se nanjo pripravlja z veliko zagrizenostjo, ker bi rad pokazal res najboljše.

Kdor bi mislil, da je ustvarjanje samorastnikov konjček za razvedrilo, se moti. Sandi ima od nožičev take otrdine na rokah kot kakšen težak. Res, da je po poklicu mizar, vendar si služi kruh kot vodja kontrole v lesnoindustrijskem obratu Pohorje pri kazensko-poboljševalnem domu na Dobu. Žulji izvirajo od vrezovanja v lipove plošče izza mize v jedilnici. „Nekdaj prsti niso strpeli, da ne bi na lovu izoblikoval česa kar iz gline. Iz veselja sem nato z nožičem krasil kopita lovskih pušk. V lesu sem pravzaprav delal osem let, predlani so prišli od trebanjskega tabora...“ pripoveduje o svojem uveljavljanju med samorastniki. „Priznam, da

sem se šele sedaj sprostil, prej pri posameznih reliefih sploh nisem znal nehati. Pri obrazu nisem npr. izpustil niti očetove taboriščne številke, ki so mu jo bili vžgali v Dachau. Marsikaj sem preveč po mizarsko zgledil. To je povzročilo dosti tovariške kritike,“ priznava danes, ko kaže prva dela.

Dela iz veselja. Seveda mu je v največje zadovoljstvo, če je tudi drugim všeč vsaj eno delo. Glede motivov, kaže, ni nikdar v zagati. Naj so to narodni motivi ali sploh kaj, kar se mu je zdelo lepo še v mladosti, že vidi najnatančnejše obrise in igro senc tako, da nima miru, dokler vsega ne vreže v les. Tako je pred novim letom nastajal

Martin Keber, tokrat v pet centimetrov debeli lipovi deski. Prej je pogostokrat dočaral vso globino v rezih, globokih le po 1,5 centimetra. Oblikuje spomine in doživljaje ali posebno izrazite ljudi, od pijancev do kvartopircev. Z neposrednostjo v pogovoru podira pregrade do soljudi. Sandi pri svojem delu na Dobu ne pozna obsojenca, ki mu ne bi zaupal svoje zgodbe. Če bi hotel upodobljati samo to, mu snovi ne bi zmanjkalo. Za svoje delo še ni našel pravega orodja. Rezbarsko orodje ne pride v poštev. Zaenkrat se mu najbolj priročno zdijo rezila, ki si jih spili sam iz izrabljenih žag za kovino. Ploskve za svoje reliefe pripravlja z največjo skrbjo.

Mala hiša na Mirni mu postaja že pretesna. Dom je pravzaprav le malokrat brez obiskoval-

cev. V posebni knjiži se nabirajo vtisi. Med zadnjimi lanskimi obiskovalci je bil tudi poznavalec samorastniške umetnosti Nebojša Tomašević, urednik Jugoslovanske revije iz Beograda. V vpisu v knjižo je Leskovec priznal svojski slog in svet bujne domišljije. Domiselni emblem z lovskim motivom je naredil tudi za gugalnik, ki ga je Novoles podaril tovarišu Titu. Sestoji se iz sonca kot vira življenja, divjega petelina kot plemenite divjadi, vse skupaj pa obkrožajo jelenji rogovi kot simbol varstva narave; ne manjka tudi naš simbol — Triglav.

Tako kot Sandi svoje delo razlaga, si ga je bil tudi zamislil. Je v tem kaj družinske tradicije? Spominja se, da je mati delala razne figurice, ravno tako praded, oče pa je na Mirni skrbel za razne dekoracije in lepake. Očitno je, da mu je ob skromnem družinskem ognjišču to okolje vcepilo ljubezen do lepote, ki jo sedaj samosvoje razvija s tako vnemo.

A. ŽELEZNIK

V najboljšem primeru - premalo

V Črnomlju menijo, da se je treba enkratnim priznavalnicam za borce čimbolj izogibati

Priznati je treba, da se je borčevska problematika v črnomaljski občini zadnja leta močno ublažila s pomočjo pokojnin, priznavalnic, dodeljevanjem posojil za gradnjo ali adaptacijo ter z drugimi oblikami družbene pomoči, nikakor pa ni glede tega dosežena zadovoljiva raven.

Po popisu iz leta 1974 živi v občini še 4057 udeležencev NOV, računajo pa, da jih je še nekaj več, ampak jih popis ni zajel. Poprečna starost borcev je 55 let, med njimi pa je kar 1315 takih, ki imajo priznано dvojno dobo pred kapitulacijo Italije. Slednji imajo razmeroma dobro urejene življenjske razmere in niso socialno ogroženi, prav tako se najbrž ne more pritožiti 10 še živčih spomeničarjev: žive v urejenem okolju, imajo dokaj dobre dohodke, žal pa so večinoma vsi slabega zdravja.

TAKEGA VESELJA SE NI BILO

Že štirinajst dni je minilo od novoletnih prireditev, pa otroci v Črnomlju in po vaseh še vedno govorijo o dedku Mrazu. Ta se je letos po vsej občini zares izkazal. Pristrčne prireditve so imeli po vseh šolah, dedek Mrz pa je obiskal tudi predšolske otroke v nekaterih bolj oddaljenih vaseh, kjer ga še niso videli. Tako je prišel tudi na Talčji vrh, v Petrovo vas, v Griblje in Dobljce pa še drugim in razdelil vsem predšolskom enake darilne pakete v vrednosti 51 dinarjev. Vsak je dobil slikanico in sladkarije. Zelo lepe in izredno obiskane prireditve so bile tudi v Črnomlju, na Vinici, v Semicu in Dragatušu. Letos je zelo uspela tudi skupna zbiralna akcija za sredstva obdaritve. Prispevale so vse delovne organizacije, razen dveh (Elektro in Cestno podjetje), z radodarnostjo pa so se odrezali tudi zasebni obrtniki.

Vse do nedavnega so se čutili najbolj zapostavljene kmetje borci, a se tudi zanje začeli bolj časi. Zdaj so upokojeni že 204 kmetje borci, stari nad 60 let. Dobivajo po 300 din pokojnine in varstveni dodatek, ki pa je odvisen od dohodkov vse družine, tako da znaša od 462 do 1.058 dinarjev. V najboljšem primeru dobiva torej boric kmet 1.358 dinarjev na mesec. To je v primeru s stanjem pred petimi leti ogromen napredek, za današnje razmere in draginjo pa še vedno malo.

Slabši življenjski standard ima okrog 900 borcev s priznanim posebnim dobom po 9. 9. 1943. Med temi je 300 upokojenih kot kmetovalci in dobivajo le 300 din na mesec, 80 borcev je zaposlenih, priznavalnice pa dobiva 130 borcev. Nujno bi bilo priznavalnice povečati in dodeliti nove še okrog 60 proslcem.

Kako so nekateri borci pozabili nase vsa povojna leta, priča podatek, da jih je v občini še 237, ki doslej niso vložili zahtevka za pri-

znanje posebne delovne dobe. Malo ali pa nič je bilo doslej narejeno tudi za 91 še živčih vojnih ujetnikov.

Izčrpano poročilo o borčevski problematiki so ob koncu leta 1975 obravnavali na zasedanju občinske skupščine, kjer pa so izrecno poudarili, da bi se morala dosedanja praksa podeljevanja enkratnih priznavalnic ob koncu leta čimprej prenehati.

Komisija za zadeve borcev sama predlaga: upravičencem dati več, enkratna priznavalnica, ki ima prizvok in značaj socialne podpore, pa naj bi bila le izhod v sili, v izjemnih primerih.

R. B.

SZDL KREPI SVOJO MOČ

Med 15. in 20. januarjem se na vsem območju črnomaljske občine vrstijo po krajevnih skupnostih sestanki političnih aktivov, kjer razpravljajo o vlogi in pomenu SZDL, hkrati pa se dogovarjajo o izpeljavi reorganizacije. Takoj zatem bodo zborili občanov, na katerih bodo sprejemali statute krajevnih skupnosti in zastavili delo po novih ustavnih načelih.

Koristno za obe strani

Zdomci so imeli precej pripomb, ki jih kaže upoštevati

Na petih krajih organizirani sestanki za zdomce v črnomaljski občini so pokazali, da je bila udeležba sicer slabša kakor prejšnjega leta, vendar se je srečanje udeležilo 56 ljudi na začasnem delu v tujini. V nekaterih drugih sosednjih občinah je bil obisk slabši.

Zdomci so povedali, da se ne vključujejo v naše klube v tujini, ker

se tam počutijo zares časno in vsi računajo na vrnitev domov. Ni jim všeč, da so odvisni več ali manj samo od informacij tujega izvora, zato so velikokrat napočili ali pa zelo enostransko obveščeni o dogajanjih v domovini. Imeli so vrsto pripomb čez naše ljudi v raznih predstavništvih v Nemčiji, češ da velikokrat samo „odirajo“ ubogega delavca, ki išče pomoči ali informacij. Kot vedno so se jezili na carinske predpise in tudi postopke nekaterih uslužbencev na carini.

Na vseh sestankih, ki so bili v Semicu, Črnomlju, na Vinici, v Adlešicah in v Dragatušu, so precej spraševali naše predstavnike družbenopolitičnega in javnega življenja o razmerah doma. Zanimalo jih je, kako je s priznanjem kvalifikacije za delo, pridobljene v tujini. Zdomci so dobili tudi vsa potrebna pojasnila o pokojninah, socialnem in zdravstvenem varstvu in drugem.

Ko so govorili o združevanju sredstev za odpiranje novih delovnih mest v domačih krajih, so se na primer v Adlešicah zelo pohvalno izrazili o tej zamisli, medtem ko drugje niso kazali navdušenja. Splošna ugotovitev pa je: taki sestanki so koristni za obe strani.

Zasebniki odirajo

V obratu črnomaljske Iskre imajo žensko za obratno električarko. To je redek primer in tudi ne tako vsakdanji poklic za žensko. Sonja Lavrenčič, Črnomaljška, je v tem poklicu že deveto leto.

„Na strojih v proizvodnji, ki je vsa elektrificirana, odpravljam motnje in napake, prav tako skrbim za električna popravila vseh vrst v obratu. Znam tudi pomagati v primeru elektronskih okvar na stroju. Obiskovala sem triletno poklicno Iskrino šolo v Ljubljani in si pridobila kvalifikacijo. Izkušnje da praksa.“

Tovarišica Sonja, ki je tudi članica Zveze komunistov in disciplinske komisije v podjetju, je naravnost pohvalila obveščenost kolektiva o vseh dogajanjih, čeravno je zaposlena v obratu. Povedala pa je tudi, kaj tare zaposlene žene, ki imajo v Iskri veliko večino:

„Težave so zaradi tega, ker delamo v izmenah, popoldne pa varstva v vrtcih ni. Ravno zato smo veliko ženam odobrili samo dopoldansko izmeno. Takega ukrepa so bile deležne tudi tiste, ki se izobražujejo ob delu. Precej jih hodi v razne šole.“

Mlada dekleta pri nas pa tarnajo zaradi visokih cen, ki jih plačujejo zasebnikom za sobe. Tisti srečnejši, ki imajo garsonjero v bloku, plačajo 170 din za komfort, v zasebni sobi, kjer bivata dve skupaj in jima vodo odmerjajo na litre, pa morajo dati po 300 dinarjev. To bi morali urediti!“

R. B.

Dolgoletne želje prebivalcev v jugorski krajevni skupnosti se počasi uresničujejo. V skupni akciji trifazno električno napeljavo so prejšnji teden prebivalci z Božičega vrha, Škemljeva, Mačkova Jugorja s prostovoljnim delom izkopali jame za drogeve in jih tudi postavili. Te dni se bodo lotili drugega dela zastavljene naloge in postavili nosilce do Sel. Na 2500 metrov dolgi trasi delajo prebivalci prostovoljno, darovali so vse drogeve, s prostovoljnim delom pa bodo pomagali tudi pri vleki žic in drugih opravilih. Na sliki: pri postavljanju droga pod Jugorjem. (Foto: Janez Pezelj)

Za 40.000 din ribjega naraščaja

V metliško ribiško družino je včlanjenih okoli 100 občanov in družina se je izkazala dober gospodar zaupanih voda - Vložili so some in krape

Čeprav ima ribištvo v metliški občini bogato tradicijo, lahko trdimo, da je metliška ribiška družina med najmlajšimi tovrstnimi organizacijami v republiki. V minulem decembru so na ustanovnem sestanku izvolili vodstvo družine, ki si je že na prvem srečanju zadalo obilico nalog.

Predsedniške posle bo opravljal Franc Cigič, podpredsedniške Jože Cigič, tajniške Božo Kopinič, blagajnik pa je Jože Kremesec. Kot je povedal predsednik družine, je v društvu okoli 100 članov iz Metlike, Semic, Gradca, Podzemlja in nekaterih vasi, njihovo društvo pa gospodari z Lahinjo, in sicer od Vranovičev do izliva, in s Kolpo od Krasince do izliva Kamenice. Že kmalu po običnem zboru so metliški ribiči vložili z ozaljskim „Sportskim ribolovnim društvom“ lepo število somov, nato pa so šli v „poribljavanje“; v Lahinjo so vložili krape sami in njihova prva naložba - kmalu ji bo sledila tudi druga - velja okoli 40.000 din.

V delovnem programu so si člani družine zastavili veliko nalog: okre-

pili bodo sodelovanje s sosednjimi društvami (Ozalj, Duga Resa, Črnomelj, Novo mesto itd.), pripravili bodo nekaj tekmovanj, v kratkem bodo ustanovili pionirsko, mladinsko in žensko ribiško sekcijo.

Kometovi mladinci gradijo igrišča

Člani osnovne organizacije Zveze socialistične mladine v metliškem Kometu so imeli pred kratkim redno letno konferenco. Na njej so izvolili novo vodstvo in predsedniško funkcijo organizacije zaupali Cvetki Badovinac.

Na srečanju mladih Kometovih delavcev in delavk članov OO ZSMS, so spregovorili o dosedanjem delu in povedali, da so uspeli le nekatere zastavljene akcije. Mladi naj bi se še naprej vključevali v stabilizacijska prizadevanja in poskrbeli, da bi bila delovna disciplina v podjetju boljša kot v minulem letu. Ko so sprejemali delovni program, so se odločili, da bodo nadaljevali gradnjo odbojarskega in rokometnega igrišča v bližini tovarne in da se bodo še naprej udeleževali vseh akcij, ki jih bo pripravilo predsedstvo občinske konference ZSMS Metlika.

Ob koncu sestanka so spregovorili o informiranju v podjetju in povedali, da to svoje naloge doslej ni opravilo najbolje. Zato bodo poskušali pri informiranju sodelovati tudi mladi in upajo, da bo posledje boljše. Prav tako naj bi se odšle bolj vključevali tudi v delo ostalih samoupravnih organov. Na koncu so se člani mladinske organizacije zahvalili mentorju Jožetu Zabčiču.

Sprehod po Metliki

NOVI VODJA mladinskega kluba Janez Zele je vzel svojo nalogo precej resno. Fant ima kup načrtov, ki pa bodo zaživel šele tedaj, ko bodo mladi začutili, da je organizacija klubskega življenja odvisna od slehernega posameznika. Čakanje in tarnanje ni namreč še nikoli rodilo zaželenih uspehov.

MLADINCI IZ DRAŠJC so prejšnji teden gostovali s Štokovo komedijo Trije ptički in z dvema skečema Marjana Marince v gasilskem domu v Podzemlju. Gledalcev je bilo kar precej, mladi Draščani pa so dokazali, da imajo veliko smisla za igranje. V mrtvilo ljubiteljske dejavnosti, ki vlada v občini, bi bilo prav, da bi zagnane Draščane posnemale tudi druge mladinske vaške osnovne organizacije Zveze socialistične mladine.

TRGOVINO „KOKRA KRA-NJEC“ v hiši ob postaji ljudske milice so pred kratkim zaprli. Stanovniki novega naselja bodo trgovino nedvomno pogrešali, saj bodo morali poslej po razne drobne stvari v stari del mesta.

OBCINSKA KONFERENCA ZSMS Metlika bo v kratkem pripra-

sko in žensko ribiško sekcijo. Člani društva so med drugim sprejeli sklep, da podari njihova organizacija metliškemu klubu za zapuščenega ribnika na Krasu obnoviti pa bodo morali tudi števni prostor in lasten dom jima začetnem delu vlija veliko moči.

Člani društva so med drugim sprejeli sklep, da podari njihova organizacija metliškemu klubu za zapuščenega ribnika na Krasu obnoviti pa bodo morali tudi števni prostor in lasten dom jima začetnem delu vlija veliko moči.

Člani društva so med drugim sprejeli sklep, da podari njihova organizacija metliškemu klubu za zapuščenega ribnika na Krasu obnoviti pa bodo morali tudi števni prostor in lasten dom jima začetnem delu vlija veliko moči.

DRUŠTVO UPKOJENCEV VABI NEČLANE

Čeprav nekoliko pozno, želi metliško Društvo upkojencev vsem članom upkojencev, ki še niso v društvu, v novem letu obdariti z zdravja. Obenem prosi člani, naj čimprej poravnajo članarino. V minulem letu so bili zelo vestni, saj so že prvih mesecih skoraj vsi poravnali svoje obveznosti poskrbeli, da je društvo priložilo članarino v zelo kratkem času. Vodstvo društva je prepričano, da se bodo upkojenci tudi letos izkazali, obenem pa vabi člani, naj se oglasijo v starih društvu, kjer jih bo seznanili s številnimi prostnostmi včlanjenih upkojencev.

SENDVIČ IN DELEGATI

Predsednik nekega društva sveta se je domislil, bi namesto sejnine vsak delegat sendvič in... Ko so ga vprašali, kaj dobil idejo za tako nenavadno odločitev, je odgovoril: „Opazujem nekatere delavce, kako molčijo, rad pa jih videl, kakšni so, ko odlošajo usta...“

Črnomaljski drobir

SE SE LAHKO VPIŠETE - V kratkem se bo v Črnomlju začel tečaj prve pomoči za bodoče voznike motornih vozil. Kdor se še ni prijavil, pa je interesent, naj pohiti, ker bo drugače prepozno. Na novi tečaj bo potrebno najbrž čakati do pomladi.

„CRNA ROKA“ JE ŠLA V PRO-MET - Kakor so povedali v prodajalni Državne založbe v Črnomlju, so ljudje za darila letos nakupili manj knjig kot sicer. Med prodajnami pa je bilo največ zanimanja za knjigo „Po sledeh črne roke“, na drugem mestu pa za „Vse o cvetju“.

V ZNAMENJU POPUSTOV - Domala vse trgovine v Črnomlju vabijo kupce na nakup s popustom. Ponujajo tudi za 60 odstotkov ce-

nejše blago, kot je bilo pred novim letom. Razprodaje so se torej uveljavile tudi pri nas, žal pa v prvih dneh ni bilo videti, da bi občanom ostalo še kaj dosti denarja od novoletnih nakupov.

JAMA JE PAST - Na Vinški cesti je tik za ovinkom pri prometnem ogledalu na cesti velika in kar široka jama. Če vanjo zapelje kolesar ali mopedist, bo pogrnil na cesti, kot je dolg in širok. Gotovo pa tudi za avto jama ni kar tako, saj je lahko past za malo hitrejšega šoferja.

SO ŽE ZAČELI - Najbolj navdušeni vinogradniki in vikendarji so že začeli šariti po trtju, pripravljati kolje in popravljati žice. Pravijo, da tudi z vezavo trt ne bodo več dolgo čakali.

Črnomaljski poročevalec

R. B.

metliški tednik

Iniciativni odbor za ustanovitve kluba samoupravljalcev pri občinskem sindikalnem svetu Kočevje je pripravil osnutek sporazuma o ustanovitvi in delovanju kluba ter ga pred dnevi dostavil v razpravo vsem sindikalnim podružnicam. Dodana so tudi navodila za izvolitev delegatov in programska zasnova. Prve razprave o vlogi in nalogah kluba so pokazale, da bo ta odigral pomembno vlogo pri izmenjavi izkušenj na področju samoupravnih praks in družbeno-ekonomskem izobraževanju samoupravljalcev, pa tudi pri reševanju ostalih vprašanj s tega področja.

Kostelska dolina je ena najlepših v Sloveniji. Na fotografiji so razvaline spodnjega gradu Kostel, v ozadju pa Gorski Kotar.

Kostelci dočakali svojo cesto

Zdaj moramo ubrati še druga pota za napredek doline

Dogodek, na katerega smo čakali dolgo leta, je dokončna posodobitev ceste Kočevje-Brod na Kolpi na evropskem standardu. Ta del kočevske občine, se že od davna imenuje Kostel ali Kostelsko, je med najlepšimi predeli Slovenije. Sedaj so tudi ti kraji ob Kolpi postali lažje dostopni.

Dan otvoritve, 27. november, je postal praznik kostelskega upanja in želja, da ne bomo čakali še trideset in več let, da se bo to območje, ki je tudi del slovenske in jugoslovanske domovine, hitreje gospodarsko in kulturno razvilo.

Menim, da se morajo zavzeti za naš gospodarski razvoj predvsem politični in upravniki krajevnih skupnosti Banja Luka, Vas-Fara in Osilnica ter se skupaj s hrvatskimi sosedi dogovoriti o razvoju vse Kolpske doline ne glede na republiško mejo. Občinske skupščine Kočevje, Delnice in Čabar pa morajo z delovnimi organizacijami svojega in drugih območij poiskati možnosti za gospodarski razvoj njihovega dela Kolpske in Čabranske doline. Tu bi

se lahko razvila predelovalna industrija ter obrt in turizem.

Zaradi ugodne klime in talnih pogojev zasluži pozornost tudi poljedelstvo. Zato se moramo zavzeti za to, da bo tudi za Kostelsko veljal „zeleni načrt“, saj ni kostelska zemlja nič slabša kot drugje v Sloveniji! Ožrmo se nekoliko okoli in ugotovili bomo, da se stanje drugod popravlja: urejujejo posamezne kmetije, krajne poti in vodovode; odpirajo nove industrijske in obrtne obrate ter gostinske objekte in tako naprej. Mislim, da moramo temu splošnemu razvoju slediti tudi Kostelci, ker nas sama cesta ne more rešiti.

JOŽE ŽAGAR-JAGROV

Ribolov bo precej dražji

Ribiška družina (RD) Kočevje je lani vložila v Rinžo 310 kg porcijskih krapov, 230 mladih krapov, 100 amurjev, 600 smučev in 200 kg porcijskih postrvi. Razen tega so skupaj z RD Brod na Kolpi in Čabar vložili v Kolpo 20.000 lipanov, medtem ko imajo v načrtu vložiti še 6.000 postrvi.

Zaradi vlaganja je bil tudi ribolov uspešnejši, in sicer predvsem pri krapih, ki so jih uplenili leta 1975 kar 134, medtem ko so jih leta 1974 le 19. Število lovnih dni se je v istem obdobju povečalo za 10 odstotkov, teža vlovljenih rib pa je bila le za 1 kg večja in je znašala 591 kg.

Zaradi podražitve naročnine za „Ribičar“ in zato, da bo več denarja za vlaganje rib, so na nedavnem obnem zboru sklenili povečati članarino od 150 na 250 din in dovolilnico za Rinžo od 60 na 100 din. Dogovorili so se tudi, da bodo v letu 1976 vlagali v Rinžo le krape, in sicer nad pol kilograma težke. Krajnina skupnost pa bo plačala novi vložek belega amurja. Ta riba namreč pase zelenjavo, zaradi česar si obeta KS manj stroškov pri košnji zelenjave v Rinži.

Ribiči so opozorili tudi na onesnaževanje Rinže in njene okolice, predvsem pri vaseh Breg in Slovenska vas. Pristojni organi bi morali napraviti več, da bi ostal vsaj zgornji del Rinže čist, medtem ko je spod-

nji že preveč onesnažen. Gnojnice je v minulem letu vdrila v Rinžo le enkrat, vendar zaradi hitrih ukrepov ni prišlo do večje škode.

Dogovorili so se tudi, da bi moral v bodoče vsako leto vsak ribič vrniti staro dovolilnico in kupiti novo 15 dni po poteku ribiškega leta, se pravi do 15. novembra. Kdor do takrat tega ne bo storil, ne bo več član RD. Ta, ostrejši ukrep je bil izglasovan zato, ker letos do roka ni vrnila dovolilnice kar tretjina ribičev. Zaradi tega RD ni mogla izdelati natančne statistike ulova rib.

Sklenili so še, da bo v letu 1976 moral opraviti 10 prostovoljnih delovnih ur pri organiziranih akcijah ali pa za vsako neopravljeno uro plačati v blagajno RD 20 din.

J. P.

Ptice in bolezen

Tudi letos bo razstava ptic

Na predavanju o ptičji bolezni ornitozi, ki je bilo pred dnevi v Kočevju, so se številni poslušalci seznanili z vzroki te bolezni. Organiziralo ga je Društvo za varstvo in vzgojo ptic, predavala pa je dr. Milica Zima-Gajšek iz infektivske klinike v Ljubljani. Ugotovili so, da ni nobenih ovir, da ne bi člani društva tudi letos med zimskimi šolskimi počitnicami priredili razstavo ptic.

Te razstave so priljubljene in imajo vsako leto več obiskovalcev. Ljubitelji ptic se na njih seznanijo s koristnostjo teh živali. Obolenja, ki so se pojavila med lanskim razstavo, so bila zgolj na ključke.

Predavanja so se udeležili številni veterinarski in zdravstveni strokovnjaki ter prostovolni delavci. V razpravi so popolnoma odpravili nekatera nesoglasja, ki so bila prej.

Ob zaključku lahko tudi ugotovimo, da je kočevsko Društvo za varstvo in vzgojo ptic delavno in dosegla lepe uspehe.

-v

SKORNJI ZA SOLARJE

Občinski odbor Rdečega križa Kočevje je kupil 120 škornjev za solarje iz socialno šibkih družin, kar je veljalo 9.040,50 din. Škornje razdeljujejo socialne službe osnovnih šol. Občinski odbor RK se je za nakup te obutve odločil prav na pobudo osnovnih šol.

MALO, A ZANIMIVO

30. decembra je bil v Kočevju razgovor z zdomci. Udeležilo se ga je le pet zdomcev, vendar je bil kljub temu zelo zanimiv, zato bomo podrobneje o njem poročali predvidoma prihodnjic. Razen tega bomo objavili še razgovor s Francem Senekovičem iz Mozlja, ki dela v Nemčiji že 6 let.

Z zdomci so že manj prijazni

Imajo tudi že svoje brezposelne — Letos je prišlo na razgovor 20 zdomcev, lani pa le dva — Koncert za rojake je pripravil „Lončar“ iz Dolenje vasi

Okoli 20 ribniških zdomcev se je udeležilo razgovora, ki so ga zanje pripravili predstavniki raznih organizacij in občinske skupščine 27. decembra v hotelu Jelka v Ribnici. Za uvod so zdomcem zapeli člani moškega pevskega zbora Lončar iz Dolenje vasi več pesmi.

Zdomci so povedali, da je zdaj v tujini težje za delo, da morajo bolj delati, kot so prej, da so z njimi manj prijazni in da jih gledajo malo težje, ker je pač tudi dosti Nemcev že brezposelnih.

Nato so se pozanimali, kakšne so možnosti za zaposlitev doma, kakšni so pogoji za odprtje obrtne delavnice ali zidavo hiše in kakšni so carinski predpisi oziroma carina. Na

vprašanja so odgovarjali predstavniki občine, delovnih in političnih organizacij, zavoda za zaposlovanje in drugi. Domačini so rojake, ki delajo na tujem, seznanili tudi s položajem doma in jih opozorili na škodljivo dejavnost nekaterih tujih političnih krogov ali naše politične emigracije. Poudarili so tudi,

naj poslušajo domače radijske oddaje in berejo domače časopise, saj bodo tako najbolj prav obveščeni o dejanskih razmerah doma in po svetu.

J. P.

POZABLJENI JERBAS

V ribniški prodajalni spomin-kov gredo med ostalim zelo v promet sodčki raznih velikosti. Pravijo, da so dobili toliko naročil zanje, da niso mogli vsem ugoditi, ker imajo premalo izdelovalcev. Samo zaradi pomanjkanja sodčkov je imelo „Spominkarstvo“ lani za okoli 200.000 din prometa manj.

Vodja prodajalne Franjo Matoh je povedal, da je po dolgih letih spet povprašala po jerbasi neka Ljubljanka. Komaj je našel domačinko, da mu je splela dva (enega ima še zdaj). „Včasih pa so prihajale kupovat jerbase neveste pred poroko. Hkrati so nakupile še lesene žlice, kuhališce, deske in druge gospodinjske potrebščine.“ Z njimi so popolnoma napolnile jerbasi in odhajale proti domu, se spominja še niti ne tako preveč odmaknjenih časov Franjo Matoh.

J. P.

Nedavnega sestanka z zdomci v Ribnici se je udeležilo okoli 20 rojakov, ki delajo na tujem. Marsikateri se prizadeva, da bi dobil zaposlitev doma. (Foto: J. Primc)

Ponovoletni obračun

Praznovanje je končano, poprimo za delo

Novoletne jelke so že 10 in več dni pred prazniki naznanjale novo leto iz mnogih balkonov, teras in oken. To je lep običaj, ki se v ribniški (pa tudi kočevski) občini vedno bolj uveljavlja. Podobno so bile okrašene tudi izložbe trgovin in nekaterih društev ter organizacij.

Novoletni slavlje se je začelo prej kot običajno, saj so 31. decembra le malo kje delali, ponekod pa so tudi že dan prej zaprli vrata. Lepo je torej bilo, ostaja pa vprašanje, če se bo podaljšano novoletno slavlje dalo nado knaditi.

Na Silvestrovo so bile ulice v Ribnici bolj prazne, zato pa je bilo zelo živahno v zasebnih hišah. V domu JLA in hotelu Jelka je praznovalo okoli 1.000 ljudi. V hotelu Jelka je slavila tudi skupina Italijanov iz pobratene občine Arcevie. V Jelki je stala rezervacija 200 din, v domu JLA pa 180 din.

V prvih minutah in urah novega leta smo obiskali skoraj vsa gostišča in prostore v ribniški občini, kjer se je slavilo. Povsod je bilo veselo, od Glazute, Rakitnice in Dolenje vasi prek Ribnice do Lazov, Sodražice, Ortneka in Grmade. Tudi 1. januarja je bil ples v DC-16 v Dolenji vasi in domu JLA v Ribnici. Obe dvorani sta bili polni.

Novo leto smo torej veselo pričakali. Zdaj pa bo spet treba zavijati rokave. Nado knaditi bo treba marsikaj.

M. GLAVONJIC

NAJPREJ GLAVNI VODOVOD

Alojz Ruparčič, delegat iz Loškega potoka, je na zadnji seji občinske skupščine vprašal tudi, kdaj bo Mali log dobil vodovod. Odgovorjeno mu je bilo, da je treba najprej dokončati gradnjo vodovoda Sodražica-Ribnica in naprej proti Jasnici.

Ribniški zobotrebc

NEURJE — Takoj po novoletnih praznikih je Evropa zajelo neurje. Tudi v nekaterih območjih ribniške občine je neurje napravilo precej škode. Tako je bilo polomljenih precej dreves, razbitih veliko strešnikov, polomljenih televizijskih anten, pa tudi stekla na oknih je veter razbil. Na Velikih Poljanah je veter nekaterim kmetom prevrnil kozolce, polne sena.

INVENTURE — Trgovci so po novoletnih praznikih delali inventuro ter ugotavljali presežke in primanjkljaje. Rezultati teh ugotavljanj še niso znani, vendar, sodeč po nakupovalni morzi v decembru, bi morali imeti povsod dobiček.

ZAPLETLJAJI OKOLI KAVBOJK — Ob otvoritvi doma JLA v Ribnici je bil sprejet začasni pravilnik oziroma hišni red, ki je določal, da obiskovalci ne smejo v dom v kavbojkah. Vendar je bilo pravilo o kavbojkah večkrat spremenjeno, tako da se ni vedelo, ali greh lahko v dom v kavbojkah ali ne. Na vprašanje, zakaj naj bi bil vstop v kavbojkah prepovedan, so nekateri odgovorili, da to ni lepo, drugi, da moda ni v redu itd. Neki fant, ki je skušal priti v dom v lepih, novih tržaskih kavbojkah, je zaradi opozorila odšel domov, se preoblekel v stare delovne hlače, ki so bile tudi precej uma-

zane, in tak je smel v novi dom JLA! Čudno, mar ne?

NOVA GOSTILNA — Za ljubitelje dobre kapljice se ena razveseljiva vest: odprta je še ena gostilna, in sicer v Prigorici ob cesti Ribnica-Kočevje. Pravi jo „Pri medvedu“. Gostilno so odprli za novo leto. 1. januarja okoli 9. ure zjutraj smo videli, da res postuje v medvedjem slogu, saj je večina proslavljalcev novega leta spala za mizami, kot pač spijo pozimi medvedje v brlogih.

— V naš dom JLA spustimo le tiste, ki nimajo oblečenih kavbojk.

— V naš medvedji brlog pa le tiste, ki imajo čiste kožuhe, primerno pristrizeno dlako, ki se lepo vedejo in ki niso pijani.

Drobne iz Kočevja

DOBRE MOŽNOSTI — Učenci osnovne šole so pričeli z novim letovaditvijo v novi telovadnici, ki pa tudi že plavajo v novem, kriterijem igralnem bazenu. Tako je končno uresničila želja tistih, ki želijo za potrebe telesne kulture v Kočevju več objektov in ostalih ertnih površin, pa tudi vodstva kadra in trenerjev. Sedaj je volji možnosti za vadbo in zdravo igracijo občanov in predšolskih otrok. Telovadnega prostora je do- vladnega in tako pomembnega, pa tudi asfaltiranih in zelenih ertnih površin. Trenerji in vodniki po novem za svoje delo delno

honorirani. Sedaj so res take možno- sti, da uspehi ne bi smeli izostati.

RACMANA NI — Divje race pri lesenem mostu v Gaju in okoli sta- diona so se že kar preveč privadile ljudem. Posebno velja to za samico in dva samca. Sedaj je bila nekaj dni Rinža popolnoma zamuznjena in so se race umaknile daleč. Na svoje stalno mesto, kjer so jih krmili, prišli zdaj samo še en parček. Samce-racake je bil, kakor domne- vajo, obstreljen z zračno puško in je zaradi poškodbe poginil ali je bil plen lisice. So pač razni ljubitelji živali: eni jih krmijo, da bi se prebile skozi zimo, drugi jih pa streljajo. Dedek Mraz je nosil otrokom tudi zračne puške...

ODJUGA CEN — Zima je kole- darsko že nastopila, dejansko pa ne. Vendar je v izložbah trgovin že pra- va pomlad. Označajo jo z velikimi plakati, ki obveščajo o 30 do 50-odstotni „odjugi“ oziroma popustu pri nakupu zimске konfek- cije. Najprej je običajno „odjuga“ pri NAM, nato pa zajame še druge trgovine. In ponovno „navali, na- rode“, kot pred novim letom! Trgo- vine so zopet polne. Pritožuje se samo dedek Mraz, ki je še pred novim letom plačeval za isto zimsko konfekcijo polno ceno.

PREPOČASI — Prostore v bivši upravi podjetja Avto že dalj časa preurejajo za ljudsko knjižnico. Posamezne sobe morajo biti zašči- tejene tudi pred ognjem. Kljub temu lahko ugotovimo, da dela prepočas- i napredujejo.

KOČEVJSKE NOVICE

REŠETO

Koristna izmenjava mnenj z zdomci

Zmešnjava na carini bi bila lahko manjša — Je za skupnost koristnejša divjad ali so kmetije? — Zdomci se počutijo kot naši občani — Doma ni prostih delovnih mest

Zadnji razgovor z zdomci, ki je bil v Kočevju tik pred novim letom, je bil kar zanimiv, čeprav se ga je udeležilo le 5 zdomcev. Naše občane, ki delajo na tujem, je zanimalo predvsem, kako bo njihovo delo na tujem upoštevano pri pokojnini, pravice iz minulega dela, možnosti za zaposlitev, carinski predpisi in drugo.

Med odgovori je gotovo najpomembnejši, da trenutno v občini ni prijavljenih prostih delovnih mest. Manjka pa vseh vrst obrtnikov, razen frizerjev. Kdor bi se rad zaposlil doma, naj bo v stikih z Zavodom za zaposlovanje v Kočevju, Ljubljanska cesta 25, telefon 86-436. Predstavniki občinske konference SZDL in občinskega sindikalnega sveta so izrazili pripravljenost, da bodo odgovarjali vedno na pismena ali ustna vprašanja naših delavcev na tujem. Prisotni so se za ponudbo zahvalili, opozorili pa so tudi, da je bila taka ali podobna pomoč pogosto obljubljena, malokdaj pa tudi res dana. Pri tem so povedali svoje izkušnje z našim konzulatom.

Tudi o delu carine so imeli več pripomb, sporočili pa so tudi pripombe, ki so jih prebrali v nemških časopisih. Neki zdomec je povedal, da so mu na konzulatu povedali drugače kot kasneje na carini, kaj lahko pelje domov. Nekomu so za povsem isto stvar (5 radiatorjev jugoslovanske proizvodnje!) zaračunali prvič 470 din carine, dva ali tri dni kasneje pa že 1.980 din. Na sploh je pri carinah precej zmešnjav.

Tujski pa se pritožujejo zaradi počasnega dela carinikov oziroma carine med turistično sezono. Takrat

bi moralo biti na najbolj obremenjenih mejnih prehodih več carinikov, da bi šlo delo hitreje od rok in da ne bi matere z otroki ure in ure čakale na meji.

Občinski predstavniki so povedali, da bodo te pripombe sporočili na pristojna mesta, hkrati pa so spomnili zdomce, da pač moramo

ZVEČATI SAMOPRISPEVEK?

Prebivalci kočevske občine plačujejo samoprispevek za gradnjo plavalnega bazena in telovadnice v Kočevju ter za urejanje cest in raznih komunalnih objektov na območju vse občine. Nekateri pa že opozarjajo, da bo treba zvečati sedanjí samoprispevek in tako zbrati denar porabiti za gradnjo nove šole. Če tega ne bi storili, se lahko zgodi, da gimnazija in center poklicnih šol ne bosta zadostila vsem predpisom, ki veljajo za srednje šole. To pa pomeni, da bi Kočevje lahko ostalo brez srednje šole.

ZA ČISTO OBKOLPJE

Občinska skupščina Kočevje je že sklenila, da bo prispevala svoj delež 12.380,45 din za financiranje skupnosti občin porečja Kolpe. Ta skupnost, v kateri so slovenske in hrvatske občine iz porečja Kolpe, si prizadeva, da bi ohranila to območje kar najbolj naravno za bodoče rodove in za razvoj turizma. Skupni proračun te skupnosti znaša letos 247.609 din.

RK ZA STARE OBCANE

Za novoletno obdaritev občanov, starih nad 80 let, je občinski odbor RK Kočevje namenil po 80 din na vsakega. Skupno je v občini 146 občanov, starih nad 80 let, od tega 29 na območju krajevné skupnosti Kočevje-mesto. Denar za obdaritev je občinski odbor RK razdelil krajevnim odborom RK, ti pa so nato izvedli obdaritev, starostnikov skupaj s KS, drugimi organizacijami ali pa sami. Ponekod, na primer v KS Kočevje, kjer je KS že sama primerno obdarila stare občane, pa je organizacija RK ta denar porabila za obdaritev socialno ogroženih družin, oziroma ga privarčevala za druge potrebe.

biti budni, ker ne prihajajo k nam le turisti z devizami, ampak tudi tiho-tapci z orožjem, prenašalci sovražne literature, teroristi in druge nezaželene osebe.

Predstavniki občine so nato opozorili še na razne druge pravice in dolžnosti, ki jih imajo zdomci, pa se jih ne zavedajo dovolj. Tako imajo v Nemčiji naši zdomci, ki vzdržujejo v domovini družino ali starše, nekatere olajšave, vendar le, če imajo potrjeno matično občino, da res vzdržujejo koga v domovini. Ta potrdila pa izdajajo lahko občinski organi le na osnovi veljavnih dokazil, se pravi odrezkov denarnih nakaznic, ne pa na osnovi pripovedovanja, da je kdo poslal domov denar v navadnem pismu ali ga izročil osebno ob obisku.

Tudi rojstva otrok v tujini je treba čimprej prijaviti v domači občini, ker sicer otrok ne bo naš državljan. Vsa zdomci mora imeti nekeje v domovini prijavljeno stalno bivališče, pa čeprav so morda med njegovim odhodom njegovo stalno prebivališče porušili. Drugače mu namreč ne morejo podaljšati potnega dovoljenja. V domovini veljajo zdaj tudi precej ostrejši vozniki predpisi,

prav zdomci pa povzročijo veliko nesreč oziroma zagreše prekrške, zaradi katerih so lahko za določeno dobo ob vozniško dovoljenje.

Zdomci so opozorili še na težave domačega zasebnega kmetijstva, škodo, ki jo povzroča divjad, in vprašali, če ima družba (občina, kmet) res take koristi od lovškega turizma, da je to donosno, ali pa ima morda koristi le posamezen lovec. Opozorili so tudi na pomanjkanje kmetijskih šol za kmečko mladino itd. Predstavniki občine pa so povedali, da je ustanovljen sklad za pospeševanje kmetijstva, ki bi kreditiral posodobitev zasebnih kmetij, a žal ni kmeta, ki bi bil pripravljen posojilo vzeti.

Razveseljivo je tudi, da so zdomci pravilno razumeli, da so naši občani in da imajo dolžnosti do krajevné skupnosti in občine, kjer živijo njihovi svojci in kamor se bodo tudi sami vrnili. Tako je Franc Senekovič iz Mozlja dejal: „Nimam nič proti samoprispevku in sem pripravljen dati tako in toliko, kot daje vsak občan. Ko bodo zbirali za asfaltiranje ceste proti Mozlju, pa bom dal več kot vsak drug občan.“

J. PRIMC

Kočevski par Zupancič-Kozinc je na nedavnem republiškem polfinalnem bridge turnirju v Kočevju zasedel odlično peto mesto in torej le za las zgrešil uvrstitev v finale. (Foto: Primc)

Rad dela dobre stvari

Jože Lisec iz Savskega laza, ki živi zdaj v Kočevju, je eden izmed tisočev poštenih, skromnih, a skoraj pozabljenih partizanov. Že leta 1941 je sodeloval z Osvobodilno fronto na Rudniku pri Kočevju. V začetku aprila 1942 so ga sovražniki odkrili, ko je z bratranecem trosil listke, a jim je pobegnil. Za partizane v gori ni vedel. Pobegnil je domov v rojstno vas, toda čez pet dni, 14. aprila, so ga Italijani aretirali. Najprej je bil teden dni zaprt na Petriju, nato pa so ga odpeljali v Kočevje, kjer je bil v grajskih zaporih kar šest mesecev.

V zaporih se je tudi on spoznal s stražnikom, ki se je pisal Miha Travec. „Ves, vsi Italijani niso bili slabi. Miha je bil dober. Z nami vred je jokal, če se je zgodilo kaj hudega. Prinašal nam je skrivaj jedila in cigarete. Kadar je bil v službi in če ni bilo poleg zlobnežev, nas je pustil, da smo se sešli zaporniki iz več celic. Lahko smo počeli, kar smo hoteli. Dejal je celo, da bi nas najraje izpustil in šel z nami v goro. In res je izpustil ducat političnih zapornikov in maja 1943 odšel v partizane. Se zdaj je v Kočevju. Večkrat ga srečam. Pogovarjava se o zaporu in partizanih,“ mi je pripovedoval Jože Lisec.

Poleti 1942 so Italijani ujeli župnika Franca Mateta iz Mozlja, ki je bil partizan. V ječi nam je govoril, da moramo držati skupaj, da ne sme nihče ničesar izdati in da moramo biti do kraja zvesti narodu in domovini. Mi bomo zmagali, nam je zatrjeval.

Lisecova trnjeva pot je vodila v ljubljanske zapore, od tam pa v Padovo, na Rab, Reko in v Palmanovo, od koder se je vrnil ob kapitulaciji. Imel je srečo: mnoge moške so Nemci pokoli ali postrelili, če so bežali, njemu pa niso storili ničesar. Srečno se je vrnil domov, šel takoj v narodno zaščito, med nemško ofenzivo jeseni 1943 pa v Ljubljansko brigado. Bil je pri minometalcih v tretjem bataljonu. Z Ljubljansko brigado je prehodil ves Gorski Kotar, Notranjsko, Kočevsko, Suho krajino in do predmestja

Ljubljane. Sodeloval je v vseh njenih bojih. Prijela se ga ni nobena krogla. V najlepšem spominu pa ima svojega komandanta, narodnega heroja Jožeta Ožbolt. Letos, na dan soferjev, ga je srečal v Kočevju. Pogovorila sta se o tem in onem. „Vsi so gledali, ko sem se pogovarjal z generalom, svojim nekdanjim komandantom,“ je ganjeno povedal Lisec, za katerega je prijazna in topla beseda pravo bogastvo.

Rodil se je 29. decembra 1912 v Slavskem lazju. Po vojni je bil pri ljudski milici v Kočevju. Novem mestu in Tolminu. Pozneje se je zaposlil kot čuvaj pri KGP Kočevje in v Tekstilarni od koder je šel v pokoj.

Jože Lisec. (Foto: Ožbolt)

Ni si ustvaril družine. Ni mu dolgočas, ker rad stori komu kaj dobrega. To ga osrečuje. Celotno pestunjo otrok je zaposlenim mladim staršem. Nikamor se ne rine. Nikogar ne nadleguje za to in one pravice. Rad postaja pri avtobusni postaji, da vidi in sliši kakšnega znanca ter spregovori z njim besedico. To mu veliko pomeni.

Majši ga skoraj ne poznajo in ne vedo, koliko dobrega je storil. Včasih se tudi razžalosti, ker se mu zdi, da je od vseh pozabljen. Vendar še vedno ljubi ljudi in domovino in zasleduje njen predek. Vesel je, ker žive ljudje v blaginji, in je ne zavida tistim, ki je ne zaslužijo, dasi je njegovo življenje vse prej kot udobno.

Tudi uporabniki proračuna varčevati

Proračunski izdatki sprejeti v lanskih mejah, vendar jih bodo vsake tri mesece ponovno ovrednotili

Na zadnji seji vseh zborov občinske skupščine Kočevje, ki je potekala najprej skupno, nato pa so zbori zasedali ločeno, so med drugim sprejeli izhodišča za razvoj občine letos, družbeni dogovor o splošni porabi v občinah za letos, proračun občine in več odlokov o davkih.

Letošnji proračun predvideva 15.759.260 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Njegova značilnost je, da se ob sprejemu predvideva poraba v glavnem v lanskih okvirih oziroma celo nekoliko manjšo, saj znašajo razporejena sredstva

12.475.578 din. V tekoči proračunski rezervi bo 80.000 din. Preostalih 3.203.682 din predstavlja nerazporejena sredstva, ki bodo porabljena za solidarnostno prelivanje v druge občine in za financiranje po družbenih dogovorih. Kljub temu bo

nekaj denarja še ostalo in ta bo porabljen za povečanje posameznih postavk izdatkov, predvsem za osebne dohodke in materialne stroške, vendar samo do dovoljene meje. Odlok o proračunu pravi med drugim, da se morajo vsi porabniki proračunskih sredstev vključiti v napore za gospodarsko stabilizacijo, smotrno uporabljanje denarja in dobro opravljati svoje naloge ter povečati storil-

nost. Na seji so razpravljali o gospodarjenju v prvih desetih mesecih lanskega leta, o samostojnih programih tistih delovnih organizacij, ki so poslovali brez izgube, o srednjeročnem programu vzdrževanja, obnove, sodabljanja in gradnje magistralnih in regionalnih cest v Sloveniji in drugih zadevah.

mladinskega doma, pokopališča in še česa.

Tudi doma nista z ženo Padaržala rok križem. Še zdaj leta kakor mladince. V vseh razdejan dom sta si postopoma urejevala s prihranki iz lastne zaslužke, brez posojil in šneholi družbene pomoči. Tegnita sta se, kolikor je mogoče, dolga lastna odeja. S pridnimi rokami sta si ustvarila vse, imata, a to je njun miren, skromen, urejen in snažen mek, na katerem srečno preživljata stara leta, še vedno poln ljubezni do dela, gospodarstva in napredka.

Nas jubilar je rezervni petan prvega reda, odlikovan redom za hrabrost, redom za stva in enotnosti II. stopnje, dom za delo ter nosilec znamenice iz leta 1941. V starih letih revolucionarnih boj in dela je veliko prispeval narodu in domovini. Zato čeprav z malenkostno zamudno ob jubileju zelimo, da bi bil dolgo zdrav in zadovoljen, vedamo se namreč, da je vsem iz takšnih ljudi, v žuljavih in raskavih rok, v nastala družba, v kateri delovni človek gospodar.

TONE OŽBOLT

Revolucionarjevih 70 let

Vedno v prvih vrstah boja za dobro delovnih ljudi

V ponedeljek, 12. januarja, je praznoval svojo sedemdesetletno predvojni član partije in prvoborec Tone Bradač iz Dolge vasi pri Kočevju. V tej vasi, kjer živi še sedaj, se je rodil 1906 očetu Francu, ki je bil rudar, in materi Mariji. V družini je bilo kar 8 otrok.

Tone se je izučil za čevljarja pri mojstru Prenerju v Kočevju. Po odsluženju vojaščini je začel 1929 samostojno obrt. S šilom, kopitom, dreto in lesenimi klinici je zaslužil toliko, da je preživljal družino in si s skrbno ženo Pavlo že pred vojno zgradil lepo hišo.

Že od mladih let je bil na prednjak, narodno in razredno zaveden. Zato ga je 1937 okrožni sekretar Jože Šesko sprejel v Komunistično partijo Slovenije. Tri leta pozneje je bila sprejeta v partijo tudi Tonetova žena Pavla. Prej in pozneje sta morala svojo pripadnost KP nešteto krat dokazati ne le z besedo, marveč tudi z izpolnjevanjem najtežjih nalog.

Leta 1941 je bil Tone Bradač sekretar partijske celice Kočevje, v kateri so bili poleg njegove žene še Ludvik Tomšič, Tone Marinč, Jože Rankel, Tone Trtnik, Marija Knapič in sekretar okrožnega komiteja KPS Jože Šesko. Tako je Bradač kot sekretar partijske celice deloval v pripravah na vstajo za oborožen boj proti okupatorjem ter narodnim in razrednim sovražnikom.

Čevlarsko delavnico je imel v Kočevju, nazadnje v zgradbi Cetinskega vinske kleti, tam, kjer je zdaj ob Ljubljanski začetek Šeskovice ulice. V komunistu je vzgojil tudi svojega vajenca oziroma pomočnika Alojza Žagarja iz Osilnice, ki mu je veliko pomagal predvsem pri razširjanju tajnega tiska.

Bradačeva delavnica je bila na dobrem glasu, zato je imel dela na pretek. Hkrati je bila to tajna postojanka vodilnih komunistov. Njene vezi so segale do Hriba pri Koprivniku, kjer je deloval Rudi Podlogar, Predgra-

da in Starega trga, v Črni potok k Petru Čeru in Francu Ožboltu pa na Kočevsko Reko, v Borovce in RAve, v Banjo Loko in Nova sela in po tamkajšnjem poštarju Delaču celo v Faro in Kuželj, kjer je deloval kot učitelj Ivan Lokovšek — Jan. Te vezi pa so segale in brezhibno delovale celo do Ljubljane k vodilnim slovenskim revolucionarjem: Mirku Zlatarju, Borisu Kraigherju, Francu Popitu — Joklu in drugim. Seveda je imel zveze tudi z Ribnico, od koder so prihajali k Bradaču vodilni ilegalci: Matija Maležič, sekretar partijske celice Janez Kmet in Vinko Knol.

Bradačeva delavnica je iz Ljubljane prejela zajetne pošiljke tajnega tiska, ki ga je bilo treba širiti domala po vsem tedanjem kočevskem srezu. Sprejela je ciklostilni stroj za telniko okrožnega komiteja KPS, papir in matrice za razmnoževanje rokopisov in tiskov.

S pojavom prvih partizanov v naših gorah so voditelji iz Ljubljane imeli zvezo z njimi prav prek Bradača. Z vlakom so se vozili do njega, ta pa jih je potem po tajnih zvezah, na primer prek Franca Ožbolta iz Črnega

potoka, usmeril v gozd do partizanskih stabov.

Okrožni sekretar Jože Šesko je neomajno zaupal Bradaču in njegovi ženi Pavli. Zato je na njihovem domu v Dolgi vasi imel stalno tajno bivališče, varno pred sumljivimi očmi, in oskrbo, kadar se je mudil v krajih v južnem delu Kočevske. Nazadnje je šel Šesko od tu v partizanski štab za Mestni vrh, kjer so imeli sestanek. Svarili so ga, naj se ne vrača več v dolino, da ga sovražniki ne izsledijo in primejo, on pa je vztrajal, da mora nazaj. Zdolaj, med ljudmi da mora delovati, poslali čim-

Tone Bradač

PROSTA DELOVNA MESTA!

Splošno gradbeno podjetje
„PIONIR“
Novo mesto,
TOZD strojno prometni obrat,

razglašajo naslednja prosta delovna mesta:

1. REFERENT ZA TEŽKO GRADBENO MEHANIZACIJO,
2. ELEKTROTEHNIK,
3. LIKVIDATOR,
4. STROJNI MOJSTER ZA MONTAŽO OUTI-NORD OPAŽEV,
5. AVTOMEHANIKA,
6. 3 STROJNI KLJUČAVNIČARJI,
7. SKLADIŠČNIK.

Pogoji za sprejem:

1. dokončana srednja tehnična šola strojne stroke ali elektro stroke in 5 let delovnih izkušenj,
2. dokončana srednja tehniška šola elektro stroke in 3 leta delovnih izkušenj,
3. dokončana srednja ekonomska šola in 2 leti delovnih izkušenj,
4. dokončana delovodska šola strojne stroke ali izpit za VK strojnega ključavničarja in 3 leta delovnih izkušenj,
5. dokončana poklicna šola avtomehanske stroke in 2 leti delovnih izkušenj na področju vzdrževanja težke gradbene mehanizacije,
- 6-7. dokončana poklicna šola ključavničarske stroke in 2 leti delovnih izkušenj.

SPREJMEMO VEČ KANDIDATOV ZA TEČAJE TEŽKE GRADBENE MEHANIZACIJE

Pogoji: dokončana poklicna šola kovinske stroke ali dokončana osemletka in 3 leta delovnih izkušenj v kovinski stroki.

Splošno gradbeno podjetje „PIONIR“ Novo mesto,
TOZD projektivni biro,

razglašajo prosta delovna mesta:

1. POMOČNIKA DIREKTORJA TOZD,
2. ODGOVORNEGA PROJEKTANTA.

Pogoji za sprejem:

1. diplomirani gradbeni inženir ali diplomirani inženir-arhitekt s 7-letno prakso,
2. diplomirani inženir-arhitekt s 5 letno prakso.

Ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjega dela za objavljena prosta delovna mesta v TOZD SPO in TOZD projektivni biro pošljite v roku 10 dni od dneva objave na naslov: SGP „PIONIR“, Novo mesto, kadrovske oddelke.

Za vsa delovna mesta je uvedeno poizkusno delo, osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov SGP „PIONIR“, Novo mesto.

PROSTA DELOVNA MESTA!

„DOLENJKA“,
trgovsko podjetje na debelo in drobno,
Novo mesto,

objavlja za TOZD „En gros—detajl“ Novo mesto naslednja prosta delovna mesta:

1. PRODAJALKE TEKSTILNE STROKE
2. PRODAJALKE ŽIVILSKÉ STROKE
3. SKLADIŠČNEGA IN TRANSPORTNEGA DELAVCA

Pogoji:

pod 1. in 2.: končana šola za prodajalce,
pod 3.: končana osnovna šola ter zdravstvena in fizična sposobnost za opravljanje delovnih nalog na delovnem mestu.
Za vsa delovna mesta je določeno poskusno delo.
Nastop dela takoj ali po dogovoru.
Pismene prijave naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi.

LICITACIJA!

AVTO—MOTO DRUŠTVO KRŠKO

proda osebni avto ZASTAVA 750, letnik 1973, in dva avtomobila ZASTAVA 750, letnik 1972, vse v voznem stanju.

LICITACIJA BO V SOBOTO, 17. 1. 1976, ob 9. uri v garažah na stadionu v Krškem.

PROSTA DELOVNA MESTA

DO „BETI“ — METLIKA
TOZD konfekcija Črnomelj
Komisija za kadre in medsebojna razmerja

razpisuje prosta delovna mesta

4 VRATARJEV

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati imeti najmanj PK in eno leto delovnih izkušenj.

Kot poseben pogoj je določeno poskusno delo, ki bo trajalo 2 meseca. Prijave z dokazili je treba poslati v roku 8 dni po objavi na TOZD konfekcija Črnomelj, kjer lahko dobite vse informacije o razpisu.

Kandidati bodo v 8 dneh po odločitvi pristojnega organa obveščeni o izbiri.

Nastop službe takoj.

LICITACIJA!

TOZD Zdravstveni dom
Novo mesto

razpisuje licitacijo za odprodajo avtomobila

FIAT 750 SANITET.

Licitacija bo dne 20. 1. 1976 ob 8. uri za družbeni sektor in ob 9. uri za zasebni sektor.

PROSTA DELOVNA MESTA!

TRANSPORT KRŠKO

objavlja

na podlagi določil samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu

10 PROSTIH DELOVNIH MEST VOZNIKOV
MOTORNH VOZIL.

Pogoji:

- urejena vojaška obveznost,
- kategorija C in E,
- poklicna šola za voznika motornih vozil,
- poizkusna doba 3 mesece.

Nastop dela po dogovoru. Objava velja do 31. januarja 1976.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Razpisna komisija

TOZD KONFEKCIJA „LISCA“ SEVNICA — TOZD KRMELJ

razpisuje prosto vodilno delovno mesto

DIREKTOR TOZD

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da imajo višjo izobrazbo konfekcijske, ekonomske, pravne ali organizacijske smeri in najmanj 4 leta prakse na ustreznih delovnih mestih v gospodarstvu;
- da imajo moralno-politične vrline;

Kandidati morajo poleg pismene prijave predložiti opis do sedanjih dolžnosti in dokazilo o izpolnjevanju pogojev.

Prijave pošljite v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov: Razpisna komisija, TOZD Konfekcije „LISCA“ Sevnica — TOZD Krmelj, 68296 Krmelj.

Upravljalci oblikujejo poslovno politiko banke

Delež upravljalcev podružnice Ljubljanske banke v Novem mestu pri dogovoru o poslovni politiki LB za leto 1976 — Redni zbor novomeške podružnice LB bo aprila — Ena glavnih nalog v letu 1976: zbrati za 35 odst. več sredstev od prebivalcev kot lani

Prvi redni zbor upravljalcev novomeške podružnice Ljubljanske banke je bil 7. januarja dopoldne v prostorih garni hotela na Otočcu, namenjen pa je bil predvsem dogovoru o poslovni politiki LB za 1976 ter pripravi na njen 17. zbor. Naj takoj dodamo, da bo redni zbor podružnice LB Novo mesto šele aprila; podružnica bo takrat sprejela tudi zaključni račun za 1975. Živahna razprava upravljalcev pa je že 7. januarja potrdila, kako resno in prizadevno spremljajo, načrtujejo in usmerjajo razvojno pot podružnice.

Na zboru so najprej sprejeli poslovnik za delo zbora podružnice, nato pa poslušali poročilo Jožeta Cvitkoviča, predsednika izvršilnega odbora podružnice. Sledil je tehten razgovor o poslovni politiki banke za 1976 z ukrepi za njegovo uresničevanje. Delegati so nato sprejeli osnutek začasnega statutarnega sklepa o planiranju v banki in z njim potrdili, da se LB loteva izdelave srednjeročnega plana banke za obdobje 1976—1980. Soglasno so potrdili pogodbo o urejanju razmerij med upravljalci podružnice in delovno skupnostjo novomeške podružnice LB, zatem pa sprejeli sklep izvršilnega odbora o zaključnem računu z delitvijo dohodka DBH za lansko prvo polletje. V petčlanski delegaciji, ki bo zastopala podružnico na 17. zboru LB, so nato izvolili: Jožeta Cvitkoviča za predsednika delegacije, za njene člane pa Cirila Jarnoviča, Jožeta Jankoviča, Milana Blatnika in Slavka Nemaniča.

OBRNITI SE MORAMO PREDVSEM VASE!

Na pravice in dolžnosti delegatov v razpravah in opredelitvah

vah do predloga dogovora o poslovni politiki LB za 1976 je na zboru zlasti opozoril predsednik izvršilnega odbora podružnice Jože Cvitkovič, ko je v uvodnem poročilu omenil, kako se zbor podružnice vključuje v dokaj obširen potek razprav. Začenja se proces usklajevanja razvojnih programov ob primernem združevanju sredstev za uresničitev programov upravljalcev in za zagotavljanje dopolnilnih sredstev banke šele v zadnji fazi programskih opredelitev. Bistvo poslovne politike je nedvoumna podpora banke tistim prednostnim nalogam, ki jih postavljajo razvojne resolucije Slovenije in Jugoslavije za leto 1976 (razvoj energetske in prometa, povečanje proizvodnje hrane, povečanje proizvodnje surovin in reprodukcijskega materiala, večji izvoz in razvoj dejavnosti, ki spodbujajo domačo konjunkturo — stanovanjska izgradnja, obrt, malo gospodarstvo — ter končno skladnejši razvoj manj razvitih in obmejnih področij ter pod.). Tako ostra usmeritev k reševanju družbeno dogovorjenih prednosti — od njih je končno odvisen ves naš nadaljnji razvoj — bo seveda vplivala na obseg in strukturo razvoja ostalih gospodarskih in družbenih dejavnosti, pred čemer tudi na Dolenjskem ne moremo in ne smemo zapirati oči.

Od tod izvira nujna, je poudaril Jože Cvitkovič, da se bomo morali letos obrniti predvsem v lastna prizadevanja za poveča-

nje produktivnosti dela, zajezi nadaljnji razvoj na osnovi marsikje še vedno navzočega ekstenzivnega gospodarjenja, se opredeliti do nekaterih vrst pretirane porabe in pod. Opozoril je na nadaljnje postopno izboljševanje in izpopolnjevanje strokovnega servisa delovne skupnosti banke. Podružnica naj bi med letom povečala skupno bilančno vsoto za 207.912.000 din ali za 12 %, kratkoročna sredstva za 15 %, dolgoročne plasmane pa za 22 %. Še naprej se bodo v banki najbolj povečevala združena sredstva prebivalstva. Potrošniško kreditiranje naj bi se letos povečalo za 37 %, medtem ko bo treba na dolgoročnem področju zagotoviti predvsem sredstva za že obstoječe obveznosti. Zanimiva je misel, da bo mogoče letos vlagati investicije izven namenskih nalog le tja, kjer se bo pokazal neposredni interes skupnega gospodarskega razvoja. Pomembna naloga podružnice pa bo kar za 35 % povečati sredstva prebivalcev, za kar bo potrebnih precej vsestranskih naporov, pa tudi širše mreže poslovnih enot v podružnici. Spremembe pravilnika za stanovanjsko varčevanje in kreditiranje bodo v prihodnjih mesecih prav gotovo v ospredju zanimanja vseh, ki si rešujejo to pomembno življenjsko vprašanje. LB obeta na tem področju mnogo spodbudnih novosti.

LETO, KI PRINAŠA DODATNE ZAOŠTRITVE

V razpravi je direktor podružnice S. Thorževskij med drugim opozoril na prehod na

plačano realizacijo ter dodatne težave, ki jih prinaša ta ukrep. Pokrivanje zalog s trajnimi lastnimi obratnimi sredstvi je za večino večjih delovnih organizacij v regiji izredno težavna in obsežna naloga. Na področju kratkoročnega kreditiranja bo treba marsikaj zaostri znotraj nas samih, predvsem pa zagotoviti skladen razvoj celotnega področja, ki ga pokriva podružnica. Nekatere panoge zaostajajo (turizem, obrt, manjša proizvodna podjetja); ko jih bo treba podpreti, s tem seveda ne zanihamo pomena, ki ga ima v pokrajini industrija kot nosilec celotnega razvoja.

Zanimivi so bili predlogi delegatov, ki so konkretno predlagali, s čim naj bi dopolnili osnutek dogovora o poslovni politiki LB. Jože Unetič je opozoril, da je n.p.r. blagovni promet v celoti izpadel iz osnutka. Štefan Galič je poudaril pomen zajemanja še večjega deleža hranilnih vlog prek izplačevanja OD na hranilne knjižice. V strukturi investicij pripada večji delež nujno zdraviliškemu turizmu in gostinstvu v pokrajini. Rajko Gerdovič je menil, da v sodelovanju med banko in PTT še ni bilo povedano vse, kar sodi skupaj. Ivan Ferkolj in drugi so ostro obsodili razliko 4 % med potrošniškimi posojili in obveznimi pologi, terjali pa so tudi enotnost glede potrošniških kreditov v merilu Jugoslavije. S temi in drugimi predlogi delegatov bo podružnica dopolnila osnutek dogovora o poslovni politiki.

Na zboru je delegatov upravljalcev podružnice odgovarjal na razna vprašanja, predloge in pobude pomočnik glavnega

direktorja LB tov. Rogelj. Potrošniški krediti niso le element standarda, temveč tudi usmerjevalci proizvodnje. Dodatno zbiranje sredstev v LB nalaga vsem podružnicam ogromno nalog, saj gre za velike zneske. LB pripravlja prehod na tekoče račune občanov, kar naj zveča obseg brezgotovinskega prometa, zmanjšalo pa bo tudi potrebe po nadaljnjem večanju mreže poslovnih enot. Pridružil se je mnenju delegatov, da je sedanjost razliko 4 % med potrošniškim kreditom in obveznim pologom treba znova preštudirati. Dosedanja obrestna mera izhaja iz strukture upravljalcev LB, ta pa se seveda spreminja.

Predloge delegatov upravljalcev za dopolnilo osnutka dogovora o poslovni politiki so na 1. zboru upravljalcev novomeške podružnice LB sprejeli. Kaže, da bo delegacija podružnice pripravljena z nekaterimi nastopiti tudi na 17. zboru banke. K taki oceni nas navaja dejstvo, da delegati niso pripravljeni odstopiti od nekaterih svojih predlogov in stališč, glede katerih menijo, da so za upravljalce Ljubljanske banke v dolenjski regiji življenjskega pomena.

Dokument, ki raste na tako demokratični in najširši samoupravni podlagi, je prav gotovo veliko vrednejši od papirnatih sklepov in predlogov, ki so jih bili nekoč predstavniki podjetij pripravljali izglasovati hitro in včasih brez globlje proučitve. Tako pripravljena in sprejeta poslovna politika banke je odraz življenjskih potreb njenih upravljalcev.

P. O.

List za vsakogar
»Dolenjski list«

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 15. januarja – Pavel Petek, 16. januarja – Marcel Sobota, 17. januarja – Anton Nedelja, 18. januarja – Suzana Ponedeljek, 19. januarja – Marij Torek, 20. januarja – Boštjan Sreda, 21. januarja – Neža Četrtek, 22. januarja – Vincenc

LUNINE MENE

17. januarja ob 5.47 – ščip

KINIO

BRESTANICA: 17. in 18. 1. angleški barvni film Vampirjeve. BREŽICE: 16. in 17. 1. angleški barvni film Kruh in čokolada. 18. in 19. 1. angleški barvni film James Bond živi. 20. in 21. 1. francoski barvni film Vesela družina. CRNOMELJ: 16. 1. italijanski barvni film Smrt v Rimu. 18. 1. italijanski barvni film Naboj za spomin. 21. 1. ameriški barvni film Hamersmith je pobegnil.

maliglas

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM pridnega in poštenega kmečkega fanta, ki bi po službi pomagal na mehanizirani mali kmetiji v bližini Novega mesta. Pozneje je možen ugoden odkup posestva ali v sporazumu tudi dedovanje. Ponudbe pod "UGODNI POGOJI".

SAMOSTOJNEGA mizarja vzamem v delovno razmerje. Plača po dogovoru, samsko stanovanje preskrbljeno. Mizarstvo Stane Šnedec, Ljubljana, Dravljice, Bohinčeva 14.

ISCEM kuharico – natakarico, KV ali priučeno z nekaj prakse. Hrana in stanovanje preskrbljeno. Plača po dogovoru. Nastop službe možen takoj ali po dogovoru. Gostilna Anica Kos, 61295 Ivančna gorica, telefon 783-132.

TAKOJ SPREJMEM mizarjske pomočnika ali priučena mizarja. Jože Kos, Ob potoku 5, Krško.

STANOVANJA

DJAKOM ODDAM opremljeno sobo v centru mesta. Naslov v upravi lista (124/76).

ISCEM opremljeno sobo v Novem mestu. Planika, Novo mesto.

ISCEM opremljeno, ogrevano sobo z uporabo kopalnice ali garsonjero v Novem mestu. Informacije na telefon 22-441 – interna 576, ali (041) 643-050.

MAJHNA SLOVENSKA DRUŽINA išče dvoosobno ali večosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Plača dve leti vnaprej. Ponudbe pod "MIRNI".

INZENIRKA kemije išče ogrevano sobo s souporabo kopalnice ali garsonjero v Novem mestu. Ponudbe po telefonu 88-801, in sicer dopokdan.

ODDAM sobo ženski, ki bi bila pripravljena paziti 14 dni v mesecu na dva otroke v starosti 7 mesecev in 5 let. Avtobusna postaja je blizu. Martin Jankelj, Jablan 40, Mirna peč.

OGREVANO sobo in garažo oddam. Naslov v upravi lista (116/76).

Motorna vozila

UGODNO PRODRAM skoraj nov traktor Zetor (42 KM) s kabino. Jože Luštek, Ledeča vas 15, Sentej.

PRODRAM traktor Ferguson 35 v zelo dobrem stanju s plugom. Jože Medved, Sentej, 20. p. Sentej pri Stični.

PRODRAM osebni avto VW 1200, letnik 1969. Jože Bojanc, Mala Cikava 1, Novo mesto.

UGODNO prodam dobro ohranjen kombi IMV DKW. Ogled vsak dan. Janez Ozimek, Dol. Podšumbe 6, Žužembek.

FIAT 128 SL, letnik 1973, prevoženih 55.000 kilometrov, prodam najboljšemu ponudniku. Ponudbe na upravo lista pod šifro "FIAT".

PRODRAM enosni traktor 10 KM, dizel s plugom in frezo. Stefan Kovačič, Gornje Vrhpolje 12, Sentej.

PRODRAM traktor Pasquali 18 KM, italijanski, malo rabljen, s priključki (plug, freza). Cena po dogovoru. Jože Gangl, Ogulin 4, 68344 Vinica.

KOSTANJEVICA: 18. 1. ameriški barvni film Mož, ki je ljubil Cat.

KRŠKO: 17. in 18. 1. ameriški film El Cid. 21. 1. francoski film Rebus.

METLIKA: Od 15. do 18. 1. ameriško – italijanski barvni film Tihi maščevalec. Od 16. do 18. 1. hongkoški barvni film Karate v službi interola. 21. in 22. 1. ameriški barvni film Zakaj te očka pušča samo.

MIRNA: 17. in 18. 1. francoski film Zaklad na vrhu nebotičnika.

NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 16. do 19. 1. ameriški barvni film Ubijalec z Rilingstonskega trga. Od 16. do 19. 1. španski barvni film Dežela večne igre. Od 20. do 22. 1. danski barvni film Ključ za vsaka vrata.

RIBNICA: 17. in 18. 1. ameriški barvni film Poslednji tango v Parizu.

SEVNICA: 17. in 18. 1. nemški film Lord iz predmestja. 21. 1. jugoslovanski film Kolesarji.

TREBNJE: 17. in 18. 1. ameriški barvni kriminalni film Getaway.

PRODAM

ZASTAVO 750 prodam po delih. Brezhibno vse, razen karoserije. Branko Krošelj, osnovna šola Sentej, telefon 85-324.

PRODAM ZABO ID 19. Franc Pappež, Brod 55, Novo mesto. PRODAM traktor Universal 42, prevoženih 450 ur. Naslov v upravi lista ali telefon 22-061. (136/76)

WARTBURG, letnik 1969, registriran do konca maja 1976, ugodno prodam. Informacije na telefon 22-147.

PRODAM dobro ohranjen traktor ZETOR-2511. Cena po dogovoru. KOZLEVČAR, Spodnje Blato, 61290 GROSUPLJE.

PRODAM

PRODAM malo rabljeno termokumulacijsko peč ELIND 2,2 KW, po ugodni ceni. Zdenko Gosenc, Vrhovčeva 18, Novo mesto, telefon 21-854.

PRODAM 1000 kg sena in nekaj nemške detelje. Ovniček, Karlovška 5, Novo mesto.

PRODAM hladilno skrinjo 380 l. Telefon (068) 71-774.

PRODAM dobro ohranjen italijanski otroški voziček. Ogled od 14. do 16. ure. Kolodvorska 3 (pri hotelu Srečni) stan. 9, Krško.

PRODAM odlično ohranjeno diatonično harmoniko Lubas, duri C-F-BE. Cvetko Sever, Kidričeva 9, 61330 Kočevje ali telefon 86-910.

PRODAM globok otroški voziček. Pajk, Mestne njive 6, Novo mesto.

UGODNO prodam štedilnik na drva. Tobi. Porenta, Majde Šilc 16, Novo mesto.

PO ZELO UGODNI ceni prodam lesen, delno montažni čebelnjak 5 x 4 m, pokrit z opeko, primeren tudi za skladišče in v dobrem stanju ter kompleten enofazni hidrofor (80 l), rabljen. Strajnar, Cankarjeva 10/A, Brežice.

PRODAM dvoosobno stanovanje z garažo na Otočcu. Prosinečki Jože, tel. 22-160.

PRODAM motor in dele za škodo 100 MB. Tadič, Ragovo 3, Novo mesto.

POCENI PRODRAM rabljene dele za NSU 1200 C. Peter Langer, Krško, Cesta 4. julija 52, telefon (068) 71-503 od 14. ure dalje.

NOVO BOČNO kosilnico za Pasquali prodam. Ponudbe pošljite na naslov: Jože Petric, Črešnjevce 10, Semič.

PRODAM rezervne dele za fiat 850, razen motorja. Telefon 72-350.

PRODAM pralni stroj z rezervoarjem za vodo. Naslov v upravi lista (92/76).

ZARADI PRESELITVE ugodno prodam skoraj nov pomivalni stroj Zoppas. Naslov v upravi lista (93/76).

UGODNO prodam dobro ohranjeno motorno kosilnico Bertolini. Jože Zupančič, Muljava 8, 61295 Ivančna gorica.

PRODAM 600 l cvička. Jože Kosec, Vel. Brusnice 72.

PRODAM malo rabljeno motorno žago 0,50 AV. Franc Novak, Osrečje 16, Šmarješke Toplice.

PRODAM dobro ohranjen električni štedilnik Gorenje. Paderšičeva 2, Novo mesto.

PRIKLJUČEK za zastavo 101, solidno izdelan, prodam za 1.200 din. Naslov v upravi lista.

PRODAM stružnico – ogled vsak dan od 15. ure dalje. Sever Bogo, Pot na Gorjance 13, Novo mesto (tel. 22-991).

UGODNO in poceni prodam obnovljeno in lakirano karoserijo, šasijo in vse ostale dele (brez motorja) AMI 6, letnik 1969. Ogled pri Francu Mejaku, Vrh pri Trebelnem 9, Trebelno.

POSEST

PRODAM dve parceli vinograda v velikosti 6 in 7 arov v Straški gori, primerno za gradnjo. Dostop z vsemi vozili, elektrika v bližini. Vinograd je v dobrem stanju. Naslov v upravi lista (73/76).

PRODAM hišo z vrtom v Ločah pri Dobovi. Feliks Katič, Mihalovec 71, 68250 Dobova.

PRODAM po izredno ugodni ceni takoj vseljivo enostanovanjsko hišo z vrtom in nekaj poslopja v okolici Črnomlja. Stane Dražmerič, Železničarska c. 14, 68340 Črnomelj. Ogled vsak dan ali dopoldne na telefon 76-035.

PRODAM njivo v Prečni (22 arov). Naslov v upravi lista (98/76).

PRODAM vinograd v Črešnjah pri Otočcu. Naslov v upravi lista (130/76).

PRODAM travnik v bližini Šmarjete v velikosti 47 arov. Naslov v upravi lista (134/76).

PRODAM hišo z vrtom 100 m od avtobusne postaje. Informacije od petka od 10. do 18. ure do nedelje do 12. ure. Dol. Mokropolje 5a, Sentej.

PRODAM dva travnika v velikosti 2 ha na Praprečah. Naslov v upravi lista (101/76).

PRODAM njivo v velikosti 62,50 a v Zburah pri Šmarjeti za 30.000 din. Marija Vajs, Gorenja vas 40 pri Šmarjeti.

PRODAM vinograd, 6 arov travnika in 6 arov gozda, skupaj okrog 30 arov v Škrivnem. Anton Zoretič, Javorovica, Sentej.

V CENTRU RIBNICE prodam vseljivo stanovanjsko hišo z vrtom. Informacije pri Antonu Lesarju, Hrovača 23, Ribnica.

V SOTESKI prodam parcelo – vinograd (16 arov), zazidljivo. Dovož možen z avtomobilom. Ponudbe na naslov: Tina Zupančič, Podhosta 1, Dol Toplice.

PRODAM 20 arov vinograda za Starim gradom z zidanico. Franc Medle, Sela pri Ratežu 10.

PRODAM gozd v Vel. hribu pri Cikavi. Franc Mikec, Skalickjeva 9 (Grm), Novo mesto.

UGODNO prodam 13 arov vinograda na Tolstem vrhu, primeren za vikend. Dostop z vsakim vozilom. Naslov v upravi lista 120/76).

KUPIM

KUPIM srebro vseh vrst (kovance, posodo itd.). Franc Arh, Boršt 7, Cerklje ob Krki.

KUPIM rabljen mešalnik, 100-litrski. Ponudbe pošljite na naslov: Jože Potokar, Cerina, Brežice.

KUPIM malo rabljeno spalnico. Naslov v upravi lista (111/76).

BENCINSKI mešalnik za beton kupim. Novo mesto, telefon 22-335.

KUPIM ZASTAVO 750, škodo ali wartburg od 1972. leta dalje. Marijan Perič, Stiles, Sevnica.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! – Vsa zlatarska dela vam po vaši želji najbolje opravi zlatar Otmar Zidarič v Gosposki 5, Ljubljana, kjer dobite tudi poročne prstane vseh oblik! – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

IZDELUJEM betonske nosilce (stebričke) za vinograde. Jože Gorec, Šentlojrenc 21, 68212 Velika Loka.

ČESTITKE

DRAGI mami NEŽKI TWRD iz Bršlina iskreno čestitajo za dvojni praznik mož Alfons in hčerka Nežka z možem Jožetom.

LJUBI hčerki NADI LAKNER iz Metlike želijo za njen rojstni dan še vrsto zdravih in zadovoljnih let ter srečno vrnitev v domovino mama, ata in teta Anica. Enako želijo zetu Janezu in mali vnukinji Janji.

OBVESTILA

S 1. JANUARJAM SEM ODPRI SAMOSTOJNO ROLETARSKO OBRT. IZDELUJEM VSE VRSTE ROLET, IZVRŠIM TUDI VSA PRIPADAJOČA POPRAVILA IN MONTAŽO. LOJZE MEDLE, ZABJA VAS 47 (pri transformatorju). CENJENIM STRANKAM SE PRIPOROČAM.

VALILNICA NA SENOVM obvešča stranke, da se dobijo enodnevni piščanci od 24. decembra dalje vsak torek zvečer in vsako sredo zjutraj. Valimo zelo kvali-

tetne pasme, in sicer: ROSS-I, to je bela težka, ki doseže pri majhni porabi hrane zelo dobre rezultate, rjave, srednje težke pasme HISEX, zelo dobre nesnice, ter grahaste pasme Amrok, ki so izredno primerne za kmečko rejo. So težje od rjavih in tudi dobre nesnice. Priporoča se MIJO GUNJILAC, valilnica, 68281 SENOVO, telefon 75-375. Upoštevamo predhodna naročila.

IZDELUJEM ROLETE, IESENE, PLASTIČNE, ŽALUZIJE 25, 35 in 50 mm. OPRAVLJAMO VSA POPRAVILA, SPADAJOČA V TO STROKO. KDOR NAROČA NA OSNOVI OGLASA, DOBI 4% POPUSTA OD FAKTURNE VREDNOSTI. NAROČILA SPREJEMA: ROLETARSTVO, LJUBLJANA, TITOVA 180, TELEFON 53-984 in 20-487; IGNAC PRIJATELJ, KRŠKO, KVEDROVA 8, telefon (068) 71-776. IN BOGO RAD, NOVO MESTO, ZABJA VAS 15.

OBVEŠČAM cenjene stranke, da sem odprl popoldansko obrt. Popraviljam vse vrste gospodinskih strojev. Priporoča se Nikola Dančulović, Cesta komandanta Staneta 3, Novo mesto. Delovni čas od 14.30 do 20. ure.

DELOVNA KONFERENCA AEROKLUBA N.MESTO DANES ob 17. uri v Sindikalnem domu

OPOZORILO

OPOZARJAM Marijo Gregorčič iz Učakovcev št. 9 pri Vinici, prav tako Jožeta Stegne ml. iz Učakovcev 33, naj prenehata z razni-

Položnice

prilagam v današnji številki vsem našim naročnikom izven Slovenije – s prošnjo, naj čimprej poravnajo naročnino za leto 1976. Naročnina je taka kot lani: 169 din za vse leto oz. 84,50 din za pol leta.

Pri naročnikih v Sloveniji bodo tudi letos pobirali naročnino pismonoše; za prvo polletje 1976 se bodo oglašili pri vas konec februarja in prve dni marca. – NAROČNIKE V TUJINI prosimo, naj nam sami nakazujejo celoletno naročnino bodisi s čekom, z mednarodno pošto nakaznico oz. v priporočenem pismu, če želijo poslati gotovino. Če plačujemo naročnino zanje svojci v domovini, jih prosimo, da prav tako vplačajo vsaj polletno naročnino.

Kdor želi, lahko plača naročnino tudi osebno pri naši blagajni v upravi lista: Glavni trg 3 v Novem mestu.

DOLENJSKI LIST

Ne pozabite!

Vse tiste naročnike, ki plačujejo naročnino za Dolenjski list svojim sorodnikom in prijateljem v tujini, sinovom in možem v vrstah JLA ali ki so naročili naš list svojim znancem po raznih poštah v Jugoslaviji, ponovno prosimo, da pri vsakem nakazilu denarja pripišejo, za koga plačujejo naročnino.

Brez oznake, za koga je naročnina vplačana, nakazil ne moremo razknjiziti, kar nam povzroča ogromno iskanja in izgubo časa.

Prav tako ponovno prosimo vse tiste naročnike, ki javljajo spremembo naslova, naj vedno pripišejo tudi naslov, na katerega so doslej prejeli Dolenjski list.

DOLENJSKI LIST UPRAVA LISTA

mi zaljivkami in lažnimi izjavami, ker ju bom v nasprotnem primeru sodno preganjal. Obenem sporodam javnosti, da je vse gospodarsko poslojje z mehanizacijo pridobljeno z lastnimi žulji. Jože Stegne st. in žena Justina, Učakovci 33. To potrjujem tudi z dokumentacijo.

ZAHVALA

Sodelavcem in sodelavkam tekstilne tovarne Novoteks TOZD Konfekcija se zahvaljujem za pomoč, ki ste mi jo nudili, ko mi je nekdo vzel denar. Milena Penca, Mali Slatnik 5, Novo mesto.

Ob prerani smrti

TEREZIJE KAŠIČ

iz Gorenje vasi pri Mirni se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste z nami sočustvovali, darovali pokojnici cvetje in vence ter jo ohranili v lepem spominu. Še posebej se zahvaljujem dr. Vilfanovi za dolgoletno zdravljenje, vaščanom in gasilec za nesebično pomoč, pevcem za presunljive žalostnike, župniku za opravljeni obred in vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Žalujoci: Edi, sestre in drugo sorodstvo

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA TURKA

Vrh pri Šentjerneju se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in znancem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali ven-

ce in cvetje ter nam izrekli sožalje. Topla zahvala delovnim kolektivom Iskra Sentej, Veriga Lesce za podarjene vence ter sindikatu Iskre Sentej. Posebno se zahvaljujem duhovnikom za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: žena Terezija, sinovi Jože, Slavko z družinama in Rafko, brat in sestra ter drugo sorodstvo

Ob nepričakovani izgubi našega dragega očeta

JANEZA SLAPNICARJA

iz Ceglence, Novo mesto se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujem osebjem splošne bolnice Novo mesto, podjetju ZTP Novo mesto in Elektru Novo mesto.

Žalujoci: sinova Peter in Ivan, hčerka Sonja ter drugo sorodstvo

Nenadoma nas je za vedno zapustil naš skrbni oče

JOŽE MRGOLE

s Telč 25 pri Tržišču Zahvaljujem se vsem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, darovali vence in cvetje in nam izrekli sožalje. Iskrena hvala župniku za opravljeni obred in poslovljene besede in vsem, ki ste sočustvovali z nami ter ga spremili do njegovega poslednjega doma.

Žalujoci: otroci Jože, Pepca, Minka in Cvetka, sestra ter drugo sorodstvo Telče, december 1975

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta.

JANEZA ZALOKARJA

iz Šmarja pri Šentjerneju

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani, vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti ter nam izrekli sožalje, župniku za prisrčni poslovljni govor in opravljeni obred, zdravniku Baburiču, Mercatorju-TOZD Grmada, tov. direktorju Renerju in pomočniku direktorja tov. Mohorju za venec in izrečeno sožalje. Se enkrat vsem prisrčna hvala.

Žalujoci: žena Terezija, hčerka Jelka s sinom Radom, sin Janez z družino, hčerka Anica in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni smrti ljube žene, sestre in tete

FRANČIŠKE MEHAK

iz Sel pri Ratežu 7, Otočec

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, vaščanom za iskreno pomoč, sorodnikom za podarjene vence ter izrečeno sožalje, župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: mož Jože, bratje, sestre, vnuki in vnukinje ter drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trzinje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), R. Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primo, Jože Splichal (urednik priloge), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOCI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 21-227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

TELEVIZIJSKI SPORED

FOREK, 20. JANUARJA: 10.00 TV v šoli (do 12.20) (Bgd) - 17.15 O potepuški žogi - barvna oddaja iz serije Vrtec na obisku (Lj) - 17.30 Mihael iz Loenneberga - serijski barvni film (Lj) - 18.00 Obzorik (Lj) - 18.15 Ne prezrite: Kogojev igrače (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Maroltovci, barvna oddaja (za JRT) (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.00 Aktualna oddaja (Lj) - 21.00 Propagandna oddaja (Lj) - 21.10 G. Flaubert: Vzgoja srca, barvna nadaljevanca (Lj) - 22.05 TV Dnevnik (Lj)

SREDA, 21. JANUARJA: 10.00 TV v šoli (do 12.20) (Lj) - 15.50 Rokomet ženske Radnički (Beograd): Inter (Bratislava) Bgd II - 17.15 I. Zorman: Storkovo popoldne, barvna oddaja (Lj) - 17.30 Mojstri stare japonske obrti (Lj) - 17.55 Obzorik (Lj) - 18.10 Po sledeh napredka (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Zabavno glasbena oddaja (Sk) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.00 Mačja igra - celovečerni film (Lj) - 21.40 Propagandna oddaja (Lj) - 21.45 Miniature: Jazz Duo Gladkowski - I. del barvne oddaje (Lj) - 22.05 TV Dnevnik (Lj)

ČETRTEK, 22. JANUARJA: 10.00 TV v šoli (do 12.20) (Bgd) - 15.00 Tenis - JUGOSLAVIJA - VELIKA BRITANIJA - prenos Zagreb - 17.15 Čarobna žoga, barvna oddaja (Lj) - 17.30 Smeška - barvna oddaja iz cikla Kako so živeli (Lj) - 18.10 TV Obzorik (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 Kako prižgati ogenj - poljudno znanstveni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.00 O. Davičo: Pesem - nadaljevanca TV Beograd (Lj) - 20.50 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.00 Četrkovi razgledi: Prednostna smer (Lj) - 21.30 Po belih in črnih tipkah (Lj) - 22.00 TV Dnevnik (Lj)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, starega očeta in deda

JOŽETA DIMA

Račje selo 3

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in spremljali pokojnika na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo PGD Račje selo za organizacijo pogreba, kakor tudi PGD Velika Loka in PGD Občina, LD Trebnje in LD Dobrič, OZK, ZZB NOV, Društvu upokojencev in ostalim družbenopolitičnim organizacijam. Iskrena hvala trebanjski godbi, moškemu pevskemu zboru in govornikom za poslovlilne besede, vsem podjetjem in vaščanom Račjega sela za pomoč v najtežjih trenutkih. Prisrčno se zahvaljujemo tudi zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka splošne bolnice v Novem mestu. Vsem iskrena zahvala za lajšanje naše bolečine.

Žalujoci: otroci z družinami

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 13.40 do 8.00.

PETEK, 16. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Tatjana Brodnik: Preskus pristnosti preverjenec semena krmilnih rastlin. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 "Vrtljak". 16.50 Človek in zdravje. 17.20 Iz koncertov in simfonij. 18.05 Ogledalo našega časa. 18.15 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute s Henčkovim trijem. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop pops 20.21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 17. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Glasbena pravljica. 9.48 Naši umetniki mladim poslušalcem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Mihaela Černe: Uporaba izdelkov iz plastičnih mas v italijanskem kmetijstvu. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 "Vrtljak". 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 18.05 Pogovor s poslušalci. 19.40 Minute z ansamblom Francija Puharja. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Spoznavamo svet in domovino. 21.30 Oddaja za naše izselence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 18. JANUARJA: 8.07 Radijska igra za otroke: Vreme se spreminja. 8.52 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši... 10.05 Prviaplavz. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Nedeljsko popoldne. 17.50 Radijska igra. Igralci. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nočno. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 19. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Slovenske ljudske v priredbah. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Urbas: Preobrazba reje prašičev v

tržno proizvodnjo. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 "Vrtljak". 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.20 Zvočni signali. 19.40 Minute z Zadovoljnimi Kranjci. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 20. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Za šolarje. 9.30 Iz glasbenih šol. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni konert. 12.10 Popevke brez besed. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Janez Saksida: Izkušnje s prvim strojem za trebljenje buč v Sloveniji. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Iz dela Glasbene mladine Slovenije. 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 "Vrtljak". 16.45 Družba in čas. 18.05 V torek, nasvidenje! 18.35 Lahke note. 19.40 Minute z Ljubljanskim jazz ansamblom. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra: Predmeti. 21.20 Zvočne kaskade. 22.20 Invencije za godala. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 21. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Urednikov dnevnik. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Colarič: Vzgoja in rez vinske trte. 13.30 Priporočajo vam... 15.45 "Loto-vrtljak". 17.20 Iz repertoarja Komornega zbora RTV Ljubljana. 18.35 Instrumenti v ritmu. 19.40 Minute z ansamblom Jožeta Privška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 18. JANUARJA - 10.30 Napoved in EPP I. del - 10.45 Pred zimskimi počitnicami (reportaža) - 11.00 Po domače - 11.15 Naš pesnik - Dragotin Kette - 11.25 Tisoč in en nasvet - 11.35 EPP II. del - 11.45 Naš razgovor - 12.10 Za vsakogar nekaj - 12.30 Poročila - 12.50 Cestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 Zaključek programa

SREDA, 21. JANUARJA: - 16.00 Napoved in EPP - 16.15 Kmetijski nasveti - 16.30 Poročila - 16.40 Po domače - 16.50 Vaš kotichek - 17.10 Iz diskotheke naših poslušalcev - 17.35 Obiskali smo TOZD - 18.00 Zaključek programa

SOBOTA, 24. JANUARJA: - 16.00 Napoved in pop glasba - 16.15 Smejmo se - 16.20 Svetu-jemo vam... - 16.30 Poročila - 16.35 EPP - 16.45 Narodno za-

bavna glasba - 16.57 Melodija za slovo

Komornoglasbeni studio. 22.20 Euro-jazz. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

ČETRTEK, 22. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Za šolarje. 9.35 Slovenska zborovska glasba pretekle in polpretekle dobe. 10.15 Kdaj kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Bojan Nendi: Možnosti sodelovanja med kmetijami, ki so usmerjene v govedorejo. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Iz glasbenih šol. 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 "Vrtljak". 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.20 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansamblom Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska poezija v pesmih za glas in spremljavo. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 15. JANUARJA: 16.00 - 16.35 - Napoved programa. Povejmo na glas, Poročila, Nove plošče RTB - 16.35 - 16.45 - Aktualnost tedna - 16.45 - 17.00 - Obvestila in reklame - 17.00 - 18.00 - Glasbena oddaja Izbrali ste sami

SOBOTA, 17. JANUARJA: 16.00 - 16.20 - Napoved programa - Radijska univerza - Iz koledarja pretekle zgodovine - 16.20 - 17.00 - Jugoton vam predstavlja - Kronika - 17.00 - 17.20 - Med mladimi ustvarjalci - Za naše najmlajše - 17.20 - 18.00 Obvestila in reklame - Domače zabavne na valu 192 m

NEDELJA, 18. JANUARJA: 10.30 - 12.00 - Napoved programa - Uvodnik radija Brežice - Domače zanimivosti - Za naše kmetovalce - Nedeljski magnetofonski zapis - Obvestila in reklame - Iz sporeda naših kinematografov - 12.00 - 15.30 - Občani čestitajo in pozdravljajo

TOREK, 20. JANUARJA: 16.00 - 16.30 - Napoved programa, Poročila - Iz produkcije RTV Ljubljana - Iz naše matične knjižnice - 16.30 - 17.00 - Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista - Športni pregled - Obvestila in reklame - Ta teden v kinu Brežice - 17.00 - 18.00 - Mladi za mlade

labod labod labod labod

F.S. FINŽGAR

27

PREROKOVANA

„Oh, Kriste, kam se bom dela? “ je izpregovorila Francka in koj se glasneje zaihtela.

„Jaz pregovorim očeta, če ga bom morala prositi na kolenih, saj sem ti že rekla,“ je povzela Lojza.

Matic je pa drugače zastavil: „Prav, če ga pregovorijo. Ampak vse to ni nič in to naj te prav nič ne skrbi. Saj sem ti že nekajkrat rekel, da imamo, Bogu hvala, še toliko, da bomo enega otročička preživili. Oj,“ se je spet spomnil Matic, „veš kaj, za botra bom in Lojza bo botrica, jeli, Lojza?“

„Zakaj ne?“

„No, poglej, nič slabše ne boš opravljena kot doma. Še boljje.“

Francka je spet odmaknila ruto izpred oči: „Zakaj sta mi tako dobra, ko ne zaslužim tega?“

„Čenča,“ je rekel naglo Matic in ji položil težko roko na ramo. „Pojdiva vadevat!“

Vstal je in si pripasal velik predpasnik. Francka je šla za njim in Maticu se je vse to čudo dobro zdelo.

Dasi Jančarica ni poslušala Petrinovih oklicev, ker se ji je vedno mudilo domov, je vendar takoj zvedela o tej reči. Tudi k županu ni šla pregledovat izgub, kot so šli drugi: prvi, ki so se vrnili do-

mov, so naglo poskrbeli, da je zvedela o moževi smrti.

Vsa hiša se je napolnila z grozo. Jančarici so se šibile noge; kar koli je prijala, ji je padlo iz rok, dokler se ni zbegana sesedla na klop, naslonila glavo na mizo in začela neutolajljivo jokati. Janezek je zlezal na klop, objel mamo in jokal, drugi otroci so posedli krog peči in glasno ihteli. Roman je šel ven, sedel pred hišo na tnalno in z leskovo palico brskal po pesku ter se ob joku, ki je donel iz hiše, začel usekovati, dokler se niso celo njemu ulile solze po licih. Dekla pa je na glas jokala pred hlevom in pripovedovala živini, da so gospodarja ustrelili.

Nekaj sosed se je blizalo hiši. Za vglom so se ustavile, ko so slišale žalost.

„Kar pojdimo,“ je začela prva.

„Tolazbe je potrebna,“ so pritrdile druge in šle počasi in resno v hišo, kot bi prišle kropit mrliča.

„Ne obupaj, Franca!“ so začele.

„Božja volja je bila.“

„Namenjena mu je bila taka smrt.“

„Svetnika imaš. Vsi so svetniki, ki na vojski pa-dejo, so pridigovali škof.“

„Z vojske lete vse duše v nebesa, so od nekdanj trdili.“

„O Marija, kaj bomo začeli?“ je vzdihnila Jančarica.

„I, kaj? Streho imate, kruha vam bo dal Bog - boste že.“

„Navsezadnje pa morda ni vse nič res,“ je začela dvomiljka. „Jaz bom o našem tedaj vrcela, če ga domov ne bo. Prej nič. Ljudje lažejo.“

„Če je pa tiskano,“ je rekla Jančarica.

„Če je. Ljudje zaženejo kakšno reč in vse ni nič.“

Jančarica je topo gledala sosedo in, dasi ni verovala v njene besede, ji je bila vendar hvaležna. „Župnik je šel tudi gledat, je pravila naša dekla.“

„Ta bo še najbolje vedel,“ je koj potrdila druga ženska in sedla na klop. Sedle so tudi druge, ker bi ne bilo lepo, da bi odšle prehitro. In začele so

pogovor, ki se ga Jančarica ni čisto nič udeležila. S povešeno glavo je zrla v predpasnik, kjer so ji počivale kakor za molitev sklenjene roke, in vse misli so se oklepale izrečenega dvoma: Morda pa ni res? In hipoma se je odločila, da pojde takoj do župnika.

Ženske pa so se pogovarjale:

„Od sile je, kar počno trgovci z moko! Kot zafran je draga.“

„Vsi so oderuhi! Zapro naj jih.“

„Takale je vojska! Bogatina še bolj obogati, re-veža pa sleče do nagega.“

„In pobijejo jih. Le poglejte Krepela! Huncvet, kakor ga ni pod cesarjem, in se je izmuznil pa tren vozi, drugi pa pred kroglo!“

„In še župani so kakor obnoredi. Orlančkovi so vzeli konja in voz. Skobelj pa ima tri konje in dva vola in so še vsi v hlevu.“

„Seveda, ko je za obe kobili rekel, da sta bre-ji.“

„Sama laž gospodarji.“

„Brdanki so podporo vzeli, Rožmarinka jo je pa obdala. Če to ni v nebo vpjoče.“

„Francelj, pojdi ven in z Romanom nakosita za teličke,“ je izpregovorila Jančarica, ki je težko čakala, da bi sosedje odšli.

„Opravilo za rajnkim naročis, seveda?“ jo je vprašala najbližja sosedja.

„Kar veli nam, vsi pridemo na pogrebščino, kot bi bil umrl doma.“

„Pogrebščine ni treba napravljati,“ je omenila druga.

„Bo že sama ukrenila,“ je rekla prva in se začela poslavljati.

Kakor hitro so odšli, se je Jančarica napravila k fari. Naročila je dekli in teti, kako naj opravijo doma, in krenila na pot.

Težka se ji je zdela noga izpočetka. Celu vede-la ni, zakaj pravzaprav mora k fari. Čutila je, ka-ko jo neka sila vleče in žene Bog v kam. Pri bogcu, kjer je tako lep razgled na ravan, si je žele-la preko ravnine in naprej, vedno naprej, saj sama ni vedela, na katero stran, naprej, kjer je tista ne-

srečna Galicija. Trenutek je postala, toliko, da se je pokrivala pred bogcem, nato se je spustila na-vzdol, vedno hitreje, dokler ni začela teči, in je tekla do dna. Vsa zasopla je stopila pred župnika prav, ko se je vrnil od Goloba, čemer in slabe volje.

„Ali je res?“ je hropeč vprašala župnika.

„Bog ve. Pisano je.“

„Kaj je pisano?“

Župnik je potegnil notes iz žepa.

„Pri kateri kompaniji je bil?“

„Pri drugi.“

„In rojen?“

„Res ne vem natanko.“

Župnik je segel po matično knjigo in poiskal letnico.

„Vse se ujema: ime, regiment, kompanija, let-nica, okraj, občina - vse.“

„Moj Bog, kaj bomo začeli?“ je zajokala Jan-čarica.

„Nikar obupavati, Franca. Otroci kar mimo-grede dorastejo, dotlej boste pa že kako. Bog bo pomagal.“

Župnik ni vedel, kaj bi še govoril. Spravljal in popravljal je knjigo, jo spet odprl in pomočil pe-ro v rdečo tinto ter napravil Blažu velik križ, zra-ven pa zapisal: Padel v vojski v bitki pri Goligori. In ko je spet spravljal knjigo, mu je zvenela Gola-gora v spominu, dokler ni zamrmral: „O ti Golgo-ta naših ljudi!“

Nato je Jančarica slovkovaje od joka naročila mrtvaško opravilo za pokojnim možem in dosta-vila: „Zvoni naj mu dva dni, mora dva dni - kot bi ležal doma.“

„Blaž tudi zasluži,“ je omenil župnik bolj sam sebi nego Jančarici, ki se je dvignila s stola in se poslovala.

Iz župnišča je šla takoj v štacuno in nakupila žalnih rut. Svojo pisano je snela in pokrila črno. Mimogrede se je pogledala v majhno zrcalo in vi-dela, da se je hipoma postarala. Stisnila je zavitek pod pazduho in se napotila proti domu.

„Verjamem v ljudi“

Človeka, ki izžareva toliko vedrine in zmole toliko vere v ljudi kot profesor Josip Klepac, redko srečamo. Veselje ga je poslušati, pa naj razpravlja načrte glasbene šole, govori o prizadevanjih njenih učiteljev in učencev ali o sožitju šole z okoljem.

Profesor Klepac je doma iz Zagreba in tam tudi živi. Toda v Krškem ga že zdavnaj štejejo za svojega, čeprav se vsak dan vozi drugam. Februarja bo 19 let, odkar je prevzel ravnateljsko mesto na nižji glasbeni šoli v Krškem. Studiral je na glasbeni akademiji v Ljubljani, diplomiral na oddelku za solo petje in postati bi bil moral operni pevec. Po prihodu iz vojske je zbolel in tako se ni mogel posvetiti petju. Vrgel se je na pedagoško delo. Ni mu žal.

Prvo službeno mesto je dobil v Škofji Loki. Tam je tudi zvedel, da v Krškem nujno potrebujejo glasbenega pedagoga. Zapeljal se je tja, ker je po očetovi smrti želel dobiti zaposlitev blizu doma. Sprejeli so ga zelo lepo in odnos do njega in šole se vsa ta leta ni spremenil. Privrženost glasbeni šoli je v Krškem povsod prisotna. Profesora Klepca so vabili marsikam drugam, a zaman, ker ga je to mesto preveč navezalo nase. Naj sam spregovori o tem:

„Ko sem prišel v Krško, smo imeli le dva skromna prostora v tedanji nižji gimnaziji. Bili smo skoraj brez učnih moči in brez instrumentov. Občina nam je potem dodelila staro stavbo, v kateri smo prostore postopoma izpraznjevali in jih urejali. Vsi so nam pomagali, podjetja, ustanove, družbenopolitične organizacije, predavatelji pa smo se opekali plačilu za nadure. Danes ima naša šola vse možnosti

za dobro delo. Vedno je bila in je še izenačena z vsemi šolami v občini. Izobraževalna skupnost je pokazala zanjo veliko razumevanje in z veseljem lahko rečem, da je v občini prisotna popolna solidarnost z nami.

Danes imamo 180 učenec v oddelkih za klavir, violino, harmoniko, pihala, solo petje, v teoretičnem in pripravljalnem oddelku. Z novim šolskim letom bomo odprli še oddelke za trobila. V naši šoli poučujejo večina predavatelji iz Zagreba. Ljudi izbiram in poskušam dobiti le najboljše pedagoge, zato se tudi kvaliteta dela iz leta v leto izboljšuje.

Poseben čar naše šole so čuovito ubrani medsebojni odnosi v kolektivu. Ta harmonija, ta skladnost je pečat, ki me veže na Krško, saj sem prepričan, da je le malo ustanov, kjer so odnosi tako urejeni. V takem vzdušju se vsi problemi drugače, lažje rešujejo. O denarju se v kolektivu skoraj nikoli ne pogovarjamo. To pomeni, da lahko posvečamo večino časa vsebini našega dela.

Poslanstva glasbene šole ne pojmujemo kot nekaj ločenega, temveč tudi kot sodelovanje s terenom, z utripom okolja, zato s svojimi programom radi prispevamo delež h kulturni podobi mnogih prireditvev. Na nas se nikoli ne obračajo brez odziva.

Profesor Klepac tesno povezuje s Krškim tudi svoje prihodnje delo: „Iskreno vam povem“, pravi, „da želim nuditi temu kraju in mlademu rodu vse, kar morem. Zame bo največja nagrada, če bo krška glasbena šola obstala, se razvijala in širila ter končno prišla do stalnega učnega kadra iz vrst svojih nekdanih učencev.“

JOŽICA TEPPEY

Udomačeni zaspanec

Pri Zagorčevih na Javorovici imajo polha, ki se razen mačke ne boji nikogar

Kadar je pri Zagorčevih na Javorovici v kuhinji mačka, takrat je konec ob krušni peči pokrit z lesenim pokrovom in obtežen s kamni. Kadar pa mačke ni, dovolijo, da se skrivnostni prebivalec tega lonca sprehodi po kuhinji. Tudi ponoči ga včasih spustijo iz lonca, čeprav je pravi vražiček in ima na vesti že nekaj razbitih skodelic in kozarcev.

Ta nepridiprav bi sicer moral ob tem času spati, kot to delajo njegovi bratje v gozdovih, a toplota krušne peči ga večkrat zdravi. Od konca septembra, ko so ga pobrali v duplu posekanega hrasta, ki je dal prostor za novo cesto na Javorovici, se je kar lepo potegnil in zredil in takrat tanek in gol repek je postal košat.

Pri Zagorčevih imajo namreč udomačenega polha. Ko so ga pobrali iz dupla, se jim je zasmilil: če bi ga pustili, bi poginil, zato so ga raje vzeli v toplo kuhinjo. Hranili so ga z lesniki, ki jih je veselo trl in slastno pohrustal. Zdaj, ko ni pri hiši več lesnikov, ga hranijo z mlekom in suhim skorjami.

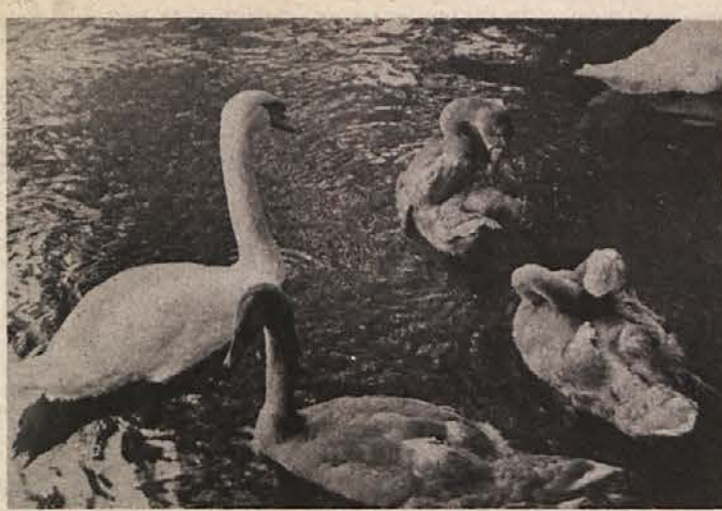
„Rejenec“ Zagorčeve Pepce na Javorovici

Zagorčevi so se nanj močno navežali. Kako se ne bi: zelo prijazna živalca je, ki je ni nič strah. Najbolj varnega se počuti pri gosposlinji Pepci. Pleza po njej in naredi tudi lakšen kozolec, saj ve, kje bo dobil kaj za pod zob. Tudi obiskovalcem se pusti pobožati.

Gospodar je sklenil, da bo prijaznemu polhu naredil kletko, v kateri bo varen pred domačo mačko.

SAMOTAR JE OB IMETJE

6. januarja dopoldne je v Razborah pri Ševnici zgorela lesena baraka, v kateri je stanoval priletni Franc Primožič. Hkrati za barako pa je ogenj uničil tudi nekaj imetja in denarja, tako da je Primožič oškodovan za okrog 30.000 dinarjev. Kot so ugotovili, je do požara prišlo zato, ker je lastnik preveč zakuril, od močno segrelih dimnih cevi pa se je vnela lepenska in nato še lesen strop.

Labodja družina na Otočcu. (Foto: Splichal)

13 je nesrečna številka

Eden izmed trinajsterice labodov z Otočca je izginil – Najditelju obljubljena nagrada, hvaležnost za sporočilo

Odkar so na Otočcu dobili labode, ne pomnijo tako številnega naraščanja, kakršnega zdaj. Sredi lanskega leta se je namreč družina labodov povečala za sedem članov in

NOČ IMA SVOJO MOČ

8. januarja ponoči se je v Krškem zgodila prometna nesreča, v kateri se je hudo poškodoval 31-letni Anton Suštar iz Leskovca. Ker je prehitro vozil osebni avto, ga je v dvojnem ovinku zaneslo v levo in je trčil v vlačilec, ki ga je naproti pripeljal Tihomir Ilč iz Smedereva. Osební avto je odbilo na pločnik Ceste krških žrtev, voznik pa je v njem obležal s hudimi poškodbami. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico, medtem ko je na njegovem avtu za 15.000 dinarjev škoda.

KRČAN V KRČANKO

12. januarja kmalu po 14. uri je na magistrali pri Smedniku Rado Vidmar iz Krškega trčil z avtom v vozilo pred seboj, ki ga je vozila Krčanka Marija Kic. Vidmar je vozil proti Zagrebu v koloni vozil in hotel prehitovati, medtem pa mu je nek tovornjak to onemogočil. Vsa vozila so naenkrat začela počasneje voziti. Vidmar pa je to prepozno opazil in je trčil v avto pred seboj. Na obeh avtomobilih je za 7500 dinarjev škoda.

RISI OKLALI PSA

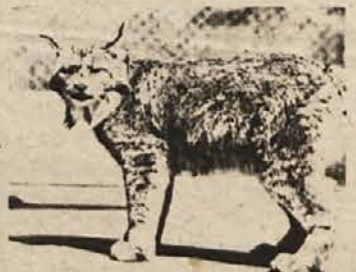
Pred kratkim so v lovnom revirju LD Mala gora Kočevje imeli 4 rise. Držkov lovski terier Elko je po sledi hušnil za njimi in jih začel goniti. Tudi Stane Bačnik ga je videl. Kmalu zatem pa so ga lovci slišali cviliti. Šele pod večer se je ranjen vrnil. Menijo, da so ga oklali risi.

Možnost, da srečate risa

Iz Roga so se razširili tudi v Belo krajino in do Grosupljeja

Četrto leto mineva, odkar so na Kočevskem spustili tri pare risov in tako vrnil v te gozdove divjad, ki so jo zaradi pretiranega lova iztrebili.

Lovci menijo, da so se risi, predvsem tudi zaradi milih zadnjih zim, zadovoljivo razmnožili. Po njihovi oceni jih je na območju Roga oziroma gojitvenih lovišč 6 do 8, na širšem območju pa 15 do 20. Za širše območje smatrajo območje od Bele krajine do Grosupljeja, Loškega potoka in Drage do Čabranke in Kolpe.

Ris, gozdni higienik

Te ocene so dokaj stvarne, saj temelje na preverjenih podatkih lovcev. Govorice, da so videli risa tu ali tam, je veliko, vendar lovski strokovnjaki ne verjamejo vsem. Vsako govorico dobro preverijo.

Lovci zdaj trdijo tudi, da ni škodljivih živali, razen če se katera vrsta preveč ne razmnoži. Tudi volkovi, ki jih je v revirjih okoli Kočevja po oceni lovskih strokovnjakov 5 do 6, so koristni.

Risi niti ne delajo velike škode, pravijo lovci, ker love največ v gostem gozdu, kamor lovci ne zaidejo. Lovci tudi niso našli raztrganih in nato puščenih živali. Nekaj prijavi je bilo tudi, da so tam in tam kosti risa, ki je poginil oziroma bil ubit. Kasneje pa se je vedno izkazalo, da to ne drži. Tako se običajno izkaže, da gre za kosti lisice ali kakšne druge živali.

J. PRIMC

Štirje risi mimo lovca

Že v petek, 12. decembra, je šel starešina LD Mala gora Jože Boldan-Silni s svojimi tovarišema Mirkom Malnarčem in Stanetom Zbačnikom na lov v Šahen za Dolgo vajo, da odstrelijo zadnjo jelenjako, ki jo še dovoljuje načrt odstrela.

Komaj se je Silni dobro naslonil na debelo smreko, že so ga začele oblegati košute. Štiri so prišle v grmičevje pred njim. Zadelom se je pripravil za leve in desne, pa ni šlo in ni šlo. Živali pa so ga gledale, dokler ni po nerodnosti iz dvignjene cevi odžvižgala krogla v nebo. Podobna lovska smola se je pripetila lovcu Mirku.

Ko so vznemirjeni lovci zapuščali revir in šli k avtomobilu, so prišli v grmičevje prašičev, ki so zdajrile v ta revir. Oni, lovci, iz revirja, prašiči pa v revir!

Naslednji dan so šli lovci za Klinjo vas, kjer hodi največ jelenjadi v škodo na poljščine. Doživeli so lep lovski blagor. Na dlako so položili dve telici, dve teleti in enega jelena. Tako je bil letošnji odstrel jelenjadi v LD Mala gora izpolnjen, kmetje pa še tožijo, da so jelenjadi odstrelili premalo.

Zdaj so se lovci zmenili za pogon prašičev. Vse leto so se prepekali, kje in kako jih bodo lovili. Največ zavisti pa je bilo zaradi merjasa, ki bi ga vsak rad dobil na muho. Zmenili so se in šli na Kren, ki je po zračni črti oddaljen 6 km od Kočevja. Tu je veliko divjadi in lovci pravijo temu kraju „štala“ divjadi.

Ko so bili gonjiči že blizu, je pri stojšču lovca Mirku Malnarča, sicer starega partizana in rezervnega polkovnika JLA, nekaj zašelestelo. Zagledal je jazbeca, odpel petelina in se pripravil, da ga bo upihnil. Tedaj pa se je žival potegnila bliže, se ustavila dvajset metrov pred njim in ga pogledala. Zdaj je Mirko povesil puško, saj je videl 5 cm visoke čopke na koncu pokončnih uhljev, mehko svilnato dlako, posuto s temnimi tolarji, in spoznal, da je pred njim ris.

„Na, ta bi bila lepa!“ je dejal, ko mi je razlagal to pripetijo. „Pritisnil bi na jazbeca, obležal bi pa ris. To bi bila žena vesela, ko bi moral za risa odšteti drugi stari milijon. Pa še po zobeh in tisku bi me vlačili vse leto!“

Ris je bil tri četrta metra visok in čez meter dolg. S kratkim repkom se je elegantno potegnil mimo lovca in brez strahu, korakoma prešel strelsko črto med njim in Silnjem. Za risom sta pričapljala še dva lepa, kot mačka velika mladiča, za njima pa še en odrasel ris. Slednji je skočil na skalo in se razgledal. Tedaj ga je iz sosednjega „štanta“ zagledal lovec Silni in vzkliknil: „Pazi, volki!“ dasi je risa že videl v naravi.

Lovca ne vesta povedati, če je mladiča vodil samec ali samica. Najsi bo kakorkoli že, je le res, da je tri Mirkovo srečanje z risi edinstveno lovsko doživetje, kakršnega ima za seboj malo kateri slovenski lovec.

Selec, ko so se lovci zbrali in zvedeli za rise, so spoznali, zakaj v najboljšem predelu lovišča ni bilo živali. Verjetno so se umaknile pred krvojočnimi risi.

Po pripovedovanju Silnija in Mirku napisal TONE OZBOLT

REPIŠKO ODKRIVANJE LENOBE

V Repičevi dragi ni bila nikakršna tajnost, da nekateri zelo zabušavajo na svojih delovnih mestih. Največji repiški predrzneži so celo trdili, da so si določeni individuumi med delovnim časom sezidali svoje nedelovne vikende. In ko je pričela pometati nova metla, se pravi, ko so občani izvolili novega župana, je le ta sklenil, da bo končno „dokrajčil“ zadevo, imenovano zabušavanje. Na prvi seji obeh zborov skupščine občine je dejal: „Tovarišice in tovariši. Slišati je, da se je po naših delovnih kolektivih zelo razpasla lenobnost. Ako je v tem kaj resnice ali pa gre zgolj za natolcevanje, naj ugotovi posebna petčlanska komisija.“

Besede tovariša župana so naletele na plodna tla in delegati obeh zborov so stresli na plano imena, ki naj raziskujejo, kdo lenari, in naj ga javno razkrinkajo, kot so to storili pred leti z mesarjem, ki je poveljal strankam ceno za meso, preden ga je vrgel na tehtnico. V komisijo so imenovali štiri moške in eno žensko, da bi bila tako komisija mešana in da bi bile Repičanke aktivne v mednarodnem letu žensk. Za predsednika komisije pa je bil enoglasno izvoljen Jožič Repič, poštenjak nad poštenjaki.

Pet ljudi je ob trinajsti uri nenapovedano prikoralo v Hitrokal. Najprej v prodajo, kjer se po nepreverjenih govoricah pije kava v potokih. Čla-

ni komisije so bili prijetno presenečeni, kajti njihovi izostreni nosovi niso dojeli arome po kavi. Še več, pisarne so bile deviško prazne: komercialist je bil službeno v Sarajevu, direktor prodaje se je klatil po Srbiji, prepričujoč kupce, naj vendar že poravnajo dolgove, referenti pa so se v kolekcijski sobi poslavljali od dekliskega stanu svoje sodelavke. Torej nič sumljivega. Kompletna nabava se je potila, tako je povedal članom komisije vratar, na sestanku, kjer so predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti razlagali programe za prihajajoče leto, v splošno kadrovskega sektorja ni bilo nikogar, kar je razumljivo, če upošte-

vamo, da je prejšnji dan umrla po poli sestra sekretarjeve sestre. Tudi pisarne tehničnega sektorja so bile nezasedene, kajti moč v pripravi dela je tajnik sindikata in prispela je ozimnica, ki jo je treba razporediti, ker jo bodo le tako lahko do štirinajste ure prevzeli vsi prijavljeni...

Člani komisije s predsednikom Jožičem Repičem na čelu so bili prijetno presenečeni. Na naslednji seji občinske skupščine Repičeva draga je Jožič Repič poročal, da so govorice o lenarjenju po delovnih kolektivih izmišljene in da jih gre šteti k sovražni propagandi.

TONI GAŠPERIČ

OHRANJEN OBIČAJ – Ker fantje iz Regerče vasi, ki so prignali kamelo na svatbo, niso bili dovolj postreženi, so se maščevali in znesli na streho voz.

Pes našel zastreljenega jelena

Proti koncu minulega leta je lovec Marjan Znidaršič, član LD Mala gora Kočevje, dasi je dober strellec, zastrelil jelena. Lovca Franc Novak in Stane Bačnik sta šla za njim s psico Bebo, ki je last Jožeta Boldana-Silnija, ki je starešina LD Mala gora.

Navezaka sta jo na sledni jermen, odpeljala na rastel in tekal za njo čez drn in strn skoraj

dve uri, dokler nista vznemirjene psice v bližini jelena odvezala.

Brak-jazbecarka Beba je izginila v gošči, našla jelena, ki se je zagnal, da bi ji pobegnul. Dohitela ga je in prehitela. Z laježem ga je zaustavljala, dokler nista dospela lovca in mu dala milostni strel. Psica Beba je znova dokazala, kaj pomeni za lovca in lovsko družino dober in izkušen lovski pes.